

2024/1716

2024.6.28.

A BIZOTTSÁG (EU) 2024/1716 AJÁNLÁSA

(2024. június 19.)

az (EU) 2023/1791 európai parlamenti és tanácsi irányelv 5., 6. és 7. cikkének a közsféra energiafogyasztása, a középületek felújítása és a közbeszerzés tekintetében történő értelmezésére vonatkozó iránymutatások megállapításáról

(az értesítés a C(2024) 3744. számú dokumentummal történt)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 292. cikkére,

mivel:

- (1) A 2012/27/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv⁽¹⁾ olyan követelményt vezetett be, amely szerint 2030-ra uniós szinten el kell érni a legalább 32,5 %-os kiemelt energiamegtakarítási célértéket.
- (2) A Bizottság 2013. évi, „5. cikk: „A közintézmények tulajdonában lévő épületek példamutató szerepe” és „6. cikk: Közintézményi beszerzés” című iránymutató feljegyzéseiben iránymutatást nyújtott a tagállamoknak a 2012/27/EU irányelv közsférára vonatkozó főbb rendelkezéseinek átültetéséhez és végrehajtásához, ezáltal támogatva őket a megfelelő intézkedések, eszközök és módszerek bevezetésében annak érdekében, hogy maradéktalanul kihasználhassák energiamegtakarítási potenciáljukat és elérhessék a kiemelt energiahatékonysági célértéket.
- (3) Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelvét⁽²⁾ 2023. szeptember 13-án fogadták el. Átdolgozta a 2012/27/EU irányelvet: néhány rendelkezését változatlanul hagyta, ugyanakkor új követelményeket vezetett be. Az irányelv mindenekelőtt jelentősen megnövelte a 2030-ra vonatkozó ambíciószintet az energiahatékonyság tekintetében, többek között a közsférára kiterjedően is.
- (4) Az (EU) 2023/1791 irányelvnek a közsféra példamutató szerepéről szóló II. fejezete elismeri a közsférának az energiahatékonyság terén betöltött vezető szerepét. Az irányelv 5. cikke a közsféra energiafogyasztásának csökkentésére vonatkozó új kötelezettségeket határoz meg. Az irányelv 6. cikke jelentősen kiterjeszti a középületek felújítására vonatkozó kötelezettség hatályát. A közbeszerzésről szóló 7. cikk módosítja a meglévő kötelezettségeket, és további kötelezettségeket állapít meg az energiahatékony közbeszerzésre vonatkozóan.
- (5) A tagállamoknak 2025. október 11-ig kell hatályba léptetniük az (EU) 2023/1791 irányelv 5., 6. és 7. cikkét, valamint IV. mellékletét átültető törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseket.
- (6) A tagállamok saját belátásuk szerint választhatják meg a közsféra példamutató szerepével kapcsolatos követelmények átültetésének és végrehajtásának a nemzeti körülményeiknek leginkább megfelelő módját. Ezzel összefüggésben ajánlott következetesen értelmezni az (EU) 2023/1791 irányelv vonatkozó rendelkezéseit, ami hozzájárulna ahhoz, hogy a tagállamok az átültető intézkedéseik előkészítése során koherensen értelmezzék az (EU) 2023/1791 irányelvet,

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2012/27/EU irányelve (2012. október 25.) az energiahatékonyságról, a 2009/125/EK és a 2010/30/EU irányelv módosításáról, valamint a 2004/8/EK és a 2006/32/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 315., 2012.11.14., 1–56. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/27/oj>).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/1791 irányelve (2023. szeptember 13.) az energiahatékonyságról és az (EU) 2023/955 rendelet módosításáról (HL L 231., 2023.9.20., 1–111. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/1791/oj>).

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

A tagállamoknak az (EU) 2023/1791 irányelv 5., 6. és 7. cikkének, valamint IV. mellékletének a nemzeti jogukba történő átültetésekor követniük kell az ezen ajánlás mellékletében foglalt értelmező iránymutatást.

Kelt Brüsszelben, 2024. június 19-én.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja

MELLÉKLET

1. Bevezetés

Ezen iránymutatás arra vonatkozóan nyújt útmutatást a tagállamoknak, hogy hogyan értelmezzék az (EU) 2023/1791 irányelvet, amikor azt a nemzeti jogukba átültetik. Az iránymutatás az (EU) 2023/1791 irányelv 5., 6. és 7. cikkére, valamint IV. mellékletére összpontosít.

Mindazonáltal az uniós jogszabályok kötelező erejű értelmezésére kizárólag az Európai Unió Bírósága rendelkezik hatáskörrel.

2. Jogi és szakpolitikai háttér

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5., 6. és 7. cikke szorosan összefügg egymással, mivel a 6. cikkben előírt épületfelújítási célok elérése és az energiahatékony közbeszerzés kihat a végsőenergia-fogyasztásnak a közintézmények által az 5. cikkel összhangban elérendő csökkentésére.

Ez a három cikk kapcsolódik az (EU) 2023/1791 irányelv következő cikkeihez is:

- a fogalom meghatározásokat tartalmazó 2. cikk, beleértve a „közintézmény” meghatározását,
- az energiaszegénység enyhítéséről szóló 24. cikk;
- a 29. cikk (4) bekezdése a tagállamok azon kötelezettségéről, hogy ösztönözzék a közintézményeket energiahatékony-ság-alapú szerződések alkalmazására a beruházási akadályok leküzdéséhez,
- a 30. cikk a tagállamok azon kötelezettségéről, hogy biztosítsák a közfinanszírozást és a megfelelő finanszírozási eszközökhöz való hozzáférést,
- az (EU) 2023/1791 irányelv V. melléklete azon szabály tekintetében, amely szerint a közszféra energiahatékony-ságának javítását előmozdító, az 5. és 6. cikk szerinti intézkedések figyelembe vehetők a 8. cikk (1) bekezdésében előírt energiamegtakarítás eléréséhez, feltéve, hogy megfelelnek az (EU) 2023/1791 irányelv V. mellékletében foglalt követelményeknek.

A 6. cikk az épületek energiahatékony-ságáról szóló (EU) 2024/1275 európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽¹⁾ is összefügg, különös tekintettel a közel nulla energiaigényű épületekre (a továbbiakban: NZEB), a kibocsátásmentes épületekre (a továbbiakban: ZEB), az energiahatékony-sági tanúsítványokra, a nemzeti épületfelújítási tervek követelményeként elkészített épületállományi áttekintésre, az épületek energiahatékony-ságára vonatkozó adatbázisra és az épületfelújítási útlevelekre. Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke összefügg a 2014/23/EU⁽²⁾, a 2014/24/EU⁽³⁾, a 2014/25/EU irányelvvel⁽⁴⁾ és a 2009/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel⁽⁵⁾, amelyek annak keretét határozzák meg, hogy miként bonyolítható le a közbeszerzési eljárás olyan elvek tiszteletben tartása mellett, mint a tisztességes verseny és az adófizetők pénzének a lehető leghatékonyabb felhasználása, míg az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke a magas energiahatékony-sági teljesítményű termékek, szolgáltatások, épületek és építési beruházások beszerzésére vonatkozó egyedi követelményeket állapítja meg.

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/1275 irányelve (2024. április 24.) az épületek energiahatékony-ságáról (HL L, 2024/1275, 2024.5.8., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj>).

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/23/EU irányelve (2014. február 26.) a koncessziós szerződésekről (HL L 94., 2014.3.28., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/23/oj>).

⁽³⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/24/EU irányelve (2014. február 26.) a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 65. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

⁽⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2014/25/EU irányelve (2014. február 26.) a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről és a 2004/17/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 94., 2014.3.28., 243. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj>).

⁽⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/81/EK irányelve (2009. július 13.) a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról, valamint a 2004/17/EK és 2004/18/EK irányelv módosításáról (HL L 216., 2009.8.20., 76. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

3. A közintézmény fogalm meghatározása az (EU) 2023/1791 irányelvben

3.1. Általános

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. és 6. cikkét az irányelv 2. cikkének 12. pontjában meghatározott közintézményekre kell alkalmazni: „közintézmény”: nemzeti, regionális vagy helyi hatóság, valamint e hatóság által közvetlenül finanszírozott és igazgatott olyan szerv, amely nem ipari vagy kereskedelmi jellegű.

Ezzel szemben a 7. cikk az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 14. és 15. pontjában meghatározott ajánlatkérő szervekre és közszolgáltató ajánlatkérőkre alkalmazandó, amelyek viszont a 2014/23/EU irányelv 6. cikkének 1. pontjában, a 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában és a 2014/25/EU irányelv 3. cikkének 1. pontjában, valamint a 2014/23/EU irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében és a 2014/25/EU irányelv 4. cikkének (1) bekezdésében meghatározott megfelelő fogalm meghatározásokra hivatkoznak.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. és 6. cikkében meghatározott célok elérése érdekében a szakpolitikai portfólió alapvető elemeként a tagállamok bevezethetnek egy „célmegosztási mechanizmust” azon közintézmények között, amelyeknek együttesen, csoportként kell csökkenteniük végsőenergia-fogyasztásukat annak érdekében, hogy a tagállami célt közösen érjék el. A célmegosztás megszervezésének módja elsősorban az egyes tagállamok jogi és közigazgatási felépítésétől függ.

3.2. Nemzeti, regionális és helyi hatóságok

Nemzeti hatóságok

A nemzeti hatóságok fogalmát sem az (EU) 2023/1791 irányelv, sem pedig a 2014/23/EU irányelv, a 2014/24/EU irányelv vagy a 2014/25/EU irányelv nem határozza meg. Tekintettel azonban a közintézményeknek az (EU) 2023/1791 irányelvben szereplő fogalm meghatározására, továbbá tekintettel az (EU) 2023/1791 irányelv (33) preambulumbekzdésére, amely kimondja, hogy a „nemzeti”, „regionális” és „helyi” jelző az állami struktúra valamely hatóságának megfelelő szintjére utal, a nemzeti hatóságok a „központi” kormányzati szinttel vagy az „állammal” egyenértékűnek tekinthetők. A központi kormányzati szint – amely a szövetségi államokban a szövetségi kormányzati szint – különösen a minisztériumokat vagy kormányhivatalokat foglalja magában ⁽⁶⁾.

Az Európai Bíróság megállapította, hogy az „állam” fogalma magában foglalja mindazokat a szerveket, amelyek jogalkotói, végrehajtói és igazságszolgáltatási hatásköröket gyakorolnak ⁽⁷⁾. Az államhoz tartozó (és így a nemzeti) hatóságok tehát magukban foglalják például a parlamenteket ⁽⁸⁾ és a bíróságokat ⁽⁹⁾ is.

A központi kormányzati szerveknek a 2014/24/EU irányelv I. mellékletében szereplő listája tehát úgy értelmezhető, hogy magában foglalja azokat az ajánlatkérő szerveket, amelyek a „nemzeti hatóságok” fogalmába tartoznának.

A Bíróság az „állam” fogalm meghatározását tovább pontosította a Beentjes-ügyben, és eszerint az „állam” fogalmába tartozik legalább az a szerv, amelynek összetételét és feladatait jogszabály határozza meg, és amely a hatóságoktól függ tagjainak kijelölését, az intézkedéseiből eredő kötelezettségek betartását és az általa odaitéendő szerződések finanszírozását illetően ⁽¹⁰⁾. Erről a fogalm meghatározásról később megállapítást nyert, hogy csak az önálló jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetekre terjed ki ⁽¹¹⁾.

Regionális hatóságok

A 2014/24/EU irányelv 2. cikkének (2) bekezdése értelmében a „regionális hatóságok” közé tartoznak a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájáról szóló 1059/2003/EK rendeletben ⁽¹²⁾ említett NUTS 1-ben és NUTS 2-ben nem teljeskörűen felsorolt hatóságok. A szövetségi államok esetében – a Bizottság értelmezése szerint – ez a meghatározás a kormányzat regionális szintjére (beleértve az államokat vagy tartományokat) és különösen e regionális kormányok minisztériumaira vagy hivatalaira utal ⁽¹³⁾.

⁽⁶⁾ Arrowsmith: The Law of Public and Utilities Procurement, 1. kötet (2014) 342. o.

⁽⁷⁾ Bizottság kontra Belgium ítélet, C-323/96, EU:C:1998:411, 27. pont.

⁽⁸⁾ Bizottság kontra Belgium ítélet, C-323/96, EU:C:1998:411.

⁽⁹⁾ Johnston kontra Chief Constable ítélet, C-222/84, ECLI:EU:C:1986:206.

⁽¹⁰⁾ Gebroeder Beentjes BV kontra Hollandia ítélet, C-31/87, ECLI:EU:C:1988:422, 12. pont.

⁽¹¹⁾ Connemara Machine Turf kontra Coillte Teoranta ítélet, C-306/97, ECLI:EU:C:1998:623 és Bizottság kontra Írország ítélet (1998), C-353/96, ECLI:EU:C:1998:611.

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nomenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1059/oj>).

⁽¹³⁾ Arrowsmith: The Law of Public and Utilities Procurement, 1. kötet (2014) 342. o.

Helyi hatóságok

A 2014/24/EU irányelv 2. cikkének (2) bekezdésével összhangban a „helyi hatóságok” fogalmába beletartozik az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben⁽¹⁴⁾ említett NUTS 3 szerinti közigazgatási egységek minden hatósága, valamint az ugyanezen rendelet III. mellékletének hatálya alá tartozó kisebb közigazgatási egységek minden hatósága. Ezeket „helyi közigazgatási egységeknek” (a továbbiakban: LAU) is nevezik. A Bizottság értelmezése szerint ez a fogalom meghatározás a helyi vagy települési szintű kormányzatra vonatkozik, beleértve a helyi ügyekért felelős általános helyi hatóságokat is.

3.3. Finanszírozási és igazgatási kritériumok

Általános

Az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontja úgy rendelkezik, hogy valamely „szerv” csak akkor minősül „közintézménynek”, ha (többek között) nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok által „közvetlenül finanszírozott és igazgatott”⁽¹⁵⁾. Az „és” kifejezés használata azt jelenti, hogy ahhoz, hogy egy szerv „közintézménynek” minősüljön, mindkét kritériumnak, azaz a „finanszírozási kritériumnak” és az „igazgatási kritériumnak” egyaránt teljesülnie kell⁽¹⁶⁾.

Szervezetek

A „szervezetek” jogi személyiséggel rendelkező, körülhatárolt szervezetek. A jogi személyiséget tagállami szinten kell mérlegelni. Általánosságban azonban feltételezhető, hogy a közjogi (szervek, intézmények, alapok) és a magánjogi jogi személyek (például vállalatok, egyesületek, magánalapítványok, szövetkezetek, európai részvénytársaságok [SE], európai gazdasági egyesülések [EEIG]) szervezetek.

Igazgatási kritérium

A közjogi intézmények 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 4. pontjában szereplő fogalom meghatározásával és az abban meghatározott függőségi kritériumokkal ellentétben a közintézményeknek az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontjában szereplő meghatározása csak az igazgatási és finanszírozási kritériumokra utal, a felügyeleti kritériumra nem. Az (EU) 2023/1791 irányelv (35) preambulumbekkezdése kifejti, hogy az igazgatási kritérium akkor teljesül, ha egy nemzeti, regionális vagy helyi hatóságnak többségi döntési joga van a szervezet vezetésének megválasztását illetően. Ez a fogalom meghatározás eltér a 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 4. pontjában szereplő meghatározástól, mivel

- i. nem rendelkezik arról az esetről, amikor egy másik közjogi szervnek van többségi döntési joga a szervezet vezetésének megválasztását illetően; továbbá
- ii. a szervezet „vezetésére” korlátozódik. Ezért valamely szervezet nem tekinthető közintézménynek pusztán azért, mert valamely nemzeti, regionális vagy helyi hatóságnak többségi döntési joga van e szervezet igazgatótanácsának vagy felügyelőbizottságának megválasztását illetően.

Ebben az összefüggésben a „többség” kifejezést a „több mint fele” kifejezéssel kell értelmezni. A 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 4. c) alpontjában foglalt kinevezési kritériummal ellentétben azonban a közvetett (például egy nemzeti, regionális vagy helyi hatóság által többségi alapon kinevezett szerv általi) kinevezési jogok nem elegendőek az igazgatási kritérium teljesítéséhez, mivel az említett hatóságok általi igazgatásnak közvetlennek kell lennie.

Finanszírozási kritérium

A nemzeti, regionális vagy helyi hatóság általi finanszírozás alatt pénzbeli hozzájárulást kell érteni, amely magában foglalhatja (de nem kizárólagosan) a következőket: kifizetések, kölcsönök, vissza nem térítendő támogatások, garanciák, támogatások vagy személyzet és anyagi eszközök biztosítása.

A „hatóságok által finanszírozott” tehát azt jelenti, hogy a szóban forgó szervezeteknek nyújtott forrásoknak a hatóságoktól kell származniuk. Ha azonban a finanszírozást főként díjbeszedés útján biztosítják (mint például a közszolgálati műsorszolgáltatók vagy az egészségbiztosítási alapok esetében), megfelelő jogszabályi rendelkezés alapján, és így a finanszírozás nem közvetlenül a nemzeti, regionális vagy helyi hatóságoktól származik, nem áll fenn a hatóságok általi finanszírozás esete, és ezért az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontja szerinti finanszírozási kritérium sem teljesül. Ugyanez vonatkozik arra az esetre is, ha a nemzeti, regionális vagy helyi hatóságok feljogosítják az érintett szervezeteket arra, hogy maguk szedjék be a vonatkozó díjakat.

⁽¹⁴⁾ Helyi közigazgatási egységek, lásd: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/nuts/local-administrative-units/>.

⁽¹⁵⁾ Utólagos kiemelés.

⁽¹⁶⁾ A közbeszerzési irányelvekben ezek alternatív kritériumok.

Az (EU) 2023/1791 irányelv (35) preambulumbekzdése úgy minősíti a 2. cikk 12. pontjában foglalt finanszírozási kritériumot, hogy az csak akkor teljesül, ha e szervezetek nagyrészt közfinanszírozásból működnek. A „nagyrészt közfinanszírozásból” kifejezés úgy értelmezhető, hogy a finanszírozás „több mint felét”, azaz több mint 50 %-át jelenti. Következésképpen, amint az 50 %-os határértéket túllépi, teljesül a 2. cikk 12. pontjában foglalt finanszírozási kritérium.

Nem ipari vagy kereskedelmi jellegű

Az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontja szerint a „közjogi intézmény” fogalma – a közbeszerzési irányelvekben szereplő fogalom meghatározástól eltérően – nem követeli meg, hogy az e fogalom meghatározás hatálya alá tartozó szervezetek kifejezetten közérdekű célra jöjjenek létre. Következésképpen annak ellenőrzése előtt, hogy a szóban forgó szervezetek az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontjának megfelelően valóban nem ipari vagy kereskedelmi jellegűek, nem kell külön meggyőződni arról is, hogy ezek a szervezetek kifejezetten közérdekű célra jöttek-e létre.

Az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatával összhangban annak értékelésekor, hogy egy szervezet ipari vagy kereskedelmi minőségben végez-e tevékenységet, az érintett szervezet létrehozásakor fennálló valamennyi jogi és ténybeli elemet, valamint a szervezet tevékenységeire vonatkozó feltételeket is figyelembe kell venni⁽¹⁷⁾. Általánosabban fogalmazva az Európai Bíróság kimondta, hogy ha egy szervezet rendes piaci feltételek mellett működik, nyereségszerzés a célja, és viseli az említett tevékenységek ellátásához kapcsolódó veszteségeket, nem valószínű, hogy az általa folytatott tevékenységek nem ipari vagy kereskedelmi jellegűek⁽¹⁸⁾. Ebből arra lehet következtetni, hogy az a szervezet, amely nem „ipari vagy kereskedelmi jellegű” feladatokat lát el, főszabály szerint olyan szervezet, amely nem vesz részt az érintett piacon általános gazdasági tevékenységében a magánpiaci gazdasági szereplőkkel azonos feltételek mellett (azaz ugyanazon gazdasági szabályoknak megfelelően) folytatott versenyben, és nem viseli tevékenységeinek gazdasági kockázatát (beleértve a fizetési képzetlenség kockázatát is).

Azt, hogy egy ilyen szervezet például teljes mértékben versenykörülmények között működik-e, nemcsak a célkitűzései alapján kell értékelni (beleértve az alapszabályban vagy a belső szabályzatban meghatározott társasági célt), hanem mindenekelőtt az adott piac objektív értékelésének alapján is. Ebben az értelemben különösen fontos, hogy a szervezet magánvállalatokkal vagy a magánszektorra jellemző célokra összpontosító vállalatokkal fennálló versenyhelyzetben látja-e el feladatait, vagy hogy legalább bizonyos mértékig ki van-e zárva a „versenyhelyzetből” a piacon egy különleges jogi vagy ténybeli helyzet miatt.

A „nem kereskedelmi jellegű” feladatra utaló további jel, hogy a pénzügyi veszteségeket nem magának a szervezetnek kell viselnie, hanem például a törvény, az alapszabály vagy más magánjogi megállapodások az állam költségviselési kötelezettségét írják elő, vagy nagyon valószínűnek tűnik, hogy a költségeket az állam viseli – ezt az irányt követték például az állami börtönök esetében⁽¹⁹⁾. Másként fogalmazva, a kereskedelmi tevékenységként való besorolás nem alkalmazható akkor, ha nem áll fenn „pénzügyi kockázat”.

A „nem kereskedelmi jellegű” tevékenység fennállása mellett szól annak valószínűsége, hogy egy nemzeti, regionális vagy helyi hatóság lépéseket tenne a szervezet kötelező felszámolásának megakadályozására vagy hogy egy ilyen hatóság lépéseket tenne a szervezet „megmentése” érdekében, ahelyett, hogy engedné csődbe menni⁽²⁰⁾.

Ha egy szervezet (a kereskedelmi jellegű tevékenységek mellett) nem kereskedelmi jellegű tevékenységet is folytat, a nem kereskedelmi jellegű tevékenységek lesznek döntő jelentőségűek annak értékelésekor, hogy a szóban forgó szervezet közintézmény-e, még akkor is, ha tevékenységeinek többsége kereskedelmi jellegű⁽²¹⁾. Ez akkor is igaz, ha a szervezet kereskedelmi jellegű tevékenységei egyértelműen elkülönülnek a nem kereskedelmi jellegű tevékenységeitől.

Közintézmények az ítélkezési gyakorlatban

A közintézmények fogalom meghatározásának gyakorlati alkalmazása során, valamint az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontjában szereplő fogalom meghatározás hatálya alá tartozó hatóságok és szervezetek meghatározásához szükséges esetleges hivatkozásként a tagállamok támaszkodhatnak a 2014/24/EU irányelv I. mellékletében szereplő, az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontja értelmében vett „nemzeti hatóságoknak” minősülő központi kormányzati szervek jegyzékére.

⁽¹⁷⁾ Lásd pl. a LitSpecMet ítéletet, C-567/15, ECLI:EU:C:2017:736, 43. pont és az Ing. Aigner ítéletet (2008), C-393/06, ECLI:EU:C:2008:213.

⁽¹⁸⁾ Lásd a LitSpecMet ítéletet, C-567/15, ECLI:EU:C:2017:736, 44. pont.

⁽¹⁹⁾ Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-283/00, ECLI:EU:C:2003:544.

⁽²⁰⁾ Korhonen és mások ítélet, C-18/01, ECLI:EU:C:2003:300, 91. pont.

⁽²¹⁾ Gemeente Arnhem ítélet, C-360/96, ECLI:EU:C:1998:525, 55. pont.

Az ítélkezési gyakorlatban nem ipari vagy kereskedelmi jellegűnek minősített szervezetek közé tartoznak például a következők ⁽²²⁾:

- a büntetés-végrehajtási szervezetet támogató tevékenységeket végző spanyol szervezet ⁽²³⁾,
- Bécsi Temetkezési Vállalat (Bestattung Wien GmbH) ⁽²⁴⁾,
- Fernwärme Wien Gesellschaft m.b.H. ⁽²⁵⁾,
- Telekom Austria AG ⁽²⁶⁾,
- nonprofit lakásszövetkezet ⁽²⁷⁾ ⁽²⁸⁾.

4. Az 5. cikkhez kapcsolódó kötelezettség

4.1. A végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozó kötelezettség

Az 5. cikk újítást jelent a 2012/27/EU irányelvhez képest.

Az 5. cikk (1) bekezdése előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az összes közintézmény teljes végsőenergia-fogyasztása a 2021-es bázisévhez képest évente összesítve legalább 1,9 %-kal csökkenjen.

A végsőenergia-fogyasztás csökkentését elsősorban a közszolgáltatások összessége tekintetében tapasztalható energiahatékonyság-javulásnak kell eredményeznie ⁽²⁹⁾.

A tagállamok dönthetnek úgy, hogy a tömegközlekedési ágazatokat és a fegyveres erőket mentesítik e kötelezettség alól. Ennek eredményeként mindkét vagy egyik ágazat mentesíthető. Mindazonáltal hangsúlyozni kell, hogy ez egy lehetőség, nem pedig kötelezettség. A fegyveres erők ágazata energiaigényes, és a közzsféra energiafogyasztásának jelentős részét teszi ki ⁽³⁰⁾. Ezenkívül a védelmi és biztonsági ágazat fenntartható energiával foglalkozó konzultációs fóruma ⁽³¹⁾ 2016-ban megkezdett munkájának köszönhetően a védelmi ágazat széles körben megismerkedett az energiahatékonysággal kapcsolatos – és általában véve is kedvező – intézkedésekkel. A tömegközlekedési ágazat szintén jelentős, gazdasági szempontból is vonzó energiahatékonysági potenciállal bír, különösen a közlekedés villamosítása terén. Ráadásul ez az egyetlen olyan gazdasági ágazat, ahol az energiafogyasztás az évek során folyamatosan nőtt. Ezért a tagállamok számára ajánlott, hogy alaposan mérjék fel, milyen mértékben járulhat hozzá a fegyveres erők és a tömegközlekedés ágazata a nemzeti célkitűzések eléréséhez, és mérlegeljék az említett ágazatok teljes körű kiaknázásának útjában álló szabályozási és jogszabályi akadályok felszámolását.

⁽²²⁾ Ezek a példák csak hozzávetőleges referenciaként szolgálhatnak. Az eseti mérlegelés mindig elkerülhetetlen.

⁽²³⁾ Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-283/00, ECLI:EU:C:2003:544.

⁽²⁴⁾ Adolf Truley ítélet, C-373/00, ECLI:EU:C:2003:110.

⁽²⁵⁾ Ing. Aigner ítélet, C-393/06, ECLI:EU:C:2008:213.

⁽²⁶⁾ Telaustria und Telefonadress ítélet, C-324/98, ECLI:EU:C:2000:669.

⁽²⁷⁾ Osztrák Legfelsőbb Bíróság OGH 31. 1. 2002, 6 Ob 236/01a.

⁽²⁸⁾ Az ipari vagy kereskedelmi jelleg kritériumának értelmezéséhez hivatkozni lehet például a következőkre: C-373/00, ECLI:EU:C:2003:110; Gemeente Arnhem és Gemeente Rheden kontra BFI Holding ítélet (1998), C-360/96, ECLI:EU:C:1998:525; Korhonen és társai ítélet (2003), C-18/01, ECLI:EU:C:2003:300; és Bizottság kontra Spanyolország ítélet (2003), C-283/00, ECLI:EU:C:2003:544.

A finanszírozási kritérium értelmezéséhez hivatkozni lehet például a következőkre: R. v HM Treasury Ex p. University of Cambridge ítélet (2000), C-380/98, ECLI:EU:C:2000:529; Franciaország kontra Bizottság ítélet (2013), C-115/12 P, ECLI:EU:C:2013:596; továbbá a közvetett finanszírozástól való megkülönböztetés érdekében lásd pl.: Bayerischer Rundfunk ítélet (2007), C-337/06, ECLI:EU:C:2007:786; vagy Hans & Christophorus Oymanns kontra AOK Rheinland/Hamburg ítélet (2009), C-300/07, ECLI:EU:C:2009:358.

Az igazgatási kritérium értelmezéséhez hivatkozni lehet például a következőkre: R. kontra HM Treasury Ex p. University of Cambridge ítélet (2000), C-380/98, ECLI:EU:C:2000:529; Bizottság kontra Franciaország ítélet (2001), C-237/99, ECLI:EU:C:2001:70; továbbá a közvetett igazgatástól való megkülönböztetés érdekében lásd pl.: Mannesmann/Strohal ítélet (1998), C-44/98, ECLI:EU:C:1998:4.

⁽²⁹⁾ A végsőenergia-fogyasztás csökkentésére irányuló kötelezettséget az irányelv azzal indokolja, hogy „a közzsféra fontos hajtóerőt jelent a piac hatékonyabb termékek, épületek és szolgáltatások irányába történő elmozdulásának ösztönzésében, valamint a polgárok és vállalkozások energiafogyasztási szokásainak megváltoztatásában. Ezen túlmenően az energiafogyasztásnak az energiahatékonyság-javító intézkedések miatti csökkenése közforrásokat szabadíthat fel egyéb célokra. A nemzeti, regionális és helyi szintű közintézményeknek példamutató szerepet kell játszaniuk az energiahatékonyság terén”. A hangsúly tehát az energiahatékonyság-javító intézkedéseken van, amelyek célja a végsőenergia-fogyasztás csökkentésének elérése.

⁽³⁰⁾ <https://eda.europa.eu/docs/default-source/brochures/05-01-24-defence-energy-factsheet.pdf>.

⁽³¹⁾ <https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/consultation-forum/>.

Az átmeneti időszak végéig – amely e rendelkezés esetében a hatálybalépés időpontját követő négy év (azaz 2027. október 11-ig) – a végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozó célkitűzés indikatív, és csak ezen időpont után válik kötelezővé.

Továbbá a teljes végsőenergia-fogyasztás 1,9 %-os csökkentésére vonatkozó kötelezettség 2026. december 31-ig nem terjed ki az 50 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézményekre, 2029. december 31-ig pedig nem terjed ki az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézményekre.

Nem cél, hogy a végsőenergia-fogyasztás csökkentését a közszolgáltatási szintnek a tényleges kereslet alá történő csökkentésével ériék el.

1. táblázat

A közszférával kapcsolatos kötelezettségek áttekintése

Kötelezettség	A kötelezettség kezdete	Gyakoriság
A végsőenergia-fogyasztás csökkentése		
A 2021. naptári évre vonatkozó végsőenergia-fogyasztási alapérték meghatározása	2027. október 11-ig	nem releváns
Minden közintézmény esetében, kivéve az 50 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézményeket: A végsőenergia-fogyasztás legalább 1,9 %-kal történő csökkentése	átültetési határidő	évente
Az 50 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézmények esetében: A végsőenergia-fogyasztás évente legalább 1,9 %-kal történő csökkentése	2027. január 1.	évente
Az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézmények esetében: A végsőenergia-fogyasztás évente legalább 1,9 %-kal történő csökkentése	2030. január 1.	évente
A közintézmények támogatásával kapcsolatos szakpolitikai követelmények		
Annak biztosítása, hogy valamennyi regionális és helyi hatóság konkrét energiahatékonysági intézkedéseket foglaljon bele hosszú távú tervezési eszközeibe	átültetési határidő	folyamatosan
Annak biztosítása, hogy valamennyi hatóság – beleértve a regionális és helyi hatóságokat is – aktívan részt vegyen az energiaszegénységgel kapcsolatos szakpolitikák végrehajtásában	átültetési határidő	folyamatosan
A közintézmények támogatása az energiahatékonyság-javító intézkedések bevezetésében	átültetési határidő	folyamatosan
A közintézmények ösztönzése arra, hogy a középületekbe történő beruházások során vegyék figyelembe a teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátást	átültetési határidő	folyamatosan
A közintézmények ösztönzése az épületek energiahatékonyságának javítására, többek között a kis hatásfokú fűtőberendezések cseréje révén	átültetési határidő	folyamatosan
Épületnyilvántartás		
A fűtött és/vagy hűtött épületek nyilvántartásának közzététele és hozzáférhetővé tétele	átültetési határidő	nem releváns
A nyilvántartás frissítése	átültetési határidő	Kétévente
Felújítási kötelezettség		
A 3 %-os célérték becslése a közintézmények tulajdonában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek 2024. január 1-jei teljes alapterülete alapján	átültetési határidő	nem releváns
A fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterülete 3 %-ának felújítása	átültetési határidő	évente

Kötelezettség	A kötelezettség kezdete	Gyakoriság
Tárgyalás az épülettulajdonosokkal, hogy az épület legalább közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté váljon	átültetési határidő	folyamatosan
Alternatív megközelítés		
A Bizottság értesítése 2030. december 31-ig a fő megközelítés révén elérendő energiamegtakarításról	2023. december 31-ig	nem releváns
A fő megközelítés révén elért energiamegtakarítással egyenértékű energiamegtakarítás elérése	átültetési határidő	évente
Épületfelújítási útlevél kiadása a fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének legalább 3 %-át kitevő épületek részére	átültetési határidő	évente
Az épületfelújítási útlevéllel rendelkező épületek közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté való felújítása	2040-ig	nem releváns
Energiahatékonyság a közbeszerzésben		
Csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékek, szolgáltatások, épületek és építési beruházások beszerzése	átültetési határidő	folyamatosan
Az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazása	átültetési határidő	folyamatosan
Adott esetben tágabb értelemben vett fenntarthatósági szempontok figyelembevétele	átültetési határidő	folyamatosan
A hosszú távú energiahatékonyság-alapú szerződések megkötése megvalósíthatóságának felmérése a jelentős energiamentiségre vonatkozó szolgáltatási szerződésekre irányuló közbeszerzések során	átültetési határidő	folyamatosan
A legmagasabb elérhető energiahatékonysági osztályba tartozás kritériumának megfelelő termécsomag beszerzése	átültetési határidő	folyamatosan
Az uniós zöld közbeszerzési kritériumok vagy az azokkal egyenértékű, rendelkezésre álló nemzeti kritériumok figyelembevétele	átültetési határidő	folyamatosan
A szerződések energiahatékonyságra gyakorolt hatásaira vonatkozó információk nyilvánosságra hozatala	átültetési határidő	folyamatosan

4.1.1. Az alapérték meghatározása

Alapelvek

A végsőenergia-fogyasztás alapértékéül az adott tagállam összes közintézményének a bázisévben mért teljes végsőenergia-fogyasztása szolgál, amely értékhez képest a következő években nyomon fogják követni a célkitűzés teljesítését. Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése a 2021. naptári évet határozza meg bázisévként.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke a közintézmények (lásd a 3. szakaszt) összességére vonatkozik.

A kötelezettség kiterjed a közszféra összes ágazatának teljes végsőenergia-fogyasztására, beleértve a középületeket, az egészségügyet, a területrendezést, a vízgazdálkodást és a szennyvízkezelést, a szennyvíz- és víztisztítást, a hulladékgazdálkodást, a közvilágítást, az oktatást és a szociális szolgáltatásokat, az IKT-t ⁽³²⁾.

A közintézmények végsőenergia-fogyasztása a közintézmények tevékenységei által – például a közintézmények tulajdonában lévő vagy általuk használt épületekben, létesítményekben, helyiségekben, a berendezések, a járművek stb. által – fogyasztott energiamentiséget jelenti.

⁽³²⁾ Az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 6. pontjával összhangban a végsőenergia-fogyasztás az ipar, a közlekedés – ideértve a nemzetközi légi közlekedés energiafogyasztását is –, a háztartások, a köz- és magánszolgáltatások, a mezőgazdaság, az erdészet, a halászat és egyéb végfelhasználói ágazatok számára szolgáltatott energia összessége. Ugyanakkor nem foglalja magában a nemzetközi tengeri tartályhajók energiafogyasztását, a környezeti energiát, az átalakítási ágazatnak és az energiaágazatnak történő szállítást, valamint az 1099/2008/EK rendelet A. mellékletében meghatározottak szerinti továbbítási és elosztási veszteségeket. Idetartozik továbbá a saját termelésű energia, például a napelemekből, vízenergiából vagy szélből származó hő vagy villamos energia.

A bázisévre, valamint a kötelezettség hatálya alá tartozó évekre vonatkozó összes szükséges végsőenergia-fogyasztási adat összegyűjtéséhez átfogó, alulról felfelé építkező adatgyűjtésre lesz szükség a tagállam valamennyi olyan közintézményének bevonásával, amely a kötelezettség hatálya alá tartozik. Ez magában foglalná a védelmi és közlekedési ágazat közintézményeit is, amennyiben egy tagállam úgy dönt, hogy ezen ágazatok energiacsökkentését beszámítja az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke szerinti eredményekbe. Előfordulhat, hogy az energiastatisztikákból származó meglévő konszolidált adatok csak a közsféra (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkében meghatározott, kiválasztott szegmenseire vonatkozóan állnak rendelkezésre⁽³³⁾, és különböző szervezeteket foglalhatnak magukban. Az (EU) 2023/1791 irányelv hatálybalépését követő kétéves átültetési időszakon túl a kétéves átmeneti időszak további időt biztosít a tagállamoknak arra, hogy kialakítsák az összes közintézményre kiterjedő végsőenergia-fogyasztási adatok gyűjtésére szolgáló eljárásokat. Ezen átmeneti időszak alatt a tagállamok a végsőenergia-fogyasztás alapértékére vonatkozó becslült adatokat is felhasználhatják. E négyéves időszakot követően 2027. október 11-ig, amikor a kötelezettség hatályba lép, a tagállamoknak ki kell igazítaniuk az alapértéket, és teljes mértékben össze kell hangolniuk az összes közintézmény tényleges végsőenergia-fogyasztásával. Ha kiderül, hogy egyes közintézmények kimaradtak, az alapértéket korrigálni kell. Mindenesetre ajánlott, hogy az irányelv hatálybalépését követően kezdjék meg a végsőenergia-fogyasztási adatok gyűjtését valamennyi közintézménytől. A bázisév változatlan marad, és több év elteltével további nehézségekbe ütközhet a 2021-ből származó végső energiafogyasztási adatok gyűjtése.

A közintézmények általában az éves fogyasztás mért adatain alapuló számláikból nyerhetik ki a végsőenergia-fogyasztási adatokat⁽³⁴⁾. Egyes esetekben a végsőenergia-fogyasztásra vonatkozó információkat a hatóságok által kezelt számviteli, energetikai könyvelési vagy energetikai monitoringrendszerekben gyűjtik össze.

Ha a működésiköltség-kimutató tartalmazza a közintézmények energiafogyasztását, például ha valamely közintézmény egy épület olyan részét bérlő, ahol az energiaköltséget kezdetben a tulajdonos fedezi, majd azt a bérlőkre hárítja, akkor ezt a végsőenergia-fogyasztást is figyelembe kell venni.

Ha a középületben vagy -létesítményben felhasznált energiát a közintézménytől eltérő szervezet, például egy középület bérlője – tegyük fel szociális lakás bérlője – használja fel, ez az energiafogyasztás nem számít bele a közintézmény végső energiafogyasztásába.

A fotovoltaikus és a naphőtermelés tekintetében a hatóság energia-önellátásának részaránya a végsőenergia-fogyasztás részét képezi⁽³⁵⁾. A hálózatba táplált vagy valamely energiaközösség külső termelő-fogyasztói számára biztosított fotovoltaikus vagy naphőtermelés részaránya nem számít bele a termelő közintézmény végsőenergia-fogyasztásába.

Hőszivattyún keresztül történő energiaellátás esetében csak a hőszivattyú üzemeltetéséhez szükséges villamos energiát⁽³⁶⁾ kell figyelembe venni. A környezeti hőt nem kell figyelembe venni.

A végsőenergia-fogyasztás bontása

A bázisévre és az azt követő évekre vonatkozó végsőenergia-fogyasztási adatokat a végsőenergia-fogyasztás megfelelő részletességű bontásában kell összegyűjteni, a következő megfontolások alapján:

— megbízható és érthető kiigazítási eljárások végrehajtása a technika állásának megfelelően (lásd a 4.1.3. szakaszt),

⁽³³⁾ Ezért a Bizottság kidolgozott egy mintaszoftveres megoldást a közintézményektől származó végsőenergia-fogyasztási adatok összegyűjtésére és nyomon követésére, és azt az érdektelt tagállamok rendelkezésére bocsátja.

⁽³⁴⁾ Mivel a célérték évente kerül meghatározásra, nincs szükség részletesebb bontásra, például havi fogyasztási adatok gyűjtésére.

⁽³⁵⁾ A fotovoltaikus villamosenergia-termelés esetében az energia-önellátás mennyisége a legtöbb esetben a mért adatok alapján számítható ki. A naphőtermelés esetében, ahol többnyire nem állnak rendelkezésre mérési adatok, az energia-önellátás meghatározására a technika állásának megfelelő műszaki becslések használhatók, amennyiben a becslések elkészítése nem okoz indokolatlan terhet.

⁽³⁶⁾ Ritka esetekben a hőszivattyút gázmotor is működtetheti.

- hitelességi ellenőrzés lehetővé tétele az alapfogyasztás és a következő évek fogyasztásának tekintetében a tagállamok által az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (5) bekezdésével összhangban előírt jelentéstétel keretében ⁽³⁷⁾.

Bár az (EU) 2023/1791 irányelv nem ír elő hivatalos, minimális részletességű bontást, és a tagállamok más módszert is alkalmazhatnak az adatok lebontására, a 2. táblázat egy példát mutat be arra vonatkozóan, hogy milyen lehet az egyes közintézmények esetében a bázisévre és a következő évekre vonatkozóan gyűjtendő végsőenergia-fogyasztási adatok megfelelő részletességű bontása. A jelzett bontás az energetikai auditok során alkalmazott megközelítésen alapul és kellően részletes a fent említett célokhoz. Ezek az adatok általában az energiaszámlákból nyerhetők ki, és a meglévő energetikai könyvelési rendszerekben gyűjthetők. Ajánlott továbbá, hogy egy tagállam valamennyi közintézménye azonos formátumban rögzítse végsőenergia-fogyasztási adatait. Az első oszlopban szereplő ágazatok és tevékenységek is elegendőek az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése szerinti azon kötelezettség teljesítéséhez, miszerint a közintézmények fogyasztását ágazatok szerinti bontásban kell megadni.

⁽³⁷⁾ Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (5) bekezdése az elérendő energiafogyasztás-csökkentés mennyiségének ágazati bontásban történő ismertetésére hivatkozik. Hasonlóképpen feltételezhető, hogy az éves jelentésnek a végsőenergia-fogyasztás ágazati bontását is tartalmaznia kell. Bár az említett irányelv 5. cikkének (5) bekezdése nem írja le részletesen, hogy mely ágazatokat kell ismertetni, mind a tömegközlekedésre vonatkozó esetleges mentesség, mind a megengedhető kiigazítások megkövetelik a végsőenergia-fogyasztási adatok kellő részletességű, a technika állásának megfelelő bontását.

A végsőenergia-fogyasztás közintézményenként történő gyűjtésére szolgáló adatmezők (alapérték és éves jelentések)

Fogyasztási ágazatok és közszolgáltatások	Villamos energia ⁽¹⁾	Távfűtés	Távhűtés	Földgáz	Fűtőolaj	Motorbenzin	Dízel	Labdacss (pellet)	Fafor-gács	Szilárd bio-masszá-ból előállított üzema-nyag	Szilárd fosszilis üzema-nyag	Biogáz	Egyéb üzema-nyag	ÖSSZE-SEN
Épületek energiafogyasztása														
Iroda- és hivatali épületek														
Kórházak és egészségügyi épületek														
Iskolák és óvodák														
Egyetemek														
Gyárépületek és műhelyek														
Egyéb (saját tulajdonban lévő vagy bérelt) középületek														
Folyamatok energiafogyasztása														
Közvilágítás														
Vízellátás														
Szennyvíztisztítás														
Hulladékgazdálkodás														
Egyéb folyamatok														
Mobilitási szolgáltatások energia-fogyasztása														
Tömegközlekedés ⁽²⁾														
Közintézmény tulajdonában lévő, nem tömegközlekedési célú jármű-f-lotta														
Fegyveres erők ⁽³⁾														
ÖSSZESEN														

-
- (¹) Opcionális kiterjesztés: A villamos energia esetében tanácsos lenne további különbséget tenni (például a fűtésre, hűtésre és egyéb célokra használt villamos energia, a fotovoltaikus termelésből származó saját fogyasztás között), de ezek az adatok csak meghatározott almérők használata esetén állhatnak rendelkezésre.
- (²) Ha egy tagállam be kívánja számítani a végsőenergia-fogyasztás tömegközlekedésből származó csökkentését az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítésébe, erre az ágazatra vonatkozóan egyedi alapértéket kell meghatározni (lásd a 4.1. szakaszt).
- (³) Ha egy tagállam be kívánja számítani a végsőenergia-fogyasztás fegyveres erők ágazatából származó csökkentését az 5. cikk (1) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítésébe, erre az ágazatra vonatkozóan egyedi alapértéket kell meghatározni (lásd a 4.1. szakaszt). A fegyveres erők ágazatára vonatkozó energiafogyasztási adatok gyűjtése továbbá korlátozódhat azokra az alszégmensekre, amelyek biztonsági okokból nem tartoznak a titoktartás hatálya alá.
-

Az 50 000 főnél kevesebb és az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményeinek energiafogyasztási alapértéke

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésével összhangban a végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozó kötelezettség 2026. december 31-ig nem terjed ki az 50 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézményekre, 2029. december 31-ig pedig nem terjed ki az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységekben található közintézményekre. Mindkét csoport esetében azonban a bázisév szintén a 2021. év.

Ezért a Bizottság arra ösztönzi a tagállamokat, hogy ne várjanak a közintézmények e két csoportjára vonatkozó végsőenergia-fogyasztási alapadatok gyűjtésével a kötelezettség kezdetéig, hanem közvetlenül az (EU) 2023/1791 irányelv hatálybalépését követően kezdjék meg az adatgyűjtést. Mindazonáltal a szükséges eljárások kialakításához és az összes előírt végsőenergia-fogyasztási adat összegyűjtéséhez több idő áll e két csoport rendelkezésére.

A mentesített ágazatok egyedi energiafogyasztási alapértéke

Ha egy tagállam a tömegközlekedés vagy a fegyveres erők ágazatában elért végsőenergiafogyasztás-csökkentést be kívánja számítani az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése szerinti csökkentési célba, meg kell állapítani egy egyedi végsőenergia-fogyasztási alapértéket, amely csak az ezekben az ágazatokban elért végsőenergia-fogyasztás csökkentésének kiszámítására szolgál. A bázisév 2021, csakúgy, mint az összes többi közintézmény esetében. A bázisévi végsőenergia-fogyasztás és egy adott év tényleges végsőenergia-fogyasztása közötti különbség adja meg azt a fogyasztáscsökkentést, amely az adott évi csökkentési célértékbe beszámítható. A fegyveres erőkre vonatkozó adatok összesített szinten gyűjthetők és adhatók meg.

A tagállamok szabadon alkalmazhatják ezt a lehetőséget, és azt egy vagy több évig, illetve egy vagy mindkét ágazatban is használhatják.

4.1.2. Az egyes évekre vonatkozó végsőenergia-fogyasztás-csökkentési célok kiszámítása

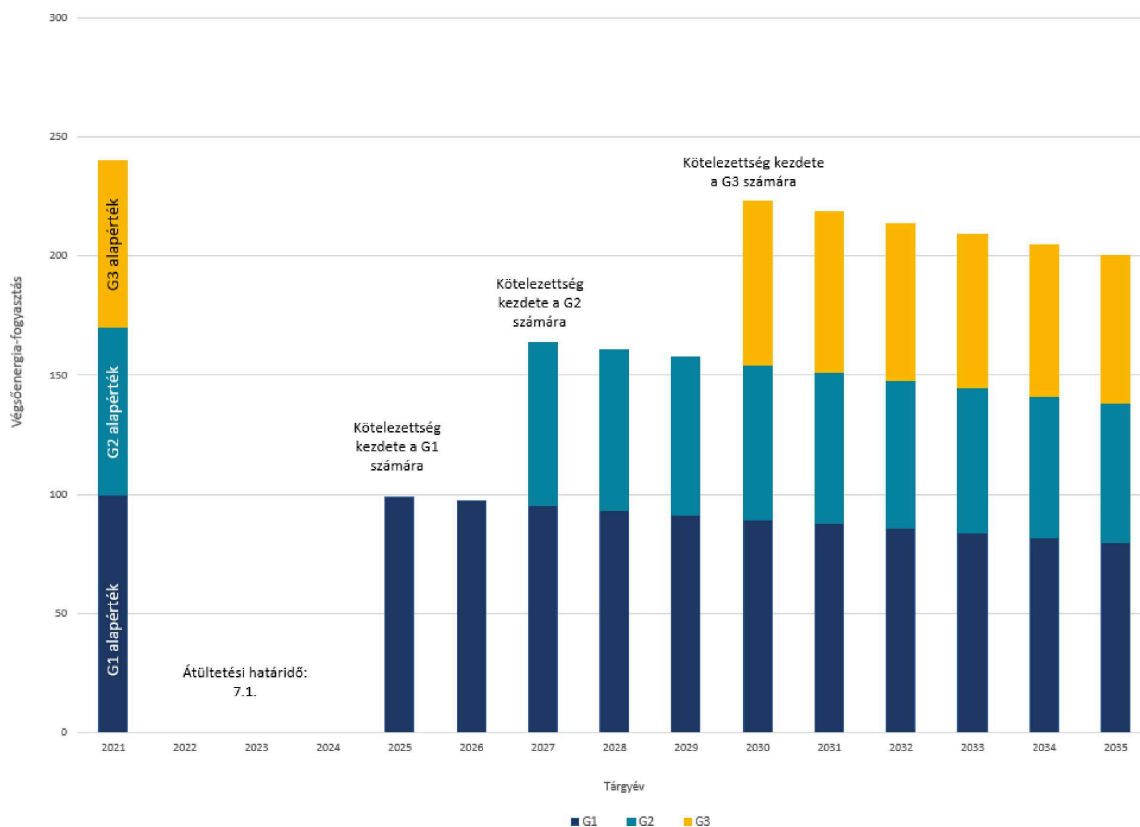
A közintézmények különböző méretű közigazgatási egységek szerint történő, fent leírt csoportosítása miatt a végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozó kötelezettséget a közintézmények minden egyes csoportjára külön-külön kell kiszámítani.

Ha az alapértéket az egyes csoportokra külön-külön határozzák meg, azaz az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei, az 50 000-nél kevesebb, de 5 000 főnél több lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei esetében, akkor minden évben a végsőenergiafogyasztás-csökkentési cél a maximális végsőenergia-fogyasztásként fejezhető ki.

A különböző méretű közigazgatási egységekben működő közintézmények három csoportjára vonatkozó feltételezett kiindulási értékek alapján az alábbi 1. ábra szemlélteti, hogyan alakul majd a maximális végsőenergia-fogyasztás 2025-től kezdődően. 2025-ben a kötelezettség az átültetés évében október 11-től kezdődő arányos kötelezettség, ami azt jelenti, hogy a tagállamoknak a végsőenergia-fogyasztás terén nem az alapértékhez viszonyított teljes, 1,9 %-os csökkentést kell elérniük, hanem csak az átültetési határidővel kezdődő teljes évre vonatkozó arányos részt, azaz 0,4 %-ot. Ezenkívül a célok az irányelv hatálybalépését követő négy évig tájékoztató jellegűek. Az egyes évekre vonatkozó végsőenergiafogyasztás-csökkentési célérték kiszámítására szolgáló részletes képleteket az (EU) 2023/1791 irányelv I. melléklete tartalmazza.

1. ábra

Példa a végsőenergia-fogyasztás célértékeinek fokozatos alakulására (feltételezett értékek: „1. alapérték-csoport” (G1) = 100 energiaegység; „2. alapérték-csoport” (G2; az 50 000-nél kevesebb, de 5 000 főnél több lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei) = 70; „3. alapérték-csoport” (G3; az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei) = 70; a 2025-ös évre arányos célértéket kell alkalmazni)

Ha az alapértéket korrigálják, például az átmeneti időszakot követően, amikor a becült értékeket valós értékekkel helyettesítik, vagy a következő években bármely más okból⁽³⁸⁾, a célértékeket az új alapértékek alapján újra kell számítani.

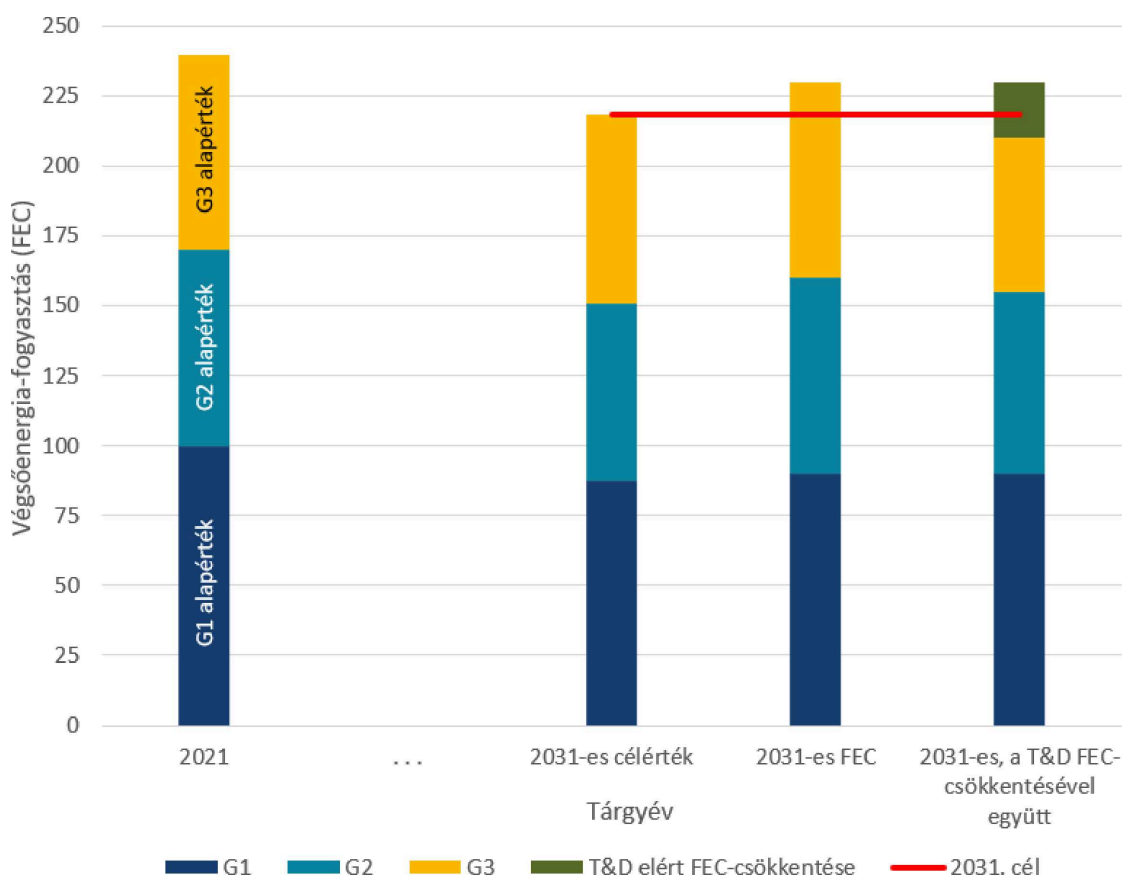
A kötelezettség teljesítéséről való jelentéstételhez ajánlott naptári éveket használni, mivel az alapértéket a 2021-es naptári évre kell megállapítani, és a nemzeti energia- és klímaterv szerinti jelentéstétel két naptári évből álló jelentéstételi időszakot ír elő.

Az adott évre vonatkozó végsőenergiafogyasztás-csökkentési cél akkor teljesül, ha a tényleges végsőenergia-fogyasztás – adott esetben a végsőenergia-fogyasztás egyes elemeinek kiigazítását követően (lásd a 4.1.3. szakaszt) – alacsonyabb, mint az adott évi maximális végsőenergia-fogyasztás. Az alábbi 2. ábra a 2031-es év példáját használva mutatja be a célok elérésének ellenőrzését. A 2031-es évben az összes közintézmény által együttesen elérendő cél a különböző méretű közigazgatási egységekben működő közintézmények mindhárom csoportjára vonatkozó alapértékek összege. A példa továbbá bemutatja, hogy a tömegközlekedés és a fegyveres erők ágazatából származó végsőenergiafogyasztás-csökkentések figyelembevétele hogyan járulhat hozzá a cél teljesítéséhez, mivel levonhatók az adott év tényleges végsőenergia-fogyasztásából.

⁽³⁸⁾ Ha például privatizáció miatt egyes közintézmények többé nem tartoznak a kötelezettség hatálya alá, ennek tükröződnie kell az alapértékben és az éves végsőenergia-fogyasztásban is (lásd a 4.1.3. szakaszt).

2. ábra

A cél teljesítésének ellenőrzése a 2031-es év példáján keresztül, egyszer a tömegközlekedés és a fegyveres erők ágazatából származó végsőenergiafogyasztás-csökkentés figyelembevétele nélkül és egyszer annak figyelembe vételével

4.1.3. Az egyes évekre vonatkozó végsőenergiafogyasztás-csökkentés rögzítése

2025-től kezdődően a tagállamoknak minden évben meg kell ismételnük a közintézmények végsőenergia-fogyasztási adatainak gyűjtését, ugyanazt a módszertant és adatstruktúrát alkalmazva, mint amelyet az alapérték meghatározásához szükséges adatok gyűjtéséhez használtak. Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésével összhangban 2027-től kezdődően adatokat kell gyűjteni az 50 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményeire vonatkozóan. Az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei esetében ez az időszak 2030-tól kezdődik. A tagállamok értékelhetik, hogy az adatgyűjtési eljárás ténylegesen működik-e, és hogy e közintézményekben érzékelhető-e a végsőenergia-fogyasztás csökkentése irányába mutató tendencia. Ezért tanácsos lehet az adatgyűjtést a többi olyan közintézménnyel párhuzamosan megkezdeni, amelyek esetében a csökkentési kötelezettség 2025-ben kezdődik.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (4) bekezdése kifejezetten lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy közintézményeik végsőenergia-fogyasztásának kiszámításakor figyelembe vegyék a tagállamon belüli éghajlati eltéréseket.

Ezen túlmenően, figyelembe véve az irányelv általános céljait, a tagállamok további kiigazításokat is alkalmazhatnak közintézményeik végsőenergia-fogyasztásának kiszámításakor. Ez magában foglalja különösen a változó közszolgáltatási szintekhez való igazodást, illetve a közintézmények kötelezettségi hatály alá vonása, onnan történő kivonása vagy átalakítása esetén történő kiigazításokat. A végsőenergia-fogyasztás e befolyásoló tényezőkkel való kiigazítása hozzá fog járulni az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kötelezettségek által esetlegesen okozott főbb kedvezőtlen ösztönzők és áthelyezések elkerüléséhez is, mint például a végsőenergia-fogyasztás kiszervezéssel elért csökkentése vagy a szolgáltatási szintek csökkentése.

A tagállamok nem kötelesek figyelembe venni az éghajlati eltéréseket vagy más befolyásoló tényezőket. Ha egy tagállam úgy dönt, hogy az energiafogyasztást az éghajlati eltérésekhez vagy más befolyásoló tényezőkhöz igazítja, elegendő információt kell szolgáltatnia a kiigazítás kiszámításának módjáról és arról, hogy a kiigazítás milyen hatást gyakorolt a bejelentett végsőenergia-fogyasztásra.

A végsőenergia-fogyasztásnak az éghajlati eltérésekhez való hozzáigazításával kapcsolatos – különösen az ISO 17742 vagy az ISO 50049 szabványban leírt – technika jelenlegi állása szerint a kiigazítás módszerét nem szabad évről évre változtatni. Ezenkívül az alkalmazott kiigazítási megközelítésnek valamennyi fogyasztási ágazatban következetesnek kell lennie, és nem alkalmazható szelektíven csak bizonyos fogyasztási szegmensekre, például ágazatokra, közszolgáltatásokra vagy közintézmények csoportjaira.

Ha egy tagállam úgy dönt, hogy bizonyos számú jelentéstételi évet követően megváltoztatja a választott megközelítést, átfogó magyarázatot kell adnia az esetleges változások okairól, és a következetesség érdekében az újonnan választott megközelítést alkalmazva újra ki kell számítani az előző évekre jelentett végsőenergia-fogyasztási adatokat, valamennyi ágazatban és közszolgáltatásban. Ezzel lehet igazolni, hogy a cikkben foglalt kötelezettségeket az új módszertan szerint is következetesen teljesítik.

Míndezek alapján e melléklet B. függeléke röviden ismerteti a végsőenergia-fogyasztás számításainak kiigazítására vonatkozó módszertani megközelítéseket, amelyek a technika állása szerint megfelelőnek minősülnek. Alapos okok miatt és megfelelő indokolás alapján a tagállamok eltérhetnek a javasolt eljárástól.

4.2. Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke szerinti szakpolitikai követelmények

A tagállamok szabadon alakíthatják ki a végsőenergia-fogyasztási célok elérését célzó „szakpolitikai kombinációt”. Bár az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (3), (4) és (5) bekezdése néhány kötelező eszközt ír elő, a konkrét végrehajtási pályákat a tagállamok nagy fokú rugalmassággal alakíthatják ki.

A következő szakaszok az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke (3), (4) és (5) bekezdésének végrehajtásával kapcsolatos főbb követelményeket emelik ki.

4.2.1. A hosszú távú tervezési eszközökkel kapcsolatos követelmények

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (6) bekezdésével összhangban a tagállamok biztosítják, hogy valamennyi regionális és helyi hatóság konkrét energiahatékonysági intézkedéseket foglaljon bele hosszú távú tervezési eszközeibe. Ez azt jelenti, hogy a tagállamoknak megfelelő szakpolitikai intézkedéseket kell hozniuk annak biztosítására, hogy valamennyi régió és település legalább az energiahatékonyságra kiterjedő, hosszú távú tervezési eszközöket alkalmazzon. A hosszú távú energiahatékonysági terveknek ideális esetben szélesebb körű tervek, például dekarbonizációs vagy fenntartható energetikai tervek részét kell képezniük, amennyiben léteznek ilyenek, vagy kidolgozásuk folyamatban van.

A tagállamok kiindulópontként felhasználhatják a helyi hatóságok által a vonatkozó nemzeti és európai kezdeményezések keretében kidolgozott dekarbonizációs vagy fenntartható energiatervek különböző formáit⁽³⁹⁾. Az energiahatékonysági intézkedések általában már eleve szerves részét képezik e kezdeményezések tervezési folyamatának. Ezen túlmenően a legtöbb kezdeményezés valamilyen minőségbiztosítást irányoz elő a hosszú távú tervek és a végrehajtási eljárások tekintetében. Emellett egyes tagállamok már elkezdtek beépíteni a fenntartható energiával kapcsolatos megfontolásokat – beleértve az energiahatékonyságot is – a régiók és települések által rendszeresen elkészített területrendezési vagy városfejlesztési tervekbe.

4.2.2. Az energiaszegénység enyhítése

Az (EU) 2023/1791 irányelv 24. cikke tartalmazza azokat a követelményeket, amelyeket a tagállamoknak teljesíteniük kell az energiaszegénység enyhítésével és a kiszolgáltatott helyzetben lévő felhasználók védelmével kapcsolatban. Ezzel összefüggésben az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (6) bekezdése annyit tesz hozzá, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell a hatóságok – beleértve a regionális és helyi hatóságokat is⁽⁴⁰⁾ – aktív részvételét az energiaszegénységgel kapcsolatos szakpolitikák végrehajtásában. Mindenekelőtt azt kell biztosítani, hogy az energiahatékonysági intézkedések tervezése és végrehajtása során figyelembe vegyék a kiemelt csoportok (az energiaszegénység által érintett személyek, az alacsony jövedelmű háztartásokban élők és a kiszolgáltatott helyzetben lévő csoportok) érdekeit, valamint hogy enyhítsék az energiahatékonysági intézkedések jelentős közvetlen vagy közvetett negatív hatásait. Ez vonatkozik a hosszú távú energiahatékonysági és dekarbonizációs tervekre, és különösen a regionális vagy helyi hatóságok tulajdonában lévő szociális lakásokra, azokra a tervekre és szakpolitikákra, amelyek a Szociális Klímaalap keretében támogatható intézkedésekkel és beruházásokkal is kombinálhatók.

⁽³⁹⁾ Néhány példaértékű kezdeményezés: európai szinten a Polgármesterek Szövetsége sikeresen bevezette a Fenntartható Energia- és Klímaakcióterv (SECAP) eszközt; a DACH régióban jól ismertek az olyan kezdeményezések, mint az e5 vagy a Klimabündnis. Hollandia nemzeti programot kezdeményezett a regionális energiastratégiák kidolgozására.

⁽⁴⁰⁾ A Polgármesterek Szövetségében részes helyi hatóságok támogatást kaphatnak az energiaszegénységgel kapcsolatos tervezési és végrehajtási törekvéseikhez. E támogatás nyújtása érdekében a Szövetség együttműködik a Közös Kutatóközponttal és az EU energiaszegénységgel foglalkozó tanácsadó központjával. További információkért látogasson el az alábbi oldalra: https://eu-mayors.ec.europa.eu/hu/library/energy_poverty/.

4.2.3. A közintézmények támogatása az energiahatékonyság-javító intézkedések bevezetésében

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (7) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy az állami támogatásokra vonatkozó szabályok sérelme nélkül – pénzügyi és technikai támogatás formájában – támogassák a közintézményeket az energiahatékonyság-javító intézkedések elterjedésében.

A tagállamok általában szabadon alakíthatják ki a közintézményeknek szánt „támogatási csomagokat”. Azonban az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (6) és (7) bekezdésében említett példákat figyelembe véve és a gyakorlati tapasztalatok alapján a támogatásnak többek között a következő fontos elemeket kell tartalmaznia ⁽⁴¹⁾:

- technikai és pénzügyi támogatás a fenntartható energiával és a dekarbonizációval kapcsolatos hosszú távú tervezés javításához regionális és helyi szinten,
- technikai támogatás a beruházási projektek előkészítéséhez a hosszú távú tervezés eredményei alapján („tervezett projektek”),
- az energiahatékonysági, felújítási vagy dekarbonizációs beruházási projektek pénzügyi támogatása az (EU) 2023/1791 irányelv 30. cikkében előírtak szerint ⁽⁴²⁾,
- az energiahatékonyság szélesebb körű előnyeinek és a teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátással kapcsolatos megfontolásoknak a beruházás-értékelésekbe való beépítéséhez nyújtott támogatás, például kapacitásépítési programok révén,
- technikai segítségnyújtás az energiahatékonyság-alapú szerződések alkalmazásához, az (EU) 2023/1791 irányelv 29. cikkének (4) bekezdésében előírtak szerint.

Ezenkívül a támogatási intézkedéseknek valamennyi közintézmény számára hozzáférhetőnek kell lenniük. A korlátozott hatókörű kísérleti programok és intézkedések nem elegendők.

4.2.4. Az épületek energiahatékonysága és a kis hatásfokú fűtőberendezések cseréje

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (9) bekezdése az épületek energiahatékonyságára helyezi a hangsúlyt, beleértve a régi és kis hatásfokú fűtőberendezések cseréjét, mint a közintézmények által meghozható, különösen vonzó energiahatékonysági intézkedést. Mivel az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt kötelezettség a végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozik, a fosszilis fűtőkazánok adott esetben (megújuló) távfűtéssel vagy hőszivattyúkkal való helyettesítése a végsőenergia-fogyasztás jelentős csökkentéséhez vezetne.

5. Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkével összefüggő kötelezettségek

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke a 2012/27/EU irányelv 5. cikkének helyébe lép. A fontosabb változások a következők:

- a fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterülete 3 %-ának felújítására vonatkozó követelmény hatályát kiterjesztették a központi kormányzat tulajdonában és használatában lévő épületekről az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkében meghatározott közintézmények tulajdonában lévő valamennyi épületre,
- az előírt felújítási szint az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelményekről (az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 5. cikkében meghatározottak szerint) a közel nulla energiaigényű épületekre (az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2. cikkének 3. pontjában meghatározottak szerint), illetve a kibocsátásmentes épületekre (az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 11. cikkében meghatározottak szerint) vonatkozó szabványokig szigorodott;
- amellett, hogy minden évben azonos szintű energiamegtakarítást kell elérni, az alternatív megközelítés előírja a tagállamok számára, hogy vezessenek be épületfelújítási útlevelet a közintézmények tulajdonában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének legalább 3 %-át kitevő épületekre, valamint ezen épületek 2040-ig közel nulla energiaigényű épületekké vagy a kibocsátásmentes épületekké történő felújítására.

⁽⁴¹⁾ Számos felsorolt elem esetében már léteznek igénybe vehető uniós programok, mint például az ELENA, a LIFE, az INTERREG stb.

⁽⁴²⁾ A Bizottság ajánlása (2023. december 12.) az energiahatékonyságról szóló (EU) 2023/1791 irányelv (az átdolgozott energiahatékonysági irányelv) nemzeti energiahatékonysági alapról, finanszírozásról és technikai támogatásról szóló 30. cikkének átültetéséről (HL C, 2023.12.19., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/1553/oj>).

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének való megfelelés érdekében a tagállamoknak:

- biztosítaniuk kell, hogy a közintézmények tulajdonában lévő és 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének legalább 3 %-át évente felújítsák oly módon, hogy legalább közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté váljanak (alapértelmezett megközelítés),
- a közintézmények által használt, de nem a tulajdonukban lévő épületek esetében tárgyalniuk kell a tulajdonossal azzal a céllal, hogy olyan szerződéses rendelkezéseket alakítsanak ki, amelyek azt a célt szolgálják, hogy az épület legalább közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté váljon, különösen akkor, amikor olyan fordulóponthoz érkeznek, mint például a bérlet megújítása, a használat módosítása, illetve jelentős javítási vagy karbantartási munkák,
- létre kell hozniuk, valamint nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenniük a középületek nyilvántartását.

A tagállamok dönthetnek úgy, hogy olyan alternatív megközelítést alkalmaznak, amely az alapértelmezett megközelítéssel elért éves energiamegtakarítással legalább egyenértékű éves energiamegtakarítást eredményez. Valamely alternatív megközelítés alkalmazása céljából a tagállamoknak:

- meg kell becsülniük azt az energiamegtakarítást, amelyet az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdése szerinti felújítások generálnának, a közintézmények referenciaként használt, közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté alakítandó épületeinek a felújítás előtti és utáni energiafogyasztására vonatkozó megfelelő standard értékek használatával,
- biztosítaniuk kell, hogy a közintézmények tulajdonában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének legalább 3 %-át kitevő épületek évente épületfelújítási útlevelet kapjanak. Ezen épületek esetében a közel nulla energiaigényű épületekké történő felújítást legkésőbb 2040-ig el kell végezni.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének hatálya alá tartozó épületek olyan közintézmények tulajdonában vagy használatában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek, amelyek hasznos alapterülete meghaladja a 250 m²-t (az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése). Az épületet az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2. cikkének 1. pontjában szereplő fogalom meghatározással összhangban kell értelmezni, ahol az „épület”: falakkal ellátott, fedett építmény, amelyben energiát használnak a beltéri környezet szabályozására. A „hasznos alapterület”: egy épületnek vagy épületrésznek azon alapterülete, ahol energiát használnak a beltéri klíma szabályozására ((EU) 2023/1791 irányelv, 2. cikk, 13. pont). Ez azt jelenti, hogy az olyan épületek, mint a fűtetlen garázsok vagy raktárak, nem tartoznak a kötelezettség hatálya alá. A 3. táblázat áttekintést nyújt az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkében foglalt épületkategoróriák szerinti különböző kötelezettségekről.

3. táblázat

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkében foglalt különböző kötelezettségek hatálya

Kategória	A nyilvántartásban szerepel	Az alapértékbe tartozik ⁽¹⁾	Felújítási kötelezettség	A közel nulla energiaigényű épületté felújított épületek hozzájárulása a cél eléréséhez
Hivatkozás	6. cikk (5) bekezdés	6. cikk (1)–(4) és (6) bekezdés		
Közintézmények által használt, de nem a tulajdonukban lévő épületek	IGEN	NEM	NEM ⁽²⁾	NEM
Közintézmények tulajdonában	A 2024. január 1-jén már közel nulla energiaigényű épületek	IGEN	NEM	NEM
	Szociális lakások – felújításuk NEM költségsemleges	IGEN	NEM	NEM
	Szociális lakások – felújításuk költségsemleges	IGEN	IGEN	IGEN
	Olyan épületek, amelyeknek a közel nulla energiaigényű épületté való átalakítása műszakilag, gazdaságilag vagy funkcionálisan nem megvalósítható (6. cikk, (2) bekezdés, második albekezdés)	IGEN	IGEN	NEM

Kategória	A nyilvántartásban szerepel	Az alapértékbe tartozik ⁽¹⁾	Felújítási kötelezettség	A közel nulla energiaigényű épületté felújított épületek hozzájárulása a cél eléréséhez
Hivatkozás	6. cikk (5) bekezdés	6. cikk (1)–(4) és (6) bekezdés		
	A 6. cikk (2) bekezdésének a)–c) pontjában meghatározott különleges épületek	IGEN	IGEN	IGEN
	Minden más, a felújítási kötelezettség hatálya alá tartozó épület > 250 m ²	IGEN	IGEN	IGEN
Egyéb épületek ≤ 250 m ²	NEM ⁽²⁾	NEM	NEM	NEM

⁽¹⁾ Az alapérték csak azokat az épületeket tartalmazza, amelyek 2024. január 1-jén közintézmények tulajdonában voltak. A közintézmények által ezen időpontot követően megszerzett épületek nem szerepelnek az alapértékben, de hozzájárulhatnak a célkitűzés eléréséhez, ha azokat később a közel nulla energiaigényű épületekre vagy a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabványnak megfelelően újítják fel.

⁽²⁾ Szerződéses rendelkezések megtárgyalására vonatkozó kötelezettség (6. cikk (1) bekezdés).

⁽³⁾ Csak akkor, ha mégis közel nulla energiaigényű vagy kibocsátásmentes épületekké újítják fel őket.

⁽⁴⁾ A 6. cikk (2) bekezdésének a)–c) pontjában meghatározott különleges épületek esetében elegendő a tagállamok által meghatározott, a közel nulla energiaigényű épületeknél kevésbé szigorú energiahatékonysági felújítás. Felújítás után nem kötelező a közel nulla energiaigényű épület megvalósítása.

⁽⁵⁾ A 6. cikk (5) bekezdése szerint nem kötelező a 250 m²-nél kisebb épületeket feltüntetni a nyilvántartásban, de a tagállamok dönthetnek úgy, hogy a középületek hiánytalan nyilvántartása érdekében így tesznek.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkében meghatározott felújítási és energiamegtakarítási kötelezettségeket a tagállamoknak a 2025. október 11-i átültetési határidőtől kezdődően évente kell teljesíteniük. Adatgyűjtési és jelentéstételi célból ajánlott, hogy a tagállamok a naptári évet vegyék alapul kötelezettségeik kiszámításához és bejelentéséhez. Az átültetési határidőtől az év végéig tartó időszakban a felújítandó m²-re vagy az elérendő energiamegtakarításra vonatkozó követelmény arányosan számítható ki, amely 2025-ben a közintézmények összes épülete alapterületének 0,7 %-a, a 2012/27/EU irányelv 5. cikkével összhangban központi kormányzati épületek 2025-ben felújítandó 2,3 %-án felül.

Az energetikai felújítás fogalma egy vagy több épületelem – például a külső térelhatárolók vagy az épületgépészeti rendszerek – energiahatékonyságának javítását írja le, ami jelentősen csökkenti a helyiségek fűtéséhez és/vagy hűtéséhez, a meleg vízhez, a szellőztetéshez, a (beépített) világításhoz és a kiegészítő energiafelhasználáshoz szükséges energiafogyasztást ⁽⁴³⁾.

Az (EU) 2019/1019 bizottsági ajánlás ⁽⁴⁴⁾ további részletekkel szolgál a műszaki, gazdasági és funkcionális megvalósíthatóság fogalmáról, amely a 6. cikk (2) bekezdésének alkalmazása szempontjából is releváns. Az ajánlás szerint a tagállamok feladata annak részletes meghatározása, hogy mely konkrét esetekben nem megvalósítható a követelmények teljesítése műszaki, gazdasági és/vagy funkcionális szempontból, továbbá annak biztosítása, hogy ezek az esetek világosan azonosíthatók, körülhatárolhatók és indokolhatók legyenek. A megvalósíthatóság értékelésére szolgáló eljárások az egyes épülettípusok sajátosságainak figyelembevétele érdekében szintén eltérhetnek egymástól. A műszaki, gazdasági és funkcionális megvalósíthatóságot a következőképpen kell értelmezni:

- **Műszaki megvalósíthatóság** – Nem áll fenn műszaki megvalósíthatóság akkor, ha a követelményeket műszaki szempontból lehetetlen alkalmazni, azaz ha a rendszer műszaki jellemzői akadályozzák meg a követelmények alkalmazását.
- **Gazdasági megvalósíthatóság** – A követelmények alkalmazásával járó költségekre, valamint arra vonatkozik, hogy: i. a költségek arányban állnak-e a tervezett beavatkozás (például a rendszer korszerűsítésének) költségeivel, ii. a várható előnyök meghaladják-e a költségeket, figyelembe véve a rendszer várható élettartamát.
- **Funkcionális megvalósíthatóság** – Funkcionálisan nem megvalósítható a követelmények alkalmazása, ha az olyan változásokat eredményezne, amelyek akadályoznák a rendszer működését vagy az épület (vagy önálló rendeltetési egység) használatát, figyelembe véve a rendszerre és/vagy épületre esetlegesen vonatkozó konkrét korlátozásokat (például műszaki előírásokat).

⁽⁴³⁾ Európai Bizottság, Energiaügyi Főigazgatóság (2019): Comprehensive study of building energy renovation activities and the uptake of nearly zero-energy buildings in the EU: final report (Átfogó tanulmány az épületek energetikai felújításával összefüggő tevékenységekről és a közel nulla energiaigényű épületek elterjedéséről az EU-ban: zárójelentés), Kiadóhivatal, 208. o., <https://data.europa.eu/doi/10.2833/14675>.

⁽⁴⁴⁾ A Bizottság (EU) 2019/1019 ajánlása (2019. június 7.) az épületek korszerűsítéséről (HL L 165., 2019.6.21., 70. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2019/1019/oj>).

5.1. A közintézmények épületeinek nyilvántartásával kapcsolatos kötelezettségek

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdésével összhangban a tagállamok kötelesek az átültetési határidőig, azaz 2025. október 11-ig létrehozni, valamint nyilvánosságra hozni és hozzáférhetővé tenni a közintézmények tulajdonában vagy használatában lévő azon fűtött és/vagy hűtött épületek nyilvántartását, amelyek összes hasznos alapterülete meghaladja a 250 m²-t. A nyilvántartásnak minden épület esetében legalább a következő adatokat kell tartalmaznia: a négyzetméterben (m²) kifejezett alapterület, az energiahatékonysági tanúsítványt, valamint a fűtés, a hűtés, a villamos energia és a meleg víz mért éves energiafogyasztása, amennyiben ezek az adatok rendelkezésre állnak. E nyilvántartást legalább két évente frissíteni kell. A nyilvántartás segíti az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1)–(4) és (6) bekezdésében meghatározott kötelezettségek értékelését azáltal, hogy lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kiszámítsák a 3 %-os célérték alá tartozó teljes alapterületet, valamint az alapértelmezett megközelítés szerint évente felújítandó m²-t, illetve az alternatív megközelítés keretében elérendő egyenértékű energiamegtakarítást.

A nyilvántartás összeállításának kiindulópontja az összes közintézmény jegyzékének összeállítása. Ez a jegyzék alapulhat a közintézményeknek az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkében előírt jegyzékén. Ezért tanácsos ugyanazon eszközök segítségével összegyűjteni a 6. cikk (5) bekezdésének, valamint az 5. cikknek való megfeleléshez szükséges adatokat. A tagállamoknak minden egyes közintézmény esetében azonosítaniuk kell minden olyan épületet, amely a cikk hatálya alá tartozik. Bár az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése nem írja elő a tagállamok számára a jelentéstételt arról, hogy az épületek mely közintézmények tulajdonában vagy használatában vannak, a tagállamoknak szükségük lesz ezekre az információkra az olyan megfelelő intézkedések kidolgozásához, amelyek a közintézmények tulajdonában lévő és az általuk használt épületek esetében eltérnek egymástól. Ezeket az információkat más követelményeknek – például a nyilvántartás rendszeres frissítésének és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvél való összefüggésnek – a teljesítéséhez is felhasználhatják. Hasznos lehet a tulajdonjogra vagy a használatra vonatkozó adatok közzététele is, hogy a nyilvántartás felhasználói azonosítani tudják azokat az épületeket, amelyek esetében a közintézmények közvetlenül felelősek az energiahatékonysági intézkedésekért (beleértve a felújítást is).

A nyilvántartást úgy kell összeállítani, hogy minden épületet egyedileg lehessen azonosítani. Gyakorlatias megközelítés lehet az energiahatékonysági tanúsítványban használt egyedi azonosító használata, amely tagállamonként eltérhet. Ez lehet például a cím és/vagy az épület neve. Még inkább meg kell könnyíteni a nyilvántartás kezelését és összekapcsolását az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvben előírt egyéb adatbázisokkal.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontjában meghatározott kategóriák alapján a nyilvántartásnak tartalmaznia kell a közintézmény tulajdonában vagy használatában lévő valamennyi épületet, beleértve a következőket:

- a közel nulla energiaigényű épületekre vagy a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabványoknak már megfelelő épületek,
- szociális lakások; mivel a szociális lakások fogalom meghatározása tagállamonként eltérő, a nemzeti fogalom meghatározást kell használni annak megállapítására, hogy az adott épületnek kell-e szerepelnie a nyilvántartásban,
- az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésében meghatározott különleges kategóriákba tartozó épületek.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése előírja, hogy a nyilvántartásnak tartalmaznia kell az energiahatékonysági tanúsítványt, amely például weboldalként, PDF-ként vagy képként megjeleníthető elektronikus változatot jelent.

Az energiahatékonysági tanúsítvány tartalmazza az épület alapterületét (a hasznos alapterület m²-ben megadva), amely a nyilvántartás megfelelő adatmezőjének kitöltéséhez is felhasználható.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy rögzítsék a nyilvántartásban szereplő valamennyi épület mért energiafogyasztását, amennyiben ezek az adatok rendelkezésre állnak. Ez magában foglalja a fűtés, a hűtés, a villamos energia és a meleg víz éves energiafogyasztását. Az energiafogyasztásra vonatkozó adatok általában könnyen azonosíthatók, mivel azokat az energiaszolgáltató szolgáltatja. A következő szempontokat azonban figyelembe kell venni:

- Az épületek fűtését általában a következők biztosítják: elektromos rendszerek (hőszivattyúk, HVAC, ellenállásos fűtőberendezések), tüzelőanyaggal üzemelő kazánok (gáz, biomassza stb.), fűtési hálózatok vagy egyéb helyszíni termelés (pl. naphőenergia). Egyes esetekben viszonylag könnyű a végső hőfelhasználás azonosítása; a fűtési hálózatok számlázási célból például rögzíthetik az épületbe szállított hő mennyiségét. Más esetekben (például a biomassza-kazánok esetében) a felhasználók az általuk vásárolt tüzelőanyag mennyisége alapján kapják a számlát, ezért ezt kell kWh-ra átváltani.

- A villamosenergia-fogyasztás jellemzően magában foglalja az épülethez közvetlenül nem kapcsolódó berendezések által felhasznált energiát. Előfordulhat például, hogy egy épület egy egész szervezet szerveinek ad otthon, és az energiahatékonysági tanúsítványban feltüntetett értékhez képest nagyon magas fogyasztást mutat.
- Ha az épületben nincsenek almérők, előfordulhat, hogy a fűtésre, hűtésre és meleg vízre fordított energiafelhasználást nem lehet külön feltüntetni, amennyiben azt elektromos berendezés biztosítja. Ebben az esetben ezeket a villamosenergia-fogyasztásba kell beszámítani.
- A helyszíni megújuló energiaforrásokat használó épületek esetében a helyszíni termelés fogyasztását hozzá kell adni a hálózatról importált energia nettó mennyiségéhez. A teljes energiafogyasztás kiszámítása: a *teljes import* plusz termelés mínusz a *teljes export*.
- Egyes esetekben nem lehet teljes számot megadni az energiafogyasztás valamelyik alkategóriájára vonatkozóan, például olyan épület esetében, ahol a melegvíz-szükségletnek csak egy részét fedezi napenergiával működő vízmelegítő. Ebben az esetben csak a helyszínen termelt meleg víz mérhető mennyiségét kell jelteni a *meleg víz* alkategóriában.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdésében foglalt követelményeknek való megfelelés módszertanának meghatározásakor a tagállamoknak egyértelmű utasításokat kell adniuk a közintézmények számára a fogyasztási adatok jelentésének módjára vonatkozóan.

Annak érdekében, hogy a nyilvántartás nyilvánosan elérhető és hozzáférhető legyen, a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a nyilvánosság és az érdekelt felek könnyen hozzáférhessenek az adatokhoz, és azokat könnyen felhasználhassák. A gyakorlatban a tagállamok például a következők révén teljesíthetik ezt a követelményt:

- a nyilvántartás közzététele egy könnyen és nyilvánosan hozzáférhető weboldalon,
- ingyenes hozzáférés biztosítása regisztráció nélkül vagy egyszerű regisztrációs eljárást követően,
- alapvető funkciók biztosítása a felhasználók számára, például egy konkrét közintézmény tulajdonában lévő épület vagy épületek vagy más rendelkezésre álló épületjellemzők keresése céljából,
- lehetővé tenni a felhasználók számára az adatok egészének vagy egy részének letöltését.

A tagállamok további funkciókat is biztosíthatnak a nyilvántartás felhasználásának megkönnyítése érdekében, például közintézmény, város/régió vagy cím szerinti keresés céljából.

A tagállamoknak az átültetési határidőig össze kell állítaniuk a nyilvántartást, és azt legalább két évente frissíteniük kell ⁽⁴⁵⁾. Ezeknek a frissítéseknek legalább a következő módosításokat kell magukban foglalniuk:

- új építésű épületek, közintézmény által vásárolt vagy használt új épületek,
- az adatbázisban szereplő olyan épületek, amelyeket eladtak vagy lebontottak, vagy ahol a bérleti szerződés lejárt,
- a méretet megváltoztató átalakításon áteső épületek,
- olyan épületek, ahol aktualizált energiahatékonysági értékelést végeztek, ami új energiahatékonysági tanúsítványhoz vezetett,
- olyan épületek, ahol energetikai felújításra került sor, ami jelentős energiacsökkentést eredményezett.

A nyilvántartás két évente történő frissítése céljából a tagállamoknak a közintézmények épületeire vonatkozó energiafogyasztási adatokat is frissíteniük kell. A tagállamokra háruló adminisztratív terhek minimalizálása érdekében azonban ajánlott, hogy az energiafogyasztási adatokat csak akkor frissítsék, ha jelentős változások következnek be, például energetikai felújítás vagy a használatbeli változás miatt. Az adminisztratív terhek további csökkentése és az adatgyűjtés megkönnyítése érdekében digitális és automatizált megoldás használata ajánlott. Ezeket úgy kell kidolgozni, hogy az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkéhez kapcsolódó követelmények ugyanazon adatáramlás révén is teljesíthetők legyenek. Az intelligens fogyasztásmérőkből automatizáltan leolvasott adatok például az épületek és a közintézmények szintjén összesíthetők, így mind az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke szerinti nyilvántartás, mind az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének való megfelelés érdekében létrehozott adatbázis rendszeresen aktualizálható.

⁽⁴⁵⁾ A nyilvántartás frissítése nem lesz hatással az alapértékre és az éves célértékre, amelyek változatlanok maradnak.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy a nyilvántartást kapcsolják össze az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 3. cikke szerinti, a nemzeti épületfelújítási tervek keretében elvégzett épületállományi áttekintéssel és az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 22. cikke alapján létrehozott adatbázisokkal. Ez úgy érhető el, ha a nyilvántartást az épület neve vagy azonosítója révén összekapcsolják ezekkel az adatkészletekkel. Amennyiben az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv előírja a tagállamok számára, hogy jelentsék az épületek számát és a középületek teljes alapterületét (m²), ez kinyerhető az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke szerint készített nyilvántartásból. Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdésében előírt nyilvántartás összeállításához gyűjtött adatok felhasználhatók a nemzeti épületállomány-áttekintés kitöltésére, de más adatforrásokra is szükség lesz.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (5) bekezdésének második albekezdése kimondja, hogy uniós épületállomány megfigyelőközpontja összevonhatja a nyilvántartásból nyilvánosan rendelkezésre álló és hozzáférhető (az épületállomány jellemzőire, az épületfelújításra és az energiahatékonyságra vonatkozó) adatokat annak érdekében, hogy összehasonlítható adatok segítségével biztosítsa az épületek ágazata energiahatékonyságának jobb megértését. Az uniós épületállomány megfigyelőközpontja olyan eszköz, amely Unió-szerte nyomon követi az épületek energiahatékonyságát ⁽⁴⁶⁾. A 6. cikk (5) bekezdése szerint létrehozott nyilvántartásnak hozzá kell járulnia az uniós épületállomány megfigyelőközpontjában szereplő adatok és információk javításához azáltal, hogy adatokat szolgáltat a közintézmények épületállományáról, beleértve az energiahatékonysági tanúsítványokat, a közel nulla energiaigényű épületeket és az energiafogyasztást. A követelmény legalább akkor teljesülne, ha a tagállamok a Bizottság által meghatározandó módzatoknak megfelelően megosztják a nyilvántartásban szereplő adatokat az uniós épületállomány megfigyelőközpontjával. .

5.2. Az éves felújítási cél teljesítésére vonatkozó kötelezettség

A 3 %-os felújítási arányt a közintézmények tulajdonában lévő, 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű olyan épületek alapterületére vetítve kell kiszámítani, amelyek 2024. január 1-jén nem minősülnek közel nulla energiaigényű épületeknek. Ez azt jelenti, hogy az évi 3 %-os felújítási cél a teljes végrehajtási időszakra vonatkozó rögzített értéken (alapértéken) alapul.

A tagállamok megválaszthatják, hogy mely épületeket újítják fel annak érdekében, hogy teljesítsék a 3 %-os felújítási követelményt, a felújítandó épületek kiválasztásakor kellően figyelembe véve a költséghatékonyságot és a műszaki megvalósíthatóságot. Ha a tagállamok úgy ítélik meg, hogy valamely épület közel nulla energiaigényű épületté való átalakítása műszakilag, gazdaságilag vagy funkcionálisan nem megvalósítható, és az épületet alacsonyabb szinten újítják fel, akkor az adott épület felújítását nem számíthatják bele a követelmény teljesítésébe. Ezeket az épületeket azonban továbbra is fel kell venni az éves felújítási követelmény kiszámításához használt épületek jegyzékébe (azaz az alapértékbe). A tagállamoknak azt is figyelembe kell venniük, hogy a közel nulla energiaigényű épületek fogalm meghatározása a költséghatékonyság fogalmát is magában foglalja.

A tagállamok kivételesen kevésbé szigorú követelményeket is alkalmazhatnak, mint a közel nulla energiaigényű épületekké vagy a kibocsátásmentes épületekké történő felújítás a következő kategóriákba tartozó épületek esetében (az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése):

- védett épületek ⁽⁴⁷⁾, amelyek esetében az energiahatékonyságra vonatkozó bizonyos minimumkövetelmények teljesítése elfogadhatatlan mértékben megváltoztatná a jellegzetességeket vagy a megjelenést,
- a fegyveres erők vagy a központi kormányzat tulajdonában lévő és nemzetvédelmi célokat szolgáló épületek. Ez a rendelkezés nem terjed ki a lakónegyedekre vagy irodaépületekre,
- istentisztelekre vagy vallásos tevékenységekre használt épületek.

Ez a rendelkezés azt jelenti, hogy ezeket az épületeket figyelembe kell venni az alapérték kiszámításánál, és még akkor is beszámíthatók a cél elérésébe, ha a közel nulla energiaigényű épületektől vagy a kibocsátásmentes épületektől eltérő energiahatékonysági szabványt érnek el. Ha ezen épületek felújítása a közel nulla energiaigényű épületekre vagy a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabványnál alacsonyabb szintet eredményez, ahhoz, hogy a szóban forgó épületeket be lehessen számítani a célértékbe, a kapott eredménynek a lehető legközelebb kell lennie a közel nulla energiaigényű épületekre vagy a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabványokra, figyelembe véve az épület sajátos jellemzőit. Ennek érdekében a tagállamoknak az épület vagy a hasonló jellemzőkkel rendelkező épületcsoport jellemzői alapján kell meghatározniuk a minimális követelményszintet.

⁽⁴⁶⁾ Az uniós épületállomány megfigyelőközpontja, https://energy.ec.europa.eu/topics/energy-efficiency/energy-efficient-buildings/eu-building-stock-observatory_en/.

⁽⁴⁷⁾ Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke kijelölt környezet részeként, vagy különleges építészeti vagy történelmi értékük miatt hivatalosan védett épületekre hivatkozik, amelyek főként történelmi épületek.

Szociális bérlakások

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (1) bekezdése harmadik albekezdésének alkalmazásában a szociális bérlakások magukban foglalnak minden olyan épületet (beleértve a többlakásos épületeket és a különálló házakat is), amelyek szociális lakhatás biztosítása céljából a közintézmények tulajdonában vannak, hasznos alapterületük meghaladja a 250 m²-t, és 2024. január 1-jén nem felelnek meg a közel nulla energiaigényű épületek adott tagállamban alkalmazandó fogalommeghatározásának. A tagállamoknak hivatkozniuk kell a szociális bérlakás nemzeti fogalommeghatározására. A felújítási kötelezettségnek ki kell terjednie a vegyes tulajdonban lévő épületekre is, amennyiben az alapterületre vonatkozó kritériumok a közintézmény tulajdonában lévő részek tekintetében teljesülnek.

A tagállamok dönthetnek úgy, hogy mentesítik a szociális bérlakásokat a felújítási kötelezettség alól, ha a felújítás a szociális bérlakásokban élők számára olyan lakbérnövekedést eredményezne, amelynek összege nem korlátozható az energiaköltségekben elért gazdasági megtakarításra. E célból a tagállamok megbecsülhetik a szociális bérlakások felújításából származó energiaköltség-megtakarításokat (figyelembe véve az energiamegtakarítást és az energiaárak alakulását), és felmérhetik, hogy elegendőek-e ahhoz, hogy fedezzék a felújítási költségeket. Amennyiben az energiaszámlán jelentkező gazdasági megtakarítások nem fedezik a felújítási költségeket, a tagállamok alternatív lehetőségeket is mérlegelhetnek annak elküldésére, hogy a teljes felújítási költséget áthárítsák a lakókra, például azáltal, hogy a költségek egy részét köz- vagy magánfinanszírozási eszközökön keresztül finanszírozzák, többek között a Szociális Klímaalap keretében támogatható intézkedések és beruházások révén. Ezt az esetet olyan helyzetekben kell alkalmazni, amikor a lakbért a lakás értékével arányosan számítják fel, és a lakásfelújítási költségeket (beleértve az energetikai felújításokat is) magasabb lakbér formájában áthárítják a háztartásokra.

A költségsemleges azt jelenti, hogy az épület felújításához szükséges beruházás egyenlő a felújítást követően várható, egész életen át tartó haszon pénzbeli egyenértékével vagy kevesebb annál. Annak értékeléséhez, hogy ez a helyzet áll-e fenn, a tagállamoknak megfelelő módszereket kell meghatározniuk, amelyek pontosítják, hogyan kell megállapítani a számításához szükséges paramétereket, például a felújítási költségeket, a diszkontrátákat, a jövőbeli energiaárakat, a felújítás előtti és utáni fogyasztást stb.

A tagállamoknak figyelembe kell venniük a szociális lakásokkal összefüggésben felmerülő egyéb releváns költségeket, valamint a közel nulla energiaigényű épületté történő felújítást követően elérhető egyéb előnyöket. Például a szociális bérlakásokat bérlő háztartások részesülhetnek a kiemelt csoportokat (például az energiaszegénység által érintett személyeket, a kiszolgáltatott helyzetben lévő fogyasztókat, az alacsony jövedelmű háztartásokban élőket és adott esetben a szociális lakásokban élőket) energiaszámláik rendezésében segíteni hivatott (alacsonyabb) díjakból. Emellett az energiaszámlát részben vagy egészben szociális támogatási rendszerekből vagy az egyes tagállamokban rendelkezésre álló egyéb eszközökből is ki lehet fizetni, ideértve a rulirozó alapok és a közösségi tulajdonú megújulóenergia-projektek által kínált lehetőségek kihasználását, például a napenergiának a szociális bérlakások bérlői közötti megosztását, amelyek alacsonyabb áron biztosítanak zöld villamos energiát. Az energetikai felújítások csökkentenék az energiaszámlát, és ezáltal mérsékelnék ezeket a közvetett energiaköltségeket, ami nem feltétlenül nyilvánvaló akkor, ha csak az energiaszámlát veszik figyelembe. A felújítás utáni csökkentett karbantartási költségek és jobb életkörülmények szintén olyan szempontok, amelyeket a költségsemlegességi értékelés részének kell tekinteni.

A tagállamoknak a becsült költségek és a fogyasztási értékek alapján kell felmérniük a beavatkozás költségsemlegességét, de úgy is dönthetnek, hogy a szociális lakások bérlői esetében a felújítás utáni lakbéremelést az energiaszámlán elért megtakarítások összegére korlátozzák. A fiktív példában a szociális lakások felújítása 30 000 EUR-ba került, és az energiafelhasználásban évente 12 000 kWh megtakarítást eredményezett. Ha a háztartások átlagosan 0,25 EUR/kWh díjat fizetnek, akkor évi 3 000 EUR-t takarítanak meg, de ha a háztartás kedvezményes, például 0,10 EUR/kWh-nak megfelelő díjszabásban részesül, az éves megtakarítás 1 200 EUR lenne. Továbbá, ha a háztartás az adott lakás becsült energiafogyasztásánál kevesebbet használ, a gyakorlatban elért megtakarítás kevesebb mint 1 200 EUR. Ebben az esetben nem lehetséges a beruházás megtérülése, még a rendkívül alacsony diszkontráták alkalmazása esetén sem; ez azonban a támogatott költségeknek (ebben a példában a támogatott villamosenergia-díjaknak) és annak tudható be, hogy a lakásaikat kevésbé fűtő bérlőket nem veszik megfelelően figyelembe. A költségsemlegesség elérése érdekében a tagállamoknak figyelembe kell venniük a szociális lakásszolgáltatók által kapott támogatásokat, és segíteniük kell őket azon felújítási költségek fedezésében, amelyeket nem tudnak a bérlőkre áthárítani.

A tagállamoknak megfelelő módszertant kell kidolgozniuk annak értékelésére, hogy teljesül-e a költségsemlegesség feltétele. A tagállamoknak megfelelő diszkontrátát kell meghatározniuk a karbantartási költségek és az energiaszámlák aktualizálásához, de ezt reális szinten, például a közintézmény tőke költségén vagy a társadalmi diszkontrátán kell meghatározni⁽⁴⁸⁾. Ez eltér a gazdasági megvalósíthatóság vizsgálatától, ahol a kockázat ellentételezésének érvényre juttatása érdekében érdemes lehet haszonkulcsot és magasabb diszkontrátát alkalmazni.

⁽⁴⁸⁾ Ebben az összefüggésben a tőke költség az a minimális megtérülési ráta, amelyet a közintézménynek a nyereségtermelés előtt kell megszereznie. Ez lehet például valamely pénzügyi intézménytől történő hitelfelvétel költsége. A társadalmi diszkontrátát olyan diszkontrátára, amelyet általában a közhasznú vagy társadalmi értékkel bíró projektekre alkalmaznak.

Akkor állapítható meg a költségsemlegesség elvének tiszteletben tartása, ha a következő feltétel teljesül:

$$RC \leq \sum_{i=0}^{rl} \frac{(E_{br,i} + OC_{br,i} - OB_{br,i}) - (E_{ar,i} + OC_{ar,i} - OB_{ar,i})}{(1+r)^i}$$

Ahol:

- RC: az épület energetikai felújításával kapcsolatban felmerült költségek;
 E: teljes energiaszámla;
 OC: egyéb költségek;
 OB: egyéb előnyök;
 br: felújítás előtt;
 ar: felújítás után;
 r: az alkalmazott diszkontráta;
 i: az az év, amelyre vonatkozóan a költségeket és az előnyöket megbecsülik;
 rl: a meglévő épület hátralévő élettartama a felújítás előtt.

Az egyenlet jobb oldala az épületek üzemeltetési költségeiben a hasznos élettartam során elért megtakarításokat mutatja, megfelelő diszkontálás mellett. Az egyenlet összegzésként jelenik meg, mivel előfordulhat, hogy a tagállamok figyelembe kívánják venni a következő években várható energiaköltségek, valamint egyéb költségek és előnyök változásait.

A tagállamok meghatározhatják a módszertan részleteit, azonban az értékelésnek összhangban kell lennie a költségsemlegesség és a bevált gyakorlat fogalom meghatározásával. A tagállamoknak a következő szempontokat kell figyelembe venniük az értékelés során:

- Az értékelés során nem a szociális bérlakásokban élő háztartások által fizetett tényleges energiaköltségeket kell figyelembe venni, amennyiben azok alacsonyabbak a piaci árnál, hanem az átlagos díjakon kiszámított és a becsült fogyasztáson alapuló névleges számlát, például az épületek energiahatékonyságának az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv I. melléklete szerinti kiszámítására szolgáló módszertannak megfelelően. A lakbéremelés becsülésénél azonban csak a bérlők által ténylegesen elért energiamegtakarítást kell figyelembe venni.
- Az energetikai felújítás költségeinek becsülésénél figyelembe kell venni az élettartamuk végéhez érő épületelemek pótlási költségeit. Ha például egy gázkazánt le kell cserélni, az energetikai felújítási költség csak az energiahatékony rendszer (például hőszivattyú) és a gázkazán lecserélésére a piacon rendelkezésre álló legvalószínűbb alternatíva közötti költségkülönbséget foglalhatja magában.
- Az előnyök értékelése során figyelembe kell venni a pótolható elemek várható élettartamát, és azt a 244/2012/EU felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet⁽⁴⁹⁾ I. melléklete szerinti költségoptimalizált szint értékelésére alkalmazott módszertanhoz hasonlóan kell megbecsülni. Az épületek maradványértékének kiszámításához a tagállamoknak az épületek és épületelemek energiahatékonyságára vonatkozó minimumkövetelmények költségoptimalizált szintjeinek kiszámítására szolgáló összehasonlító módszertani keret meghatározásáról szóló 244/2012/EU felhatalmazáson alapuló rendelet I. mellékletét kell alapul venniük. Ez kimondja, hogy a tagállamoknak a lakó- és a középületek esetében 30 éves, a kereskedelmi, nem lakóépületek esetében 20 éves számítási időszakot kell alkalmazniuk.
- Az egyéb, például a fotovoltaikus panelekből származó bevételeket a felújítás utáni egyéb előnyök részének kell tekinteni.
- A felújítások további munkálatokat is vonhatnak maguk után, akár szabályozási követelményként, akár az épület további fejlesztése céljából. Például egy épület felújításához szükség lehet arra, hogy az épületet hozzáigazítsák a tűzbiztonságra, az akadálymentességre vagy az elektromos vezetékekre vonatkozó előírásokhoz; illetve a felújítás új (például tetőtéri) lakóterületeket is megnyithat. A tagállamoknak a módszertanban ki kell fejteniük, hogy e munkálatok költségeit hogyan lehet kivonni a felújítási költségekből; ha azonban ez nem lehetséges, az e költségekből származó további előnyöket a felújítás utáni *egyéb előnyök* között kell szerepeltetni.

⁽⁴⁹⁾ A Bizottság 244/2012/EU felhatalmazáson alapuló rendelete (2012. január 16.) az épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az épületek és épületelemek energiahatékonyságára vonatkozó minimumkövetelmények költségoptimalizált szintjeinek kiszámítására szolgáló összehasonlító módszertani keret meghatározásával történő kiegészítéséről (HL L 81., 2012.3.21., 18. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2012/244/oj).

A tagállamok más szempontokat is figyelembe vehetnek:

- az épület felújítás előtti és utáni értékének különbözetét (az épület maradványértéke a figyelembe vett időszak végén),
- a lakók kényelmének becsült javulását.

A költségsemlegességi kritériumokat nem teljesítő szociális lakások kizárhatók az alapértékből. Ha a tagállamok úgy döntenek, hogy szociális lakásaikat részben vagy teljesen kizárják az alapértékből, meg kell indokolniuk, hogy ezen épületek felújítása miért nem lenne költségsemleges, vagy miért vezetne az energiaszámlán elért megtakarításokon túlmutató lakbéremeléshez.

Mivel a költségsemlegesség értékelése és a szociális lakások esetleges mentesítése hatással van az éves felújítási cél kiszámítására, a tagállamoknak az átültetési határidő előtt el kell végezniük a teljes szociális lakásállomány költségsemlegességi értékelését. A tagállamok különböző módszereket alkalmazhatnak a költségsemlegesség előzetes értékelésére:

- Ha a szociális lakásállomány viszonylag homogén, a tagállamok standard értékeket határozhatnak meg a fő lakástípusok költségeinek és előnyeinek becsülésére. Ezek az értékek olyan tényezőkhöz kapcsolódhatnak, mint az építés éve és az utolsó felújítás éve, és lehetővé tehetik a teljes állomány költségsemlegességének gyors felmérését.
- Ha a szociális lakásállomány jelentősen eltérő jellemzőkkel rendelkezik, a tagállamoknak testre szabott értékeléseket kell végezniük annak érdekében, hogy kellően részletes képet kapjanak a teljes állományról.

Mivel a költségsemlegesség értékelését a felújítási munkálatok előtt kell elvégezni, az értékelésnek figyelembe kell vennie az épületnek az értékelés elvégzésekor fennálló állapotát (beleértve a különböző épületelemek hátralévő élettartamát is).

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontjában meghatározott különleges kategóriájú épületek

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése értelmében a tagállamok az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontjában felsorolt épületkategóriákra az irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározottaknál kevésbé szigorú követelményeket is alkalmazhatnak. Ezt a rendelkezést olyan felújítási kötelezettségként kell értelmezni, amely ezen épületeknek a közel nulla energiaigényű épületektől vagy a kibocsátásmentes épületektől eltérő energiahatékonysági szintre történő felújításával teljesíthető, bár alapértelmezés szerint ezeket az épületeket lehetőség szerint közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté újítják fel. A tagállamoknak a 3 %-os felújítási követelmény kiszámításához az alapértékben mindig figyelembe kell venniük a különleges kategóriákba tartozó épületeket. A tagállamok ezen épületek felújítását beszámíthatják az éves felújítási kvótába, még akkor is, ha azokat más szabvány szerint újítják fel. Míg a fegyveres erők vagy a központi kormányzat tulajdonában lévő és nemzetvédelmi célokat szolgáló épületekre kevésbé szigorú felújítási követelmények is alkalmazhatók, a fegyveres erők és a nemzeti védelmi hatóságok egyéb alkalmazottai számára fenntartott lakónegyedeket vagy irodaépületeket a közel nulla energiaigényű épületek vagy a kibocsátásmentes épületek szintjére kell felújítani ahhoz, hogy azokat be lehessen számítani az éves célba.

Az e kategóriákba tartozó épületek azonosítása érdekében a tagállamoknak vissza kell térniük a már meglévő módszertanokhoz. Például a hivatalosan védett épületek, valamint az istentiszteletré vagy vallásos tevékenységekre használt épületek esetében az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv céljaira alkalmazott módszertan is alkalmazható.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése nem ír elő kifejezett kötelezettséget a tagállamok számára arra vonatkozóan, hogy értesítsék a Bizottságot az épületek különleges kategóriáival kapcsolatos megközelítésükről, de a védett épületekre vonatkozóan meghatározott kritériumok megkövetelik a tagállamoktól egy értékelés elvégzését. A fegyveres erők épületei vagy a nemzetvédelmi célokat szolgáló épületek, valamint istentiszteletré vagy vallásos tevékenységekre használt épületek esetében a tagállamoknak csak azt kell bizonyítaniuk, hogy ezek az épületek az említett kategóriákba tartoznak. Erre akkor kerülhet sor, ha ezen épületek felújítását beszámítják az éves felújítási kvótába, mivel az éves követelmény kiszámításához használt alapértékbe a különleges kategóriákba tartozó valamennyi épületet bele kell számítani.

A tagállamoknak egyértelműen meg kell határozniuk, hogy az e kategóriákba tartozó épületeknek milyen energiahatékonysági szintet kell elérniük ahhoz, hogy beszámíthatók legyenek az éves felújítási arányba, és indokolniuk kell ezeket az energiahatékonysági szinteket. Az energiahatékonysági szintnek összhangban kell lennie a 6. cikk céljával, azaz az energiahatékonyság javítására és az épület közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté való átalakítására irányuló valamennyi intézkedést végre kell hajtani, kivéve, ha azok az épületek jellegét vagy használatát érintik, illetve ha aránytalanok.

A különleges épületek (az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontja) és azon épületek esetében, amelyeket a tagállamok megvalósíthatósági megfontolások alapján nem kívánnak felújítani (az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének második albekezdése), a tagállamoknak fontolóra kell venniük egy olyan megfelelő módszertan meghatározását, amely standard kritériumok alapján lehetővé teszi azon épületek azonosítását, amelyek esetében a közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté történő felújítás nem megvalósítható. A módszertannak figyelembe kell vennie a felújítás költségeit, az energiamegtakarítást és a különleges kategóriába sorolt épület jellemzőihez kapcsolódó többletköltségeket vagy hatásokat. A módszertan és a kritériumok épületcsoportokra is alkalmazhatók, nem csupán az egyes épületek szintjén; például egy bizonyos időszakon belül, ugyanazon építési folyamat részeként épített irodahelyiségek. A tagállamok által az épületek összehasonlíthatóságának értékeléséhez figyelembe vehető releváns mutatók a következők:

a) Épület jellemzői

- az épület típusa (pl. lakóépület, iroda, oktatási épület, kórház),
- építés éve,
- fizikai méret (például alapterület),
- fűtött és/vagy hűtött alapterület,
- külső falfelület,
- energiahatékonysági intézkedések (például légmentesség, ablak/fal arány, ablaktípusok, szigetelési szintek, kettős üvegezés, hatékony világítás, fűtésidőzítők, a legutóbbi fűtési beállítás óta eltelt idő),
- hibás épületrendszerek (pl. fűtési rendszerek, elektromos berendezések, külső térelhatárolók).

b) Éghajlati tényezők

- éghajlati övezet,
- felhős napok aránya.

c) Várostervezés

- a városrészek népsűrűsége,
- az időjárási hatásokat mérséklő intézkedések (például a növényzet stratégiai elhelyezése).

5.2.1. Közintézmények tulajdonában lévő épületek felújítása

A felújítási kötelezettség teljesítéséhez a tagállamoknak először meg kell határozniuk azt a hasznos alapterületet, amely 2024. január 1-jén a kötelezettség hatálya alá tartozik (alapérték). E számadat alapján a tagállamok megbecsülhetik az éves felújítási célt (az alapérték 3 %-a).

Ahhoz, hogy az épületek az alapérték részét képezzék, a következő kritériumoknak kell megfelelniük:

- hasznos alapterületük meghaladja a 250 m²-t,
- az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 12. pontjában meghatározott közintézmények tulajdonában állnak,
- 2024. január 1-jén nem érik el a közel nulla energiaigényű épületekre vonatkozó szabványt;

a tagállamok mentesíthetik a szociális lakásokat az alapértékhez tartozás alól, ha a felújításuk nem lenne költségsemleges, vagy ha a felújítás olyan lakbéremelést eredményezne, amelynek összege nem korlátozható az energiaköltségekben elért gazdasági megtakarításra.

Az alapérték meghatározását követően a tagállamoknak ki kell számítaniuk az általuk teljesítendő éves felújítási célt. A minimális éves felújítási cél kiszámításához a következő képletet kell használni:

$$\text{Minimális éves felújítási cél (m}^2\text{)} = m^2_{\text{hasznos alapterület}} \times r_r$$

Ahol:

$m^2_{\text{hasznos alapterület}}$: az alapértékbe tartozó összes épület hasznos alapterületének összege;

r_r : az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében meghatározott 3 %-os felújítási arány.

Egy számszerű példa található e melléklet C. függelékében.

A négyzetméterben kifejezett éves felújítási cél változatlan marad az (EU) 2023/1791 irányelv hatályosságának időszakában. Ez változást jelent a 2012/27/EU irányelvhez képest, amelyben az éves felújítási célértéket évente kellett kiszámítani azon alapterület alapján, amely nem felelt meg az energiahatékonyságra vonatkozó nemzeti minimumkövetelményeknek. Az (EU) 2023/1791 irányelvből az következik, hogy az előírt éves felújítási arány jelentősen magasabb, mint a 2012/27/EU irányelvben alkalmazott módszer esetében. Ez azt is jelenti, hogy az első jelentéstételi időszak végéig meghatározott alapértéket és következésképpen az éves felújítási célt az épület eladása, lebontása, megvétele vagy építése esetén nem kell aktualizálni. Vannak olyan különleges esetek, amelyek az éves felújítási cél eléréséhez bizonyos fokú rugalmasságot biztosítanak a tagállamok számára. Ezeket az eseteket az alábbiakban ismertetjük.

A tagállamoknak az (EU) 2018/1999 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽⁵⁰⁾ (lásd a 7.1. fejezetet) meghatározott nemzeti energia- és klímaterveikben közölniük kell a Bizottsággal az alapértéküket (a cikk hatálya alá tartozó épületek teljes, m²-ben megadott területe) és az éves felújítási célértéküket (szintén m²-ben). E közlés részeként a tagállamoknak fel kell tüntetniük a 6. cikk (2) bekezdésének a)–c) pontjában említett különleges kategóriákba tartozó épületek méretét is (m²-ben). Az éves követelménybe beszámítható felújított, m²-ben megadott mennyiséget a tagállamoknak az (EU) 2018/1999 rendelettel összhangban kétéves jelentésekben kell közölniük, megkülönböztetve az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (2) bekezdésének a)–c) pontjában említett különleges kategóriákba tartozó épületek m²-ben megadott felújított mennyiségét.

Az energiamegtakarítás előreütemezése

A korai fellépés ösztönzése érdekében az (EU) 2023/1791 irányelv lehetővé teszi azon tagállamok számára, amelyek egy adott évben épületeik teljes alapterületének több mint 3 %-át újítják fel, hogy ezt az úgynevezett felújítási többletet beszámítsák a következő évek éves épületfelújítási hányadába (6. cikk (3) bekezdés). 2026. december 31-ig az egy adott évben elért felújítási többlet a következő három év éves felújítási hányadába számítható be. 2027. január 1-től az egy adott évben elért felújítási többlet csak a következő két év éves felújítási hányadába lehet beszámítani. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy ha például egy tagállam X. évben az épületállománya hasznos alapterületének 3,5 %-át felújítja, az X+1. évben csak a hasznos alapterület 2,5 %-át kell felújítania; Ha a tagállam a hasznos alapterület 3 %-át az X+1. évben is felújítja, a 0,5 %-os különbözet az X+2. évben felhasználható a felújítási követelmény 2,5 %-ra való csökkentésére. A túlteljesítés két évre történő elosztására (például 0,25 % az X+1. évben és 0,25 % az X+2. évben) is van lehetőség.

Bontás és pótlás

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban a tagállamok bizonyos körülmények között az épületek éves épületfelújítási hányadába beleszámíthatják az elmúlt két év során lebontott épületek helyett tulajdonba vett új épületeket. Az új közel nulla energiaigényű épületek vagy a kibocsátásmentes épületek beszámítása az éves felújítási arány elérésébe csak akkor megengedett, ha a következő két kritérium teljesül:

- **1. kritérium** – Az új épület az előző két év valamelyike során lebontott, valamely közintézmény épületének pótlása; valamint

⁽⁵⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1999 rendelete (2018. december 11.) az energiaunió és az éghajlat-politika irányításáról, valamint a 663/2009/EK és a 715/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet, a 94/22/EK, a 98/70/EK, a 2009/31/EK, a 2009/73/EK, a 2010/31/EU, a 2012/27/EU és a 2013/30/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv, a 2009/119/EK és az (EU) 2015/652 tanácsi irányelv módosításáról, továbbá az 525/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 328., 2018.12.21., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1999/oj>).

- **2. kritérium** – A jelenlegi épület lebontása és új épülettel való pótlása költséghatékonyabb és fenntarthatóbb az energiafelhasználás és a teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátás tekintetében, mint a jelenlegi épület felújítása. A teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátás a beágyazott és az operatív szén-dioxid-kibocsátást, valamint a régi épület lebontásával összefüggő szén-dioxid-kibocsátást is magában foglalja.

A második kritérium teljesítésének feltételeit a 4. táblázat mutatja be.

4. táblázat

Bontási és pótlási kritériumok

Paraméterek	Feltétel
Költséghatékonyság	A jelenlegi épület teljes bontási költsége (euróban) + az új épület építésének teljes költsége (euróban) < a jelenlegi épület teljes felújítási költsége (euróban)
Fenntarthatóság	(A felújított épület teljes energiafelhasználása (kWh-ban) a fennmaradó becsült gazdasági életciklusa alatt + energiafelhasználás (kWh-ban) a felújítási szakaszban) > (az új épület teljes energiafelhasználása (kWh-ban) azonos számú év alatt + teljes energiafogyasztás (kWh-ban) a bontási és az építési szakaszban) VALAMINT (A felújított épület teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátása (tCO ₂ e) a fennmaradó becsült gazdasági életciklusa alatt + A teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátás (tCO ₂ e) a felújítási szakaszban) > (az új épület teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátása (tCO ₂ e) azonos számú év során + a teljes életciklusra számított szén-dioxid-kibocsátása (tCO ₂ e) a bontási és az építési szakaszban)

A becsült gazdasági életciklust a tagállamoknak az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel összhangban kell meghatározniuk. A felújítandó lebontott épületet és az új épületet ugyanezen időszak (azaz a jelenlegi épület teljes vagy fennmaradó becsült gazdasági élettartama) során kell összehasonlítani.

A fenntarthatósági feltétel például akkor teljesülhet, ha az energiaigényes és magas szén-dioxid-kibocsátással járó anyagokkal (pl. beton, acél) való felújítást alacsony energiaigényű és szén-dioxid-tartalmú anyagokkal (például fa és biomasszából származó termékek) történő újjáépítés váltja fel.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (4) bekezdésével összhangban a tagállamoknak egyértelműen meg kell határozniuk és közzé kell tenniük azokat az általános kritériumokat, módszertanokat és eljárásokat, amelyeket azon kivételes esetek azonosítására használnak, amikor a lebontott épületek helyett tulajdonba vett új épületeket beszámíthatják az éves épületfelújítási hányadba.

Az épületek teljes életciklusra számított kibocsátásának értékelésére szolgáló módszertan meghatározásakor a tagállamoknak a pontos becslések biztosítása érdekében a Bizottság által említett szabványokra és módszertanokra kell hivatkozniuk. Például:

- Európai Bizottság: European Platform on Life-Cycle Assessment (Az életciklus-értékelés európai platformja). (<https://eplca.jrc.ec.europa.eu/lifecycleassessment.html>),
- EN 15978:2011 Épületek fenntarthatósága. Épületek környezetvédelmi értékelése. Számítási módszer. (<https://www.en-standard.eu/bs-en-15978-2011-sustainability-of-construction-works-assessment-of-environmental-performance-of-buildings-calculation-method/>),
- ISO 14040:2006 Környezetközpontú irányítás. Életciklus-értékelés. Alapelvek és keretek (<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14040:ed-2:v1:en>),
- ISO 14044:2006 Környezetközpontú irányítás. Életciklus-értékelés. Követelmények és iránymutatás (<https://www.iso.org/obp/ui/#iso:std:iso:14044:ed-1:v1:en>).

5.2.2. A használatban lévő épületekre vonatkozó szerződéses rendelkezések tárgyalása

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése olyan kötelezettséget is megállapít, amely kifejezetten a közintézmények használatában, de nem a tulajdonában lévő épületekre vonatkozik. A közintézmények tulajdonában lévő épületek felújítására vonatkozó, az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettséghez hasonlóan a kötelezettség csak a 250 m²-nél nagyobb hasznos alapterületű épületekre terjed ki. Ezen épületek tekintetében a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a közintézmények tárgyalásokat folytassanak az épülettulajdonosokkal azzal a céllal, hogy olyan szerződéses rendelkezéseket határozzanak meg, amelyek a bérelt épületek legalább közel nulla energiaigényű épületekké vagy kibocsátásmentes épületekké történő átalakítását eredményezik. Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (1) bekezdésének negyedik albekezdése hangsúlyozza, hogy a tárgyalások megkezdése érdekében ki kell használni a szerződés fordulópontjait, mint például a bérlet megújítása, a használat módosítása, illetve jelentős javítási vagy karbantartási munkák. Az épületet használó közintézmények felhívhatják az épülettulajdonosok figyelmét arra, hogy milyen előnyökkel jár számukra a felújítás: növeli az épület értékét, ami indokolhatja a bérleti díjak ebből következő emelését; az épületelemek teljesítményének és minőségének javítása révén növeli az épület élettartamát; csökkenti a folyamatos karbantartási költségeket; a nemzeti építési szabályzatoknak és követelményeknek (például az energiahatékonyságra vonatkozó esetleges minimumszabványoknak) való megfeleléshez vezet; vonzó a bérlők számára, és minimálisra csökkenti az épület állásidejét.

Különösen az érdekellentétet könnyebb megoldása érdekében, amennyiben a közintézmények az épület fő használói és az épületet hosszú távra kívánják kibérelni, felajánlhatják például a felújítási költségek egy bizonyos részének fedezését (akár egyszeri kifizetéssel vagy magasabb bérleti díj elfogadásával), vagy akár egy új épület keresését is fontolóra vehetik, ha az épület tulajdonosa nem hajlandó a felújításra. Egy másik lehetőség az energetikai szolgáltató vállalkozások⁽³¹⁾ bevonása, amelyek a hatóságtól vagy az épület tulajdonosától érkező folyamatos kifizetések ellenében finanszírozhatják a felújítást.

További hasznos megközelítések:

- a tagállamok aktualizálhatják azokat a közbeszerzési eljárásokat, amelyeket valamennyi közintézménynek követnie kell az új épületek bérlése és a jelenleg tulajdonukban lévő épületek szerződéseinek kezelése során,
- a tagállamok iránymutatást és sablonokat bocsáthatnak a közintézmények rendelkezésére a bérleti szerződések megfogalmazásának módjáról annak érdekében, hogy a szerződés tartalmazza a megfelelő rendelkezéseket,
- a tagállamok előírhatják valamennyi közintézmény számára, hogy bérleti szerződéseikbe illesszenek be megfelelő kötelező rendelkezéseket annak érdekében, hogy a felújítási kötelezettség megszokottá váljon. A tagállamoknak konkrét lehetőségeket kell biztosítaniuk a közintézmények támogatására azokban az esetekben, amikor a bérbeadó nem ért egyet a standard feltételekkel,
- mivel a tagállamok kötelesek épületállományuk nagy részét felújítani, és mivel a legalább közel nulla energiaigényű épületekké vagy a kibocsátásmentes épületekké való átalakításhoz jelentős munkára lehet szükség, a közintézmények meghatározhatják azokat a közintézmények tulajdonában lévő és jelenleg használaton kívüli vagy kihasználatlan épületeket, amelyek hasznosíthatók a jelenleg magánszektortól épületeket bérlő közintézmények befogadására. Az előző szakaszban ismertetett nyilvántartás – különösen, ha azt a közintézmények épületállományára vonatkozó további adatok gyűjtésére is kiterjesztik – e stratégia támogatásának hatékony eszköze lesz.

5.3. Alternatív megközelítés – Egyenértékű energiamegtakarítás

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (6) bekezdésének első albekezdésében lehetővé tett alternatív megközelítés a közintézmények épületeiben az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírtakkal legalább egyenértékű energiamegtakarítást fog eredményezni (alapértelmezett megközelítés). E megközelítés értelmében a tagállamok nem kötelesek úgy felújítani a közintézmények épületeit, hogy azok rögtön elérjék a közel nulla energiaigényű épületek vagy a kibocsátásmentes épületek szintjét. Ehelyett a tagállamok más olyan intézkedéseket is alkalmazhatnak a közintézmények épületeiben, amelyek egyenértékű energiamegtakarítást eredményeznek, beleértve az olyan intézkedéseket, mint például a keresletcsökkentés, valamint olyan intézkedéseket, amelyek közvetlenül érinthetik a külső térelhatárolókat vagy az épületgépészeti rendszereket.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (6) bekezdése két különálló kötelezettségből áll (első albekezdés és a második albekezdés a) pontja), amelyeket a tagállamoknak akkor kell teljesíteniük, ha az alternatív megközelítés mellett döntenek.

⁽³¹⁾ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC133984>.

Az első kötelezettség teljesítése érdekében a tagállamoknak:

- meg kell becsülniük azt az energiamegtakarítást, amelyet évente el lehetne érni akkor, ha a tagállam a 6. cikk (1)–(4) bekezdésében előírt megközelítést választaná (egyenértékű energiamegtakarítás) (a 6. cikk (6) bekezdése második albekezdésének b) pontja),
- a közintézmények épületeiben évente legalább a 6. cikk (1) bekezdésében előírttal egyenértékű energiamegtakarítást kell elérniük (a 6. cikk (6) bekezdésének első albekezdése).

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (6) bekezdésének második albekezdésében meghatározott második kötelezettség értelmében a tagállamoknak évente épületfelújítási útlevelet kell kiállítaniuk azon épületek részére, amelyek együttesen a közintézmények tulajdonában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének legalább 3 %-át teszik ki. Emellett a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy azokat az épületeket, amelyek számára felújítási útlevelet állítottak ki, legkésőbb 2040-ig közel nulla energiaigényű épületté újítsák fel.

Az alternatív megközelítés csak a közintézmények tulajdonában lévő épületekre vonatkozik, az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében előírt megközelítés tekintetében meghatározott kivételekkel megegyező kivételekkel. Az alapértelmezett megközelítésben meghatározott rendelkezések az alternatív megközelítésre is vonatkoznak, mivel az egyenértékű energiamegtakarítás becslése a (m²-ben kifejezett) éves felújítási követelmény kiszámításához használt alapérték alapján történik.

5.3.1. Egyenértékű energiamegtakarítás elérése

Az energiamegtakarítás célzott mennyiségének becslése

E kötelezettség teljesítése érdekében a tagállamoknak meg kell becsülniük, hogy évente mennyi energiamegtakarítást kell elérniük. Kiindulópontként a tagállamoknak az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében előírt megközelítésben meghatározott lépések alapján kell megbecsülniük a 3 %-os felújítási követelményt. Ez megadja a tagállamok által évente felújítandó területet, négyzetméterben.

A tagállamoknak ezt követően évente meg kell becsülniük az alternatív intézkedések révén elérendő energiamegtakarítást. A tagállamoknak meg kell becsülniük az energiamegtakarítás elérésének évét megelőzően elérendő energiamegtakarítást, hogy az alternatív intézkedéseket megfelelően tudják megtervezni és végrehajtani. Az éves energiamegtakarítás becsléséhez a tagállamoknak:

- a közintézmények épületállományában azonosítaniuk kell azokat az épületeket, amelyeket akkor újíítottak volna fel, ha az alapértelmezett megközelítést választották volna. Ezeknek az épületeknek összesen legalább a korábban kiszámított felújítási követelmény által meghatározottal megegyező mennyiségű négyzetmétert kell lefedniük. A tagállamok megbecsülhetik az ugyanazokkal az épületekkel kapcsolatos megtakarításokat, amelyeket az év során felújítási útlevélhez kiválasztottak, mivel ezek az épületek a közintézmények épületállománya 3 %-ának felelnek meg,
- meg kell határozniuk azon épületek energiafelhasználásának alapértékét, amelyeket a tagállamok felújítottak volna. A tagállamoknak megfelelő standard értékeket kell alkalmazniuk a közintézmények referenciaként használt épületeinek felújítás előtti energiafogyasztására. A standard értékeket minden épületkategóriára vagy -alkategóriára meg kell határozni,
- meg kell becsülniük ezen épületek felújítás utáni primerenergia-felhasználását, a közintézmények referenciaként használt épületeinek közel nulla energiaigényű épületekké történő felújítás utáni energiafogyasztására vonatkozó megfelelő standard értékek felhasználásával,
- a felújítás utáni becsült fogyasztást le kell vonniuk az alapfogyasztásból. A kapott érték az, amit a kötelezettség hatálya alá tartozó épületek hasznos alapterülete 3 %-ának felújításával lehetne megtakarítani.

Az éves energiamegtakarítás célmennyiségének becsléséhez a következő képletet kell használni:

$$\text{Az éves energiamegtakarítás célzott mennyisége (kWh)} = \sum(a - b) \times c$$

Ahol:

Az összeg az összes olyan épület összegének felel meg, amelynek felújítását egy tagállam akkor tervezte volna, ha az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1)–(4) bekezdésében meghatározott megközelítést választotta volna, a közintézmények referenciaként használt épületkategóriái szerint.

- a azon referenciaépületek becsült energiafogyasztása, amelyek nem felelnek meg a közel nulla energiaigényű épületek szabványának/felújítás előtt (kWh/m²);
- b ugyanazon referenciaépületek becsült energiafogyasztása, miután közel nulla energiaigényű épületekké váltak (kWh/m²);
- c a fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterülete az egyes referenciaépület-kategóriák tekintetében, amelyeket egy tagállam akkor újított volna fel, ha az alapértelmezett megközelítést választotta volna.

Az energiamegtakarítás éves mennyiségének becslése céljából a tagállamok felhasználhatják az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdésében előírt nyilvántartásban gyűjtött adatokat. Ennek a becslésnek egy indikatív példája e melléklet C. függelékében található.

Az energiafelhasználás alapértékének meghatározása és épületeik felújítás utáni energiafelhasználásának becslése érdekében a tagállamoknak standard értékeket kell meghatározniuk a közintézmények referenciaként használt épületeinek a közel nulla energiaigényű épületekké történő felújítás előtti és utáni energiafogyasztására vonatkozóan. Ha a különböző típusú épületek esetében rendelkezésre állnak az energiafogyasztásra vonatkozó standard értékek, a tagállamoknak az energiamegtakarítás pontosságának és reprezentativitásának javítása érdekében meg kell határozniuk a közintézmények referenciaként használt épületeinek különböző kategóriáit. Az épületek kategorizálhatók a végfelhasználás (például irodák, oktatási épületek, kórházak), az éghajlati övezetek (például északi, déli, hegyvidéki, tengerparti) vagy az energiafogyasztásukat befolyásoló bármely más tényező alapján.

Az éves energiamegtakarítási cél elérése

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke (6) bekezdésének való megfelelés érdekében a tagállamok maguk dönthetnek azokról az intézkedésekről, amelyeket a középületek energiafelhasználásának csökkentéséhez megfelelőnek tartanak. Az intézkedések közé tartozhatnak például a következők:

- épületek felújítása a közel nulla energiaigényű épületekre vagy a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabványoknak való megfelelés érdekében, valamint a magasabb vagy alacsonyabb energiahatékonysági szintek elérése érdekében végzett felújítás,
- energetikai szerződések (például energiahatékonyság-alapú szerződések révén) és energiagazdálkodás,
- épületgépészeti rendszerek cseréje és korszerűsítése,
- energiahatékony készülékekre való átállás,
- a fűtött és/vagy hűtött épületek alapterületének csökkentése,
- keresletcsökkentés,
- az energiafogyasztást csökkentő magatartásbeli változásokra irányuló intézkedések,
- a középületek energiahatékonyságával kapcsolatos bármely egyéb nem felújítási intézkedés.

Az épületek értékesítése nem energiahatékonysági intézkedés. Nem egyenértékű az épületek felújításával.

Az egyenértékű energiamegtakarítás elérése érdekében végrehajtott fokozatos felújítások és az épületgépészeti rendszerek korszerűsítése valószínűleg bekerül az épületfelújítási útlevélbe, az egyes, útlevéllel rendelkező épületekre meghatározott ütemtervnek megfelelően. Ezen intézkedések esetében az épületfelújítási útlevelek információforrásként szolgálhatnak az ebből eredő energiamegtakarítás becsléséhez.

A nem strukturális intézkedések (például magatartásbeli változás) választásakor a tagállamoknak meg kell becsülniük, hogy a következő években milyen mértékben tartható fenn az intézkedés hatása. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a tagállamoknak figyelembe kell venniük az intézkedés által az épület hátralévő élettartama alatt elérendő energiamegtakarítás halmozott mennyiségét. Például meg kellene becsülniük, hogy a világítás lekapcsolására buzdító kampánynak mennyi ideig lesz pozitív hatása.

Az alternatív intézkedések bejelentése

Azoknak a tagállamoknak, amelyek az alternatív megközelítés alkalmazása mellett döntenek, 2023. december 31-ig be kellett jelenteniük a Bizottságnak azt a várható energiamegtakarítást, amelyet az adott tagállam 2030. december 31-ig érne el akkor, ha a 6. cikk (1)–(4) bekezdésében előírt megközelítést (egyenértékű energiamegtakarítás) választaná. A várható energiamegtakarítást a bejelentés időpontjában a tagállamok rendelkezésére álló információk alapján kell megbecsülni; ez a becslés a végrehajtás első évére vonatkozó első jelentésben aktualizálható és pontosítható.

A tagállamok a 6. cikk (1) bekezdésében meghatározott „alapértelmezett” megközelítés és a 6. cikk (6) bekezdésében meghatározott „alternatív” megközelítés kombinációját is alkalmazhatják. A gyakorlatban ez azt jelentené, hogy a közintézmények épületeinek közel nulla energiaigényű épületekké vagy kibocsátásmentes épületekké történő felújításából származó energiamegtakarítás beszámítható az éves energiamegtakarítás célzott mennyiségébe. Ebben az esetben a tagállamoknak továbbra is meg kell felelniük a 6. cikk (6) bekezdése harmadik albekezdésének.

5.3.2. Felújítási útlevél

A 6. cikk (1) bekezdésében előírttal legalább egyenértékű energiamegtakarítás teljesítése mellett a tagállamoknak az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 12. cikkével összhangban évente épületfelújítási útlevelet kell kiadniuk a közintézmények tulajdonában lévő fűtött és/vagy hűtött épületek teljes alapterületének legalább 3 %-át kitevő épületekre vonatkozóan.

Az épületfelújítási útlevél iránymutatásul szolgál a közintézmények számára annak eldöntéséhez, hogy mely fellépéseket vagy intézkedéseket kell előnyben részesíteni, és milyen sorrendben kell azokat végrehajtani annak érdekében, hogy a kiválasztott épület legkésőbb 2040-ig elérhesse a közel nulla energiaigényű épületekre vagy a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabványt. A tagállamok az épületfelújítási útlevélben javasolt intézkedéseket is beszámíthatják az éves energiamegtakarítási cél elérésébe. A gyakorlatban ez azt jelenti, hogy 2040-re ugyanannyi négyzetmétert kell felújítani közel nulla energiaigényű épületté vagy kibocsátásmentes épületté (az alapérték mintegy 45 %-át), de az alternatív megközelítést választó tagállamoknak további intézkedéseket is végre kell hajtaniuk annak érdekében, hogy az időszak során egyenértékű szintű energiamegtakarítást biztosítsanak.

6. Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkével összefüggő kötelezettségek

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke a 2012/27/EU irányelv 6. cikkének helyébe lép. A 7. cikk célja továbbra is az, hogy a közbeszerzések során követelmény legyen a magas energiahatékonysági teljesítmény. A 2012/27/EU irányelv 6. cikkéhez képest azonban bővült a hatály.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az ajánlatkérő szervek vagy közszolgáltató ajánlatkérők a 2014/23/EU irányelvben, a 2014/24/EU irányelvben és a 2014/25/EU irányelvben (együttesen: a klasszikus közbeszerzési irányelvekben) megállapított küszöbértékekkel megegyező vagy annál nagyobb értékű szerződések vagy koncessziók megkötésekor csak magas energiahatékonysági teljesítményű termékeket, szolgáltatásokat, épületeket és (most már) építési beruházásokat szerezzenek be. Az „ajánlatkérő szerv” és a „közszolgáltató ajánlatkérő” fogalmát az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 14. és 15. pontja határozza meg, amely ugyanakkor a klasszikus közbeszerzési irányelvekben szereplő megfelelő fogalom meghatározásokra hivatkozik. Emellett e kötelezettség hatálya a 2012/27/EU irányelvhez képest kiterjed valamennyi ajánlatkérő szervere és közszolgáltató ajánlatkérőre, továbbá a közizgatás minden szintjére.

Ezenkívül a szóban forgó cikk a benne foglalt kötelezettséget már nem a költséghatékonyságra, a gazdasági megvalósíthatóságra, a tágabb fenntarthatóságra és a megfelelő versenyre vonatkozó feltételekhez, hanem „csak” a műszaki megvalósíthatósághoz köti.

A kötelezettséget kibővíti továbbá a következőkre: i. előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy a közbeszerzési szerződések és koncessziók megkötésekor az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők alkalmazzák az „első az energiahatékonyság” elvet, valamint ii. előírja, hogy az „első az energiahatékonyság” elvet azon közbeszerzési szerződések és koncessziók esetében is alkalmazni kell, amelyekre vonatkozóan az (EU) 2023/1791 irányelv IV. melléklete nem tartalmaz különös követelményeket.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke így már

- (1) lehetővé teszi a közbeszerzés számára, hogy hozzájáruljon az Unió dekarbonizációs és szennyezőanyag-mentességi célkitűzéseinek eléréséhez azáltal, hogy az említett cikk (1) bekezdésében említett szerződések megkötésekor beépíti a közbeszerzési gyakorlatokba a tágabb fenntarthatósági, társadalmi, környezeti és körforgásos gazdasági szempontokat, valamint az uniós zöld közbeszerzést vagy a rendelkezésre álló egyenértékű nemzeti kritériumokat;
- (2) előírja bizonyos szerződések tekintetében az energiahatékonyságra gyakorolt hatásokra vonatkozó információk közzétételét;

- (3) lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek számára, hogy megköveteljék az ajánlattevőktől az új épületek teljes életciklusra vetített globális felmelegedési potenciáljára, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású anyagok használatára, valamint az új épületekben és a felújítandó épületekben felhasznált anyagok körforgásos jellegére vonatkozó információk közzétételét, főként 2 000 négyzetméter feletti alapterület esetében;
- (4) előírja a tagállamok számára, hogy támogassák az ajánlatkérő szerveket és a közszolgáltató ajánlatkérőket az energiahatékonysági követelmények teljesítésében;
- (5) lehetővé teszi a Bizottság számára, hogy további útmutatást nyújtson a nemzeti hatóságoknak és a közbeszerzési tisztviselőknek az energiahatékonysági követelményeknek a közbeszerzési eljárás során történő alkalmazásához;
- (6) előírja a tagállamok számára, hogy hajtsanak végre intézkedéseket annak elkerülése érdekében, hogy az ajánlatkérő szervek elriadjanak az energiahatékonyság javítását célzó beruházásoktól; valamint
- (7) előírja a tagállamok számára, hogy számolják fel az energiahatékonyság útjában álló akadályokat, és számoljanak be az ennek érdekében hozott intézkedésekről.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése – amellet, hogy kizárja az irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett kötelezettségeknek a katonai felszerelések beszerzésére irányuló szerződésekre való alkalmazását – most már arról is rendelkezik, hogy e kötelezettségek nem alkalmazandók, amennyiben hátrányosan érintik a közbiztonságot, vagy akadályozzák a népegészségügyi szükséghelyzetekre való reagálást.

6.1. Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkében foglalt kötelezettségek hatálya

A „közbeszerzési szerződés” meghatározását lásd a 2014/24/EU irányelv 2. cikke (1) bekezdésének 5. pontjában, a „koncesszió” meghatározását pedig a 2014/23/EU irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében. Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett küszöbértékeket lásd az ugyanott említett klasszikus közbeszerzési irányelvekben.

Annak ellenére, hogy az épületek nem tartoznak a klasszikus közbeszerzési irányelvek hatálya alá – hiszen az alkalmazási körön kívül eső szolgáltatási szerződések egyikeként egyértelműen ki vannak zárva –, a közbeszerzési irányelvekben a szolgáltatási szerződésekre vonatkozóan meghatározott küszöbértékek alkalmazandók rájuk. Ezért az épületek beszerzése vagy bérlése az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének hatálya alá tartozik, de továbbra sem tartozik a közbeszerzési szabályok hatálya alá.

Magas energiahatékonysági teljesítmény

Az ajánlatkérő szervek és közszolgáltató ajánlatkérők által beszerzett és az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése által érintett szolgáltatásoknak, termékeknek, épületeknek és építési beruházásoknak magas energiahatékonysági teljesítményűnek kell lenniük. Az ezzel összefüggésben betartandó energiahatékonysági követelményeket az (EU) 2023/1791 irányelv IV. melléklete határozza meg részletesebben, és e követelmények a következőkre terjednek ki:

- az energiacímkzésre vonatkozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok hatálya alá tartozó termékek,
- az energiacímkzésre vonatkozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok hatálya alá nem tartozó, de a 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv ⁽³²⁾ szerinti végrehajtási intézkedés hatálya alá tartozó termékek,
- az uniós zöld közbeszerzési kritériumok ⁽³³⁾ vagy a rendelkezésre álló egyenértékű nemzeti kritériumok hatálya alá tartozó termékek és szolgáltatások,
- gumiabroncsok, amelyek az (EU) 2020/740 európai parlamenti és tanácsi rendeletben ⁽³⁴⁾ meghatározott legmagasabb üzemanyag-hatékonysági osztályba tartoznak,
- épületek.

⁽³²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2009/125/EK irányelve (2009. október 21.) az energiával kapcsolatos termékek környezettudatos tervezésére vonatkozó követelmények megállapítási kereteinek létrehozásáról (HL L 285., 2009.10.31., 10. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/125/oj>).

⁽³³⁾ A zöld közbeszerzési kritériumokkal és követelményekkel kapcsolatban lásd: https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en.

⁽³⁴⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2020/740 rendelete (2020. május 25.) a gumiabroncsok üzemanyag-hatékonyság és más paraméterek tekintetében történő címkézéséről, az (EU) 2017/1369 rendelet módosításáról és az 1222/2009/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 177., 2020.6.5., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/740/oj>).

Ha a termékek valamely, energiacímkzésre vonatkozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktus vagy a 2009/125/EK irányelv és az uniós zöld közbeszerzési kritériumok szerinti végrehajtási intézkedés hatálya alá tartoznak, a legambiciózusabb energiahatékonysági követelményt kell figyelembe venni. Ha az uniós zöld közbeszerzési kritériumok ambiciózusabbak, a tagállamoknak az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (5) bekezdésében és IV. mellékletének c) pontjában előírtak szerint figyelembe kell venniük ezen uniós zöld közbeszerzési kritériumokat és minden tőlük telhetőt meg kell tenniük alkalmazásuk érdekében.

Az energiacímkzésre vonatkozó, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok

Annak megállapításához, hogy az (EU) 2023/1791 irányelv IV. mellékletének a) pontja és az (EU) 2017/1369 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁽⁵⁵⁾ 7. cikkének (2) bekezdése értelmében melyik az energiacímkzésről szóló felhatalmazáson alapuló jogi aktusok⁽⁵⁶⁾ hatálya alá tartozó „(két) legmagasabb olyan energiahatékonysági osztály, amelyekhez a szóban forgó termék jellemzően tartozik”, hivatkozni lehet az energiacímkke-köteles termékek európai adatbázisára (EPREL)⁽⁵⁷⁾, amelynek értelmében a szállítóknak⁽⁵⁸⁾ a termékeiket⁽⁵⁹⁾ 2019. január 1-jétől forgalomba hozatal előtt regisztrálniuk kell⁽⁶⁰⁾. Az EPREL lehetővé teszi a vevők- és következőképpen az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők – számára, hogy részletes információkhoz jussanak az energiacímkzett termékekről és modellekről⁽⁶¹⁾ ⁽⁶²⁾.

Az alábbi ábra például az EPREL-ben 2023 közepén regisztrált, adott képernyőméretű tévékészülék-modellek eloszlását mutatja. Az (EU) 2017/1369 rendelet 7. cikkének (2) bekezdése szerinti kritérium ebben az esetben az lenne, hogy az egyaránt **jelentős** számú terméket tartalmazó E és F (vagy ezeknél magasabb) osztályok számára kell ösztönzőket nyújtani, nem pedig a szintén jelentős számú terméket tartalmazó, alacsonyabb G osztály számára, még akkor sem, ha a legtöbb termék ehhez az osztályhoz tartozik.

3. ábra

Az EPREL-ben 2023 közepén regisztrált, adott képernyőméretű kiválasztott tévékészülék-modellek eloszlása (az összesen 17 976 modellből 167 modell)

Osztály	Bejegyzések	%
A	0	0,0
B	1	0,6
C	0	0,0
D	0	0,0
E	21	12,6
F	37	22,2
G	108	64,7

⁽⁵⁵⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1369 rendelete (2017. július 4.) az energiacímkzés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről (HL L 198., 2017.7.28., 1. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1369/oj>).

⁽⁵⁶⁾ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en/.

⁽⁵⁷⁾ További információkért lásd: https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/product-database_en.

⁽⁵⁸⁾ „Szállító”: az Unióban letelepedett gyártó, az Unióban nem letelepedett gyártó meghatalmazott képviselője, vagy az importőr, aki termékeket hoz forgalomba az uniós piacon (lásd az (EU) 2017/1369 rendelet 2. cikkének 14. pontját).

⁽⁵⁹⁾ Ez a kötelezettség a felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálya alá tartozó új modell példányaira vonatkozik (lásd az (EU) 2017/1369 rendelet 4. cikkét).

⁽⁶⁰⁾ Lásd az (EU) 2017/1369 rendelet 4. cikkét.

⁽⁶¹⁾ Az EPREL a termék energiafelhasználásától eltérő szempontokról is tájékoztatást nyújt, például a lehetséges vízfogyasztásról, a zajkibocsátásról, a meghosszabbított jótállásról, a pótalkatrészek rendelkezésre állásáról, a tartósságról vagy a terméktámogatásról. Az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők referenciaforrásként használhatják az EPREL-ben felsorolt valamennyi kritériumot az egyes termékkategóriák beszerzésére vonatkozó műszaki leírások, kiválasztási vagy odaítélési szempontok meghatározásához. Ez a funkció azt is lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők számára, hogy termékkategóriánként képet kapjanak a piacról és a nagy energiahatékonysági teljesítményű termékek elérhetőségéről. Ez pedig lehetővé teszi az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők számára, hogy megbecsüljék, hány ajánlat várható egy adott ajánlatkérési eljárásban.

⁽⁶²⁾ Az energiacímkzés keretének meghatározásáról és a 2010/30/EU irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2017. július 4-i (EU) 2017/1369 európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy amennyiben a tagállamok ösztönzőket nyújtanak egy felhatalmazáson alapuló jogi aktusban meghatározott termék tekintetében, ezeknek az ösztönzőknek az említett felhatalmazáson alapuló jogi aktusnak megfelelően a két legmagasabb olyan energiahatékonysági osztály elérésére kell irányulniuk, amelyekhez a szóban forgó termék jellemzően tartozik, vagy ezeknél magasabb energiahatékonysági osztályt kell célként megjelölniük, ami azt a két legmagasabb energiahatékonysági osztályt jelenti, amelyben szintén jelentős számú termék található (a regisztrált termékek számát tekintve).

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (4) bekezdésével összhangban azon termékcsoportok beszerzésekor, amelyek egésze az (EU) 2017/1369 rendelet alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok hatálya alá tartozik, a tagállamok előírhatják, hogy a termékcsoport energiahatékonysága élvezzen prioritást a csomagon belüli egyes termékek energiahatékonyságával szemben, mégpedig úgy, hogy azt a termékcsoportot kell választani, amely a legmagasabb elérhető energiahatékonysági osztályba tartozik. Például a kiegészítő fűtőberendezéssel, hőmérséklet-szabályozóval és napenergia-készülékkel kombinált szilárd tüzelésű kazánt tartalmazó csomagot vásárló ajánlatkérők előírhatják, hogy a napenergia-készülék csak a „B” kategóriának feleljen meg, feltéve, hogy az egész csomag eléri a legmagasabb elérhető kategóriát (ez a legjobb esetben: A+++). Ezt a megközelítést az ajánlatkérő szervek egyénileg is alkalmazhatják, még akkor is, ha a tagállamuk ezt nem írja elő számukra.

A környezetbarát tervezés végrehajtására vonatkozó intézkedések a 2009/125/EK irányelv alapján

A 2009/125/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusok⁽⁶³⁾ ⁽⁶⁴⁾ hatálya alá tartozó termékek esetében az a követelmény, amely szerint csak az említett végrehajtási intézkedésben meghatározott energiahatékonysági referenciaértékeket teljesítő termékeket szabad beszerezni, csak azokra a termékekre vonatkozik, amelyek nem tartoznak az (EU) 2017/1369 rendelet alapján elfogadott felhatalmazáson alapuló jogi aktus hatálya alá.

Unió zöld közbeszerzési kritériumok vagy azokkal egyenértékű nemzeti kritériumok

A zöld közbeszerzés koncepciója azon alapul, hogy a termékekre és szolgáltatásokra vonatkozóan egyértelmű, ellenőrizhető, igazolható és ambiciózus környezetvédelmi kritériumokat kell alkalmazni, amelyek életciklus-alapú megközelítésen és tudományos bizonyítékon alapulnak. 2008 óta a Bizottság számos termék kategória esetében dolgozott ki uniós zöld közbeszerzési kritériumokat⁽⁶⁵⁾.

Amennyiben egy termékre vagy szolgáltatásra vonatkozóan uniós zöld közbeszerzési kritériumok vagy azzal egyenértékű önkéntes nemzeti kritériumok állnak rendelkezésre, az ajánlatkérő szervezetnek és közszolgáltató ajánlatkérőknek minden tőlük telhetőt meg kell tenniük annak érdekében, hogy csak olyan termékeket és szolgáltatásokat vásároljanak, amelyek az energia tekintetében megfelelnek legalább az „alap” szintű kritériumoknak (például műszaki leírás, odaítélési szempontok, teljesítési szerződéses rendelkezések). Az alapkritériumok azok, amelyek a tagállamok bármely ajánlatkérő szerve vagy közszolgáltató ajánlatkérője általi használatra alkalmasak. Úgy kerültek kialakításra, hogy a lehető legkisebb ellenőrzési többletráfördítással vagy költségnövekedéssel alkalmazhatók legyenek⁽⁶⁶⁾.

Gumiabroncsok

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke értelmében az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők csak az (EU) 2020/740 rendeletben meghatározott legmagasabb üzemanyag-hatékonysági osztályba tartozó gumiabroncsokat szerezhetik be. Az (EU) 2023/1791 irányelv IV. mellékletének d) pontja szerint ez a követelmény nem akadályozza meg a közintézményeket abban, hogy amennyiben azt biztonsági vagy közegészségügyi okok indokolják, a nedves tapadás vagy külső gördülési zaj szempontjából a legmagasabb osztályba tartozó gumiabroncsokat szerezzék be.

A szolgáltatók által használt termékek

Az ajánlatkérő szervezetnek és a közszolgáltató ajánlatkérőknek a szolgáltatási szerződésekre vonatkozó ajánlatkéreseikben elő kell írniuk, hogy a szolgáltatók csak az (EU) 2023/1791 irányelv IV. mellékletének a), b) és d) pontjában meghatározott követelményeknek megfelelő termékeket használjanak akkor, ha a szolgáltatók részben vagy egészben az (EU) 2023/1791 irányelv IV. mellékletének a), b) és d) pontjában említett új termékeket szereznek be a szóban forgó szolgáltatás nyújtásához. Például a járműkarbantartási szolgáltatásokat vásárló ajánlatkérőknek nem kell kérnie a szóban forgó szolgáltatóktól, hogy valamennyi gumiabroncsukat a legmagasabb üzemanyag-hatékonysági osztályba sorolják, csak az új gumiabroncsok esetében, ha azokat az adott szolgáltatás nyújtása céljából vásárolják meg.

⁽⁶³⁾ A 2009/125/EK irányelv 15. cikke (3) bekezdésének a) pontja.

⁽⁶⁴⁾ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/energy-efficient-products_en/.

⁽⁶⁵⁾ https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en/.

⁽⁶⁶⁾ https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/gpp-criteria-and-requirements_en/.

Az épületek energiahatékonyságára vonatkozó minimumkövetelmények

Az épületek vagy épületfunkcióval rendelkező épületrészek beszerzésekor vagy az ezekre vonatkozó új bérleti megállapodások megkötésekor az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők elvben csak olyan épületeket választhatnak ki (lásd alább a kivételeket), amelyek megfelelnek legalább a közel nulla energiaigényű szintnek. E követelmények meghatározásakor a tagállamok különbséget tehetnek új és meglévő épületek, valamint az épületek különböző kategóriái között.

A közel nulla energiaszintnek való megfelelés érdekében az épületeknek az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv I. mellékletével összhangban meghatározott, igen magas energiahatékonysággal kell rendelkezniük. A felhasznált közel nulla vagy nagyon alacsony mennyiségű energiának pedig igen jelentős részben megújuló forrásokból kell származnia. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv átültetése során a tagállamok meghatározták a területükön a közel nulla energiaigényű épületeknek megfelelő energiahatékonysági szinteket és a megújuló energiaforrások minimális részarányát.

Az (EU) 2023/1791 irányelv IV. melléklete szerint az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének és IV. melléklete f) pontjának való megfelelést az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvben említett energiahatékonysági tanúsítványokkal kell igazolni. Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 19. cikke szerint az energiahatékonysági tanúsítványnak tartalmaznia kell az épület energiahatékonyságára vonatkozó adatokat és olyan referenciaértékeket is, mint például az energiahatékonyságra vonatkozó minimumkövetelmények, annak érdekében, hogy az energiahatékonyság összehasonlítható és értékelhető legyen.

Az (EU) 2023/1791 irányelv IV. mellékletének f) pontja kivételként lehetővé teszi a közel nulla energiaszintnek nem megfelelő épületek beszerzését is, nevezetesen akkor, ha az ajánlatkérő szervek vagy közszolgáltató ajánlatkérők teljes körű felújítás vagy bontás elvégzése céljából vásárolnak vagy bérelnék egy épületet. A „teljes körű felújítás” fogalmát az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 2. cikkének 20. pontja szerint kell értelmezni. Amennyiben egy épület megközelíti a „közel nulla energiaigényű” szabványt, a „teljes körű felújítás” viszonylag elenyésző munkát jelenthet.

Műszaki megvalósíthatóság

A fent említettek szerint az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében foglalt általános kötelezettséget nem kell alkalmazni, ha az műszakilag nem megvalósítható. A megvalósíthatósági feltétel minden közbeszerzési szerződésre vonatkozik, függetlenül attól, hogy az adott szerződés a közbeszerzésről szóló irányelvek közül melyiknek a hatálya alá tartozik. Az ajánlatkérő szervek vagy a közszolgáltató ajánlatkérők feladata, hogy a közbeszerzési eljárás megindítása előtt eseti alapon értékeljék és bizonyítani tudják, hogy egy szerződésben vagy koncesszióban műszakilag nem megvalósítható a magas energiahatékonysági teljesítmény előírása. Ha ez nem bizonyítható, az ajánlatkérő szerveknek vagy közszolgáltató ajánlatkérőknek az (EU) 2023/1791 irányelv IV. mellékletében említett követelményekkel összhangban kell beszerezniük a rendelkezésre álló energiahatékony termékeket, szolgáltatásokat, épületeket és építési beruházásokat.

Műszaki megvalósíthatóságról akkor beszélünk, ha a rendszer, például egy épület vagy önálló rendeltetési egység műszaki jellemzői lehetővé teszik a követelmények alkalmazását. Nem áll fenn műszaki megvalósíthatóság akkor, ha a követelményeket műszaki szempontból lehetetlen alkalmazni, azaz ha a rendszer műszaki jellemzői akadályozzák meg a követelmények alkalmazását.

Például az energetikailag hatékony hőszivattyúk beszerzése esetén a műszaki megvalósíthatóság hiánya akkor fordulhat elő, ha az épület hőelosztó rendszere nem alkalmas arra, hogy a hőszivattyú hatékony használatához szükséges hőmérsékleten üzemeljen, miközben az érintett épület már birtokba van véve vagy bérelt.

A műszaki megvalósíthatóság igazolásához jól dokumentált értékelésre van szükség, amely magában foglalja a technológiai korlátokat, a helyszínrre jellemző korlátokat vagy a meglévő infrastruktúrával vagy rendszerekkel való műszaki összeegyeztethetlenséget. Ezt az értékelést a beszerzés előkészítési szakaszában kell elvégezni, és azt bele kell foglalni a hatóságok vagy szervezetek dokumentumaiba, továbbá az átláthatóság és az egyenlő bánásmód érdekében ajánlott feltüntetni a szerződési hirdetményekben ezen értékelés eredményét. A műszaki megvalósíthatóság igazolására és dokumentálására alkalmas a jól dokumentált, például előzetes piaci konzultáción alapuló összehasonlító elemzéssel alátámasztott értékelés.

Következésképpen, ha az ajánlatkérők megállapítják, hogy az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke alapján beszerzendő, valamely energiahatékonysági kategóriába tartozó valamennyi tétel műszakilag nem megvalósítható, de más, kevésbé hatékony tételek műszakilag megvalósíthatók, akkor ezeket a kevésbé hatékony termékeket is be tudják szerezni.

6.2. A kötelezettségekről részletesen

6.2.1. Az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazása

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke mostantól egy új rendelkezést is magában foglal, amely előírja a tagállamok számára annak biztosítását, hogy az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők az (EU) 2023/1791 irányelv 3. cikkével összhangban alkalmazzák az „első az energiahatékonyság” elvet az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett küszöbértékkel megegyező vagy annál nagyobb becslült értékű⁽⁶⁷⁾ közbeszerzési szerződések és koncessziók megkötésekor, függetlenül attól, hogy az (EU) 2023/1791 irányelv IV. melléklete előír-e különös követelményeket ezekre a közbeszerzési szerződésekre és koncessziókra vonatkozóan. Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke azokra a 2009/81/EK irányelv hatálya alá tartozó beszerzésekre is alkalmazandó, amelyek becslült értéke meghaladja a klasszikus közbeszerzési irányelvekben meghatározott küszöbértékeket.

Ez a követelmény az előző bekezdésben említett valamennyi közbeszerzési szerződésre és koncesszióra vonatkozik, mivel az (EU) 2023/1791 irányelv e tekintetben nem tartalmaz eltéréseket⁽⁶⁸⁾.

Az „első az energiahatékonyság” elvre és annak alkalmazására vonatkozó további részleteket az (EU) 2021/1749 bizottsági ajánlás⁽⁶⁹⁾ tartalmazza.

Az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazása azt jelenti, hogy alaposan elemezni kell a beszerzés rendelkezésre álló alternatíváit és lehetőségeit, és ezeket a lehetőségeket nemcsak önmagukban, hanem az energiahatékonysággal összefüggésben is értékelni kell. Mielőtt a hatóság vagy szervezet a beszerzés mellett dönt, minden megoldást és alternatívát elemezni kell, **szükség esetén** beleértve a társadalmi szempontú költség-haszon elemzést is, figyelembe véve az energiahatékonyság tágabb előnyeit. A vevő támaszkodhat a hasonló helyzetekben – például a vonatkozó szakpolitikáért felelős regionális vagy nemzeti szerv vagy egy központi beszerző szerv által – korábban elvégzett releváns (hasonló beszerzések, nem elavult stb.) elemzésre.

Az „első az energiahatékonyság” elvet alapelvnek kell tekinteni a projekt megtervezésének módjáról, majd később a pályázatra kerülő termékekről, építési beruházásokról, szolgáltatásokról és épületekről szóló döntés meghozatalakor. A közbeszerzési eljárás során az odaítélési szempontokban vagy a műszaki leírásban is figyelembe lehet venni az „első az energiahatékonyság” elvet. Az „első az energiahatékonyság” elv alkalmazásának dokumentálása például a vevők aktáiban is elvégezhető.

6.2.2. Közbiztonság, népegészségügyi szükséghelyzetek és a fegyveres erők szerződesei/katonai felszerelések beszerzésére vonatkozó szerződések

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése fenntartja az említett irányelv 7. cikkének (1) bekezdése szerinti kötelezettség alóli mentességet a fegyveres erők szerződesei vagy az egyes katonai felszerelések beszerzésére irányuló szerződések esetében. Ezek a szerződések nem tartoznak az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének hatálya alá, függetlenül attól, hogy egy adott szerződés a közbeszerzésről szóló irányelvek (köztük a 2009/81/EK irányelv)⁽⁷⁰⁾ közül melyiknek a hatálya alá tartozik. Az irányelv emellett újabb mentességet vezet be e kötelezettség alól azokban az esetekben, amikor annak teljesítése veszélyeztetné a közbiztonságot vagy akadályozná a népegészségügyi szükséghelyzetekre való reagálást.

Közbiztonság és népegészségügyi szükséghelyzetek

A közbiztonságot általában olyan tevékenységi területként értelmezik, amelyen belül az állam elsődlegesen felelős területének és polgárainak védelméért. „A »közbiztonság« fogalma az EUMSZ 52. cikke értelmében és a Bíróság értelmezése szerint a tagállamok külső és belső biztonságára egyaránt kiterjed, ahogyan a közvédelem kérdéseire is stb. Valamely alapvető társadalmi érdeket érintő, olyan tényleges és kellően súlyos fenyegetés fennállását feltételezi, mint például az intézmények és alapvető közszolgáltatások működésének vagy a lakosság életének veszélyeztetése, továbbá a külkapcsolatoknak vagy a népek békés együttélésének súlyos megzavarása vagy a katonai érdekeket fenyegető kockázat⁽⁷¹⁾”.

⁽⁶⁷⁾ A 2014/24/EU irányelv 5. cikke, a 2014/25/EU irányelv 16. cikke, valamint a 2014/23/EU irányelv 8. cikke értelmében.

⁽⁶⁸⁾ Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az „első az energiahatékonyság” elvet (korlátozás nélkül) kell alkalmazni „az első albekezdésben említett küszöbértékeket elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési szerződésekre és koncessziókra [...], azon közbeszerzési szerződések és koncessziók esetében is, amelyekre vonatkozóan a IV. melléklet nem tartalmaz különös követelményeket”.

⁽⁶⁹⁾ A Bizottság (EU) 2021/1749 ajánlása (2021. szeptember 28.) az energiahatékonyság elsődlegességéről: az elvektől a gyakorlatig – Iránymutatások és példák az energiaágazatban és azon túl történő döntéshozatalban való végrehajtáshoz (HL L 350., 2021.10.4., 9. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2021/1749/oj>).

⁽⁷⁰⁾ Úgy kell tekinteni, hogy az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett értékek a klasszikus közbeszerzési irányelvekre, nem pedig a 2009/81/EK irányelvben említett értékekre hivatkoznak.

⁽⁷¹⁾ (19) preambulumbekzdés – Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1807 rendelete (2018. november 14.) a nem személyes adatok Európai Unióban való szabad áramlásának keretéről (HL L 303., 2018.11.28., 59. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1807/oj>).

Bár az uniós jogszabályok nem határozzák meg hivatalosan a „népegészségügyi szükséghelyzet” fogalmát, az tágan értelmezhető úgy, mint a bioterrorizmus, járvány (például emésztőrendszeri megbetegedés, malária, dengue-láz, Zika-betegség) vagy pandémiás betegség (például madárinfluenza, Covid19) által okozott betegség vagy egészségügyi állapot előfordulása vagy közvetlen veszélye, vagy olyan új és rendkívül halálos kimenetelű fertőző kórokozó vagy biológiai toxin, amely jelentős számú ember halálának, illetve tartós vagy hosszú távú fogyatékoságának jelentős kockázatát hordozza magában.

Végző soron, ha egy tagállam a „közbiztonsági” vagy „népegészségügyi szükséghelyzetre” vonatkozó kivételre kíván hivatkozni, konkrét bizonyítékot kell szolgáltatnia az e cikk vonatkozó rendelkezéseitől való eltérésre vonatkozó érdemi érve vonatkozóan. A nemzeti intézkedések nem zárhatók ki az uniós jog alkalmazása alól pusztán azon az alapon, hogy azok a közbiztonság védelmét vagy a nemzetvédelmet szolgálják.

A fegyveres erők szerződésai és katonai felszerelések beszerzése

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkében említett kötelezettségek csak olyan mértékben alkalmazandók a fegyveres erők szerződésaira, amennyiben ezek alkalmazása nem eredményez összeütközést a fegyveres erők tevékenységének jellegével és elsődleges céljával. E kizárás alkalmazásához egy adott szerződés eseti elemzése szükséges annak megállapítása érdekében, hogy nincs-e ellentmondás az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkében foglalt kötelezettségek és a fegyveres erők tevékenységeinek jellege és elsődleges célja között. Ez a kizárás az építési beruházásra, árubeszerésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződések valamennyi típusára vonatkozik.

A „fegyveres erők” fogalmának meghatározásakor különbséget kell tenni a **fegyveres** erők és a **biztonsági** erők között (lásd a 2009/81/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 28. cikkének (5) bekezdését). Míg a „fegyveres erők” alapvetően a tagállamok katonai erőit jelentik – általában a hadsereget, a haditengerészetet és a légierőt –, a „biztonsági erők” a félkatonai erőket, a rendőrséget vagy más bűnüldöző szerveket (beleértve a regionális vagy helyi szintű rendőri vagy egyéb bűnüldöző szerveket), valamint a hírszerző ügynökségeket is magukban foglalják (lásd még ebben a fejezetben a „Közbiztonság és népegészségügyi szükséghelyzetek” pontot, a közbiztonsággal kapcsolatos kivétel tekintetében). „A fegyveres erők szerződésai” kifejezést tágan kell értelmezni, a kifejezeten a fegyveres erők javára kötött szerződésként, és nem csupán a fegyveres erők által kötött szerződésként. Ilyen szerződéseket a védelmi minisztériumok, a hadsereg beszállító ügynökségei és bármely más megfelelő tagállami szerv is köthet. Ezért úgy tekinthető, hogy a 2009/81/EK irányelv 2. cikke c) pontjának hatálya alá tartozó valamennyi szerződést, valamint a kifejezeten katonai célú építési beruházásra és szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződéseket (a 2009/81/EK irányelv 2. cikke d) pontjának első fele) ki lehet zárni akkor, ha az eseti értékelés azt mutatja, hogy az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkében foglalt kötelezettségek betartása veszélyeztetné a tevékenységek elsődleges jellegét vagy célját.

A katonai felszerelések beszerzésére irányuló szerződések nem tartoznak az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkében foglalt kötelezettségek hatálya alá, függetlenül attól, hogy ki kötötte a szerződéseket, vagy hogy mely közbeszerzési irányelv hatálya alá tartoznak.

A katonai felszerelés fogalommeghatározása a 2009/81/EK irányelv 1. cikkének 6. pontjában olvasható.

6.2.3. Energiahatékonyság-alapú szerződések

Az „energiahatékonyság-alapú szerződés” fogalommeghatározását az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 33. pontja tartalmazza.

Számos előnye van annak, hogy a közintézmények energiahatékonysági projektekre irányuló szerződéseket kötnek energiahatékonyság-alapú szerződéseken keresztül, ahelyett, hogy hagyományos szolgáltatási vagy építési beruházásra irányuló szerződés keretében hajtanák végre azokat. Ez utóbbi megközelítés elegendő pénzügyi és belső személyzeti erőforrást igényel a szerződés-kötési és nyomonkövetési folyamatokhoz, míg az energiahatékonyság-alapú szerződés által biztosított átfogó szakértelem és garantált energiahatékonyság biztosítja a beruházások eredményességét.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése szerint az ajánlatkérő szervezeteknek és a közszolgáltató ajánlatkérőknek a jelentős energiameennyiségre vonatkozó szolgáltatási szerződésekre irányuló közbeszerzéseik során fel kell mérniük a hosszú távú energiamegtakarítást eredményező, hosszú távú energiahatékonyság-alapú szerződések⁽⁷²⁾ megkötésének megvalósíthatóságát. Mivel az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (3) bekezdése nem határozza meg, hogy ennek a felmérésnek milyen típusú szolgáltatási szerződésekre kell kiterjednie, azt – akár egyéni alapon, akár egy tágabb felmérés keretében – e szerződések közbeszerzésekor minden esetben el kell végezni, amennyiben jelentős energiameennyiségre vonatkozik.

⁽⁷²⁾ Az energiahatékonyság-alapú szerződések a kedvezményezett és az energiahatékonyság-javító intézkedést nyújtó szolgáltató között létrejött olyan szerződéses megállapodások, amelyeket a szerződés teljes időtartama alatt ellenőriznek és nyomon követnek, amelynek keretében az adott intézkedésbe való beruházásért (munka, ellátás vagy szolgáltatás) a kifizetés a szerződésben megállapodott szintű energiahatékonyság-javulással vagy más, megállapodás szerinti energiahatékonysági kritériummal (például pénzügyi megtakarítással) összefüggésben történik; lásd még az (EU) 2023/1791 irányelv 2. cikkének 11. pontját.

A jelentős energiamennyiségre vonatkozó szolgáltatási szerződések közé tartoznak például a fűtési vagy szállítási szolgáltatások nyújtására irányuló szolgáltatási szerződések, az épületek vagy közvilágítás karbantartására vonatkozó szolgáltatási szerződések vagy az energiafogyasztó létesítmények kezelésére irányuló szolgáltatási szerződések.

Az energiahatékonyság-alapú szerződéseken keresztül nyújtott speciális energetikai szolgáltatások használata i. lehetővé teheti a közsféra számára, hogy több energiamegtakarítást érjen el, ii. megelőzi a technológiai bezáródást, és iii. csökkenti a költségeket a házon belüli megoldásokhoz képest ⁽⁷³⁾ ⁽⁷⁴⁾.

6.2.4. Tágabb fenntarthatósági, társadalmi, környezeti és körforgásos gazdasági szempontok, valamint az uniós zöld közbeszerzési kritériumok és a rendelkezésre álló egyenértékű nemzeti kritériumok

Először is, az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (5) bekezdése értelmében a tagállamok „előírhatják”, hogy az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők az irányelv 7. cikkének cikk (1) bekezdésében említett szerződések megkötésekor a közbeszerzési gyakorlatokban adott esetben vegyenek figyelembe tágabb értelemben vett fenntarthatósági, társadalmi, környezeti és körforgásos gazdasági szempontokat ⁽⁷⁵⁾.

6.2.5. Információ a szerződések energiahatékonyságra gyakorolt hatásáról és információ egy új épület életciklusra vetített globális felmelegedési potenciáljáról

Az átláthatóság elvével összhangban az ajánlatkérő szerveknek nyilvánosan hozzáférhetővé kell tenniük az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében említett küszöbértékeket elérő vagy meghaladó értékű szerződések energiahatékonyságra gyakorolt hatására vonatkozó információkat.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke (5) bekezdésének második albekezdése előírja, hogy az információkat a TED-en közzétett közbeszerzési hirdeteményekben kell rendelkezésre bocsátani, az (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelet ⁽⁷⁶⁾ alapján létrehozott külön adatmezőkben. Ezeket az információkat a közbeszerzési irányelvek és a hirdetemények TED-en (az *Európai Unió Hivatalos Lapja* kiegészítésének online változatában) ⁽⁷⁷⁾ való közzétételéről szóló (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelet értelmében közzéteendő releváns hirdeteményekben kell megadni. A TED ezen értesítéshez szükséges módosításait a Bizottság biztosítja.

Az ajánlatkérő szervek továbbá előírhatják az ajánlattevők számára, hogy információkat tegyenek közzé egy új épület teljes életciklusra vetített globális felmelegedési potenciáljáról, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású anyagok használatáról, valamint az új épületekben felhasznált és a felújítandó épületekben felhasználandó anyagok körforgásos jellegéről. Amennyiben emellett döntenek, ezt a követelményt az ajánlattételi dokumentációban, valamint a nyertes ajánlattevővel kötött szerződésben is ki lehet kötni. Ügyelni kell annak biztosítására, hogy (a fent említett információszolgáltatási) követelmény be nem tartása az adott közbeszerzési eljárásban tett ajánlat elutasítását eredményezze, vagy szerződéses következményeket vonjon maga után abban az esetben, ha a szerződés végrehajtása során a bejelentett értékeket nem tartják fenn. A 7. cikk (5) bekezdése értelmében ezen információk közzététele különösen fontos a 2 000 négyzetméternél nagyobb alapterületű ⁽⁷⁸⁾ új épületek esetében.

⁽⁷³⁾ Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss EUR 30614 EN.

⁽⁷⁴⁾ Az energiahatékonyság-alapú szerződés megvalósíthatóságának értékelésével kapcsolatos további információkért az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők például a következő forrásokra hivatkozhatnak: Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-Kiss: Energy Performance Contracting in the Public Sector of the EU – 2020 (2021) (*Energiáhozhatékony szerződések az EU közszféréjében*) és Boza-Kiss/Zangheri/Bertoldi/Economidou: Practices and opportunities for Energy Performance Contract in the public sector in the EU Member States (2017) (*Gyakorlatok és lehetőségek az energiahatékonyság-alapú szerződések az uniós tagállamok közszféréjében*).

⁽⁷⁵⁾ A tágabb szempontok közbeszerzésbe való beépítésére vonatkozó iránymutatás itt található:

Zöld közbeszerzés: https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement_en;

ajánlatkérő szervek közösségi platformja: <https://public-buyers-community.ec.europa.eu/about>;

A Bizottság közleménye: „Szociális beszerzés – Utmutató a szociális szempontok figyelembevételéhez a közbeszerzésben (2. kiadás)”, C(2021) 3573 final, <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/47c69b3a-cfcf-11eb-ac72-01aa75ed71a1/language-en>;

„Társadalmilag felelős közbeszerzés a gyakorlatban: 71 bevált gyakorlat”, 2020. május;

Eszközök ajánlatkérő szervek számára: https://commission.europa.eu/funding-tenders/tools-public-buyers/social-procurement_en;

Európai Bizottság, Környezetvédelmi Főigazgatóság: Zöld közbeszerzés – Kézikönyv a környezetbarát közbeszerzésről, 2016.

⁽⁷⁶⁾ A Bizottság (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelete (2019. szeptember 23.) a közbeszerzési hirdetemények közzétételére használandó hirdeteményminták („e-hirdetemények”) létrehozásáról és az (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelet hatályaon kívül helyezéséről (HL L 272., 2019.10.25., 7. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2019/1780/oj) módosításra kerül annak érdekében, hogy a 7. cikk (5) bekezdésének második albekezdésével összhangban biztosítsa az energiahatékonyságra gyakorolt hatás átláthatóságához szükséges szövegmezőket, biztosítva az energiahatékonysági követelmények alkalmazásának átláthatóságát azáltal, hogy a Tenders Electronic Daily (TED) portál megfelelő hirdeteményekben közzétéve a releváns információkat nyilvánosan hozzáférhetővé teszik a szerződések energiahatékonysági hatását.

⁽⁷⁷⁾ <https://ted.europa.eu/hu/>.

⁽⁷⁸⁾ Az alapterület értékeléséhez a tagállamok referenciaként használhatják az általuk az energiatanúsítványban használt területípust (amely elvben a bruttó alapterület).

6.2.6. Az ajánlatkérő szervezetek és a közszolgáltató ajánlatkérőknek nyújtott támogatás

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikke (5) bekezdésének harmadik albekezdésével összhangban a tagállamoknak támogatniuk kell az ajánlatkérő szervezeteket és a közszolgáltató ajánlatkérőket az energiahatékonysági követelmények teljesítésében.

Az életciklusköltségek értékelése

Az ajánlatkérő szervezeteket és közszolgáltató ajánlatkérőket támogató gyakori intézkedés, hogy módszereket biztosítsanak számukra az életciklusköltségek értékelésére⁽⁷⁹⁾. A 2014/24/EU és a 2014/25/EU irányelv kifejezetten rendelkezik az életciklusköltségek közbeszerzésben való alkalmazásának lehetőségéről. A számítási módszert és az ajánlatokban szolgáltatandó adatokat az ajánlattételi dokumentációban kell meghatározni.

Az életciklusköltségek használata túlmutat az áru, szolgáltatás, épület vagy építési beruházás vételárának figyelembevételén, míg a vételár jellemzően nem tükrözi a beszerzésnek a vevő költségvetésére gyakorolt teljes pénzügyi hatását. A tipikus életciklusköltség-értékelés ezért a következőkön alapul:

- beszerzési költségek és minden kapcsolódó költség, például szállítási, telepítési és üzembe helyezési költségek,
- üzemeltetési költségek, beleértve az olyan közüzemi költségeket, mint az energia, víz és egyéb fogyasztók, adók, biztosítási költségek, képzési költségek, javítási és karbantartási költségek,
- az életciklus végén jelentkező költségek, például az eltávolítási, újrafeldolgozási vagy felújítási és leszerelési költségek,
- a levont maradványérték, amely egy eszköz használat vége utáni értékesítéséből származó bevétel,
- az eszköz élettartama és szavatossági ideje⁽⁸⁰⁾.

Ebben az összefüggésben egy sor ágazatspecifikus életciklusköltség-számítási eszközt dolgoztak ki, amelyek célja, hogy megkönnyítsék az életciklusköltségek használatát az ajánlatkérők körében (például árusító automaták, beltéri és kültéri világítás, valamint számítógépek és monitorok esetében).⁽⁸¹⁾ Emellett a Helyi Önkormányzatok a Fenntarthatóságért (ICLEI) hálózaton belül más életciklusköltség-eszközöket is kifejlesztettek⁽⁸²⁾.

Kompetenciátámogató központok

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (5) bekezdése azt is előírja a tagállamok számára, hogy az ajánlatkérő szervezetek és a közszolgáltató ajánlatkérőknek az energiahatékonysági követelmények teljesítéséhez nyújtott támogatás keretében hozzanak létre kompetenciátámogató központokat.

A kompetenciátámogató központok előnyei abban rejlenek, hogy központosíthatják a közbeszerzési tevékenységeket és eszközöket, mint például i. tematikus képzések és műhelytalálkozók szervezése és lebonyolítása valamennyi regionális/helyi területen (önállóan vagy általánosabb közbeszerzési képzésbe integrálva), valamint ii. kézikönyvek rendelkezésre bocsátása. A KEINO például egy fenntartható és innovatív közbeszerzéssel foglalkozó hálózatalapú kompetenciaközpont Finnországban. A KEINO fejleszti az ajánlatkérők know-how-ját, és tanácsadási szolgáltatásokat nyújt a fenntartható és innovatív közbeszerzéssel kapcsolatban.

További iránymutatásért az ajánlatkérő szervezetek és a közszolgáltató ajánlatkérők az európai zöld közbeszerzési ügyfélszolgálathoz⁽⁸³⁾ is fordulhatnak.

Az ajánlatkérő szervezetek közötti együttműködés, beleértve a határokon átnyúló együttműködést is

Az energiahatékonysági követelmények közbeszerzésben történő végrehajtása során tapasztalt számos probléma több ajánlatkérő szervezet és közszolgáltató ajánlatkérőt is érint, és sok előny származhat a másokkal folytatott hálózatépítési és együttműködési tevékenységekből. A tagállamoknak ezért ösztönözniük kell ezt az együttműködést (az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (5) bekezdésében előírtak szerint).

⁽⁷⁹⁾ https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_en/.

⁽⁸⁰⁾ Perera/Morton/Perfremont: Life Cycle Costing in Sustainable Public Procurement: A Question of Value (2009) 1 (Életciklusköltség-elemzés a fenntartható közbeszerzésekben: Érték kérdése) és Estevan/Schaefer/Adell: Life Cycle Costing State of the art report (2018) (Életciklusköltség-elemzés – A technika mindenkori állásának megfelelő jelentés).

⁽⁸¹⁾ https://green-business.ec.europa.eu/green-public-procurement/life-cycle-costing_en/.

⁽⁸²⁾ Pl. a járműbeszerzés esetében a Clean Fleets életciklusköltség-eszköz formájában, <https://iclei-europe.org/publications-tools/?c=search&uid=0IKEKnVb/>.

⁽⁸³⁾ <http://ec.europa.eu/environment/gpp/helpdesk.htm/>.

Nemzeti vagy regionális szinten már létrejöttek különböző, a fenntartható közbeszerzéssel foglalkozó hálózatok. Az ilyen hálózatokban – vagy az Európa-szerte megvalósított számos más kezdeményezésben és projektben – való részvétel jelentősen hozzájárulhat a „zöld” közbeszerzéssel kapcsolatos folyamatos politikai elköteleződés és láthatóság biztosításához. A megfelelő finanszírozási források kiaknázásában is segíthet ⁽⁸⁴⁾.

Összevont beszerzés

Az összevont beszerzés az ajánlatkérő szervek vagy közszolgáltató ajánlatkérők egy csoportja beszerzési tevékenységeinek összehasonlítását jelenti annak érdekében, hogy nagy tételekben történő beszerzések, alacsonyabb adminisztratív költségek, műszaki és piaci ismeretek révén megtakarításokat érjenek el ⁽⁸⁵⁾. Ez különösen értékes lehet az energiahatékonysági követelmények alkalmazása szempontjából, mivel meg lehet osztani az energiahatékonyság terén szerzett tapasztalatokat, valamint az energiahatékony termékek, építési beruházások és szolgáltatások piacával kapcsolatos ismereteket. Kiseb mértékben vonatkozhat olyan épületekre, amelyeket általában nem érintenek a közbeszerzési szabályok, következésképpen a beszerzés-összevontási tevékenységek sem. Összevont beszerzést végezhetnek például olyan központi beszerző szervek, amelyek központi beszerzési szolgáltatásokat kínálnak az ajánlatkérő szervezeteknek és a közszolgáltató ajánlatkérőknek.

6.2.7. Rendelkezések és gyakorlatok kidolgozása az energiahatékonyság javítása és a vonatkozó akadályok felszámolása érdekében

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (7) és (8) bekezdése lényegében ugyanezzel a kérdéssel foglalkozik, nevezetesen azokkal az akadályokkal, amelyek elriasztják az ajánlatkérő szervezeteket az energiahatékonyságba való beruházástól és a hosszú távú energiahatékonyság-alapú szerződések használatától. Ezek az akadályok gyakran jogi vagy szabályozási rendelkezések, illetve egymással ellentétes megközelítéseket alkalmazó közigazgatási gyakorlatok. Míg az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (7) bekezdése előírja jogszabályi és szabályozási intézkedések, továbbá igazgatási gyakorlatok megállapítását a közbeszerzéssel, valamint az éves költségvetéssel és számvittel kapcsolatban ezen akadályok ajánlatkérő szervekre és közszolgáltató ajánlatkérőkre gyakorolt hatásának csökkentése érdekében, az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (8) bekezdése a szabályozási és nem szabályozási korlátok felszámolásáról rendelkezik.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (8) bekezdése továbbá arra kötelezi a tagállamokat, hogy a nemzeti energia- és klímatervekhez benyújtott eredményjelentéseik részeként számoljanak be a Bizottságnak az energiahatékonyság-javítás közbeszerzésben való elterjedését gátló akadályok felszámolása érdekében hozott intézkedésekről.

Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével ellentétben, amely csak a többek között a közbeszerzési irányelvekben meghatározott küszöbértékeket elérő vagy meghaladó értékű közbeszerzési szerződésekre és koncessziókra alkalmazandó, az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (7) és (8) bekezdése valamennyi közbeszerzési eljárásra alkalmazandó.

Példák az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (8) bekezdésében említett szabályozási ⁽⁸⁶⁾ és nem szabályozási ⁽⁸⁷⁾ akadályokra: ⁽⁸⁸⁾

- költségvetés hiánya,
- jogi és intézményi akadályok,
- időbeli korlátok,
- a megcélzott közbeszerzők érdeklődésének hiánya,

⁽⁸⁴⁾ Ezzel összefüggésben érdemes megjegyezni, hogy a Bizottság a közelmúltban elindította az ajánlatkérő szervek közösségi platformját, amely egy innovatív platform, célja pedig az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők közötti együttműködés és tudásmegosztás elősegítése Európa-szerte. Ez a platform olyan digitális tér, ahol a közbeszerzésben érdekelt felek kapcsolatba léphetnek egymással a bevált gyakorlatok megosztása, a tapasztalatok megosztása és a kihívások megvitatása céljából. <https://public-buyers-community.ec.europa.eu/>. Dánia elősegíti a szakértelem cseréjét, csakúgy, mint a francia Grand-Ouest régióra kiterjedő hálózat (www.reseau-grandouest.fr). Európai szinten erre példa a Procura+ kampány, amelynek célja a zöld közbeszerzéssel kapcsolatos tapasztalatok határokon átnyúló megosztása és az egyes résztvevők támogatása a helyi végrehajtásban (www.procuraplus.org). További információk találhatóak itt: Európai Bizottság/ICLEI: Zöld közbeszerzés – Kézikönyv a környezetbarát közbeszerzésről (2016).

⁽⁸⁵⁾ Lásd pl.: Európai Bizottság/ICLEI: Zöld közbeszerzés – Kézikönyv a környezetbarát közbeszerzésről (2016), 31. o., és Risvig Hamer itt: Steinicke/Vesterdorf: EU Public Procurement Law (2018) 444. o.

⁽⁸⁶⁾ Azaz a szabályozásból eredő akadályok.

⁽⁸⁷⁾ Azaz nem a szabályozásból eredő akadályok.

⁽⁸⁸⁾ Luyckx/Pál-Hegeđius Ortega: Public procurement of energy-efficient works, supplies and services – Support provided to projects under the Intelligent Energy Europe II programme and Horizon 2020 Energy Efficiency (2020) (Energiahatékony építési beruházások, áruk és szolgáltatások közbeszerzése – Az Intelligens energia Európa II program és a Horizont 2020 Energiahatékonysági program projektjeihez nyújtott támogatás).

— a szállítókhoz való hozzáférés hiánya.

Következésképpen a tagállamok által e tekintetben végrehajtható intézkedések magukban foglalhatják a következőket:

- (ajánlattételi) iránymutatások, szerződésminták és értelmező közlemények elfogadása vagy az adminisztratív eljárások egyszerűsítése,
- az energiahatékonyság-alapú szerződések naprakész (például az új szerződéskötési lehetőségekhez igazított) bemutató példáinak kidolgozása,
- további minőségbiztosítási törekvések megtétele (a szolgáltatások minősége, valamint a mérések és az ellenőrzés tekintetében, hogy szigorú szerződéses kötelezettségvállalás révén a közszektorbeli beavatkozásokban általánossá váljanak) az energiahatékonyság-alapú szerződések értékelésekor,
- az olyan visszatartó tényezők felszámolása, mint például az energiamegtakarítási politikák és célok hiánya, az egyenlőtlen ösztönzők elterjedtsége és a középületek példamutató szerepének korlátozott végrehajtása ⁽⁸⁹⁾,
- olyan ösztönzők létrehozása, mint például az ajánlatkérő szervek és a közszolgáltató ajánlatkérők közötti verseny, amelyek révén a leginkább energiahatékony termékeket, szolgáltatásokat, építési beruházásokat vagy épületeket beszerző ajánlatkérő szerv/közszolgáltató ajánlatkérő díjban vagy a verseny megnyeréséből származó egyéb előnyökben részesül ⁽⁹⁰⁾.

Ebben az összefüggésben érdemes megjegyezni, hogy az (EU) 2021/783 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ⁽⁹¹⁾ létrehozott uniós LIFE program „Tiszta energiára való áttérés” alprogramja finanszírozást fog nyújtani az energiahatékonyság-politika végrehajtása terén bevált uniós gyakorlatok kidolgozásának támogatására, az energiahatékonyságot gátló viselkedésbeli, valamint a piaci és szabályozási akadályok kezelésére. Ez segítheti a tagállamokat a fent említett akadályok felszámolásában.

7. Jelentéstételi követelmények

7.1. Az integrált nemzeti energia- és klímatervek aktualizálása

Az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikkének (2) bekezdésével összhangban a tagállamoknak 2024. június 30-ig be kell nyújtaniuk a legutóbbi bejelentett integrált **nemzeti energia- és klímatervük** (NEKT) aktualizált változatát. Az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikkének (1) bekezdése előírja a tagállamok számára, hogy mindig egy évvel az (EU) 2018/1999 rendelet 14. cikk (2) bekezdése szerinti benyújtási határidő előtt nyújtsák be a nemzeti energia- és klímaterveik aktualizálásának tervezetét.

Az (EU) 2018/1999 rendelet mellett az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke (5) bekezdésének első mondatát is figyelembe kell venni a nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásakor. Ez előírja a tagállamok számára, hogy minden évben tegyenek jelentést a Bizottságnak az összes közintézmény által elért energiafogyasztás-csökkentésről, ágazatok szerinti bontásban. Ez a bontás a 2. táblázatban szereplő adatmezők alapján végezhető el.

Az aktualizált tervben ágazatonként kell feltüntetni az összes közintézmény által elérendő energiafogyasztás-csökkentés mennyiségét. A végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozó célértéket a 4.1.2. pontban meghatározott szabályokkal összhangban kell kiszámítani, és az ágazati bontásnak legalább a következő elemeket kell tartalmaznia:

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (3) bekezdésével összhangban előírt három kötelező csoport szerinti bontás: az 50 000-nél kevesebb, de 5 000 főnél több lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei; az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek közintézményei; minden más közintézmény.

Közszolgáltatói ágazatok szerinti bontás, a 2. táblázatban foglaltak szerint.

A tömegközlekedés és a fegyveres erők szerinti bontás csak akkor, ha a tagállam az egyik vagy mindkét ágazatban elért végsőenergiafogyasztás-csökkentést be kívánja számítani a végsőenergia-fogyasztás csökkentésére vonatkozó célértékbe.

⁽⁸⁹⁾ Moles-Grueso/Bertoldi/Boza-KissEUR 30614 EN.

⁽⁹⁰⁾ A Procura+ díjak példaként szolgálhatnak: <https://procuraplus.org/awards/>.

⁽⁹¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/783 rendelete (2021. április 29.) a környezetvédelmi és éghajlat-politikai program (LIFE) létrehozásáról és az 1293/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről (HL L 172., 2021.5.17., 53. o., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/783/oj>).

Az integrált nemzeti energia- és klímatervek aktualizálásának tartalmaznia kell az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkében foglalt végsőenergiafogyasztás-csökkentési célértékek, valamint az említett irányelv 6. cikkében foglalt felújítási cél elérése érdekében már végrehajtott vagy tervezett intézkedések leírását. Emellett az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkében foglalt kötelezettségeknek való megfelelést biztosító végrehajtott vagy tervezett szakpolitikai intézkedéseket is fel kell tüntetni.

Az (EU) 2018/1999 rendelet I. mellékletének 3.2. pontjában említett energiahatékonysági szakpolitikák és intézkedések ismertetését ezért ki kell egészíteni egy, a közszférára vonatkozó intézkedésekről szóló szakasszal. Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (6), (7), (8) és (9) bekezdésében egyértelműen megjelölt szakpolitikai intézkedések mellett ajánlott, hogy ez a szakasz tartalmazza annak leírását is, hogy miként biztosítható a például a központi, regionális és helyi hatóságok közötti vállaláselosztás akkor, amikor egy tagállam végrehajtja az (EU) 2023/1791 irányelv 5. és 6. cikkében foglalt kötelezettségeket.

7.2. Eredményjelentés

Az (EU) 2018/1999 rendelet 17. cikke előírja a tagállamok számára, hogy nyújtsák be az energiaunió mind az öt dimenziójára kiterjedő nemzeti energia- és éghajlat-politikai **eredményjelentéseiket**, amelyből az energiahatékonyság az egyik dimenzió.

Az (EU) 2018/1999 rendelet 21. cikke meghatározza az energiahatékonyságra vonatkozóan bejelentendő információkat, amelyek az (EU) 2023/1791 irányelv 5., 6. és 7. cikkében foglalt kötelezettségekkel kapcsolatos jelentéstételre is kiterjednek. A tagállamoknak tájékoztatást kell adniuk a nemzeti ütemtervekről, célkitűzésekről és célokról, egyes szakpolitikák és intézkedések végrehajtásáról, valamint az (EU) 2018/1999 rendelet IX. mellékletének 2. részében részletezett információkról.

Az (EU) 2018/1999 rendelet mellett az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke (5) bekezdésének második mondatát és 7. cikkének (8) bekezdését is figyelembe kell venni a nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentésekben. Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke (5) bekezdésének második mondata előírja a tagállamok számára, hogy minden évben jelentést tegyenek a Bizottságnak az összes közintézmény által elért energiafogyasztás-csökkentésről, ágazatok szerinti bontásban. Az (EU) 2023/1791 irányelv 7. cikkének (8) bekezdése arra kötelezi a tagállamokat, hogy a nemzeti energia- és klímatervekhez benyújtott eredményjelentéseik részeként számoljanak be a Bizottságnak az energiahatékonyság-javítás közbeszerzésben való elterjedését gátló akadályok felszámolása érdekében hozott intézkedésekről.

Ahhoz, hogy a Bizottság teljesíteni tudja az (EU) 2018/1999 rendelet 29. cikke szerinti, az előrehaladás értékelésére vonatkozó kötelezettségét, az alapérték meghatározásának vagy az éghajlati vagy a szolgáltatásiszint-alapú kiigazításnak felülvizsgálata esetén ajánlott, hogy a végsőenergiafogyasztás-csökkentési célok elérésére vonatkozó információk adott esetben minden egyes évre vonatkozóan tartalmazzák legalább a következő elemeket:

- Az alapérték meghatározásának és a kapcsolódó célérték-számításnak a felülvizsgálata a legutóbbi eredményjelentéshez képest, beleértve annak igazolható indoklását, hogy miért kellett az alapértéket felülvizsgálni.
- Az éghajlati kiigazítások szolgáltatási ágazatonkénti és éghajlati zónánkénti hatása a bejelentett végsőenergia-fogyasztásra.
- A szolgáltatásiszint-alapú kiigazítások hatása a bejelentett végsőenergia-fogyasztásra.

Ha egy tagállam figyelembe kívánja venni a tömegközlekedés vagy a fegyveres erők energiafogyasztás-csökkentését, az információnak tartalmaznia kell a tömegközlekedés vagy a fegyveres erők által elért végsőenergiafogyasztás-csökkentést.

Az első nemzeti energia- és éghajlat-politikai eredményjelentések határideje 2023. március 15. volt, amely dátumot követően a tagállamoknak két évente jelentést kell tenniük az elért eredményekről, eltekintve az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében foglalt követelménytől, amely arra kötelezi a tagállamokat, hogy évente tegyenek jelentést tegyenek az összes közintézmény által elért energiafogyasztás-csökkentésről.

A. FÜGGELÉK

A célértékek kiszámítása és a célértékek teljesítésének ellenőrzése

A célérték kiszámítása: A közsféra maximális végsőenergia-fogyasztásának az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (1), (2) és (3) bekezdésében foglalt kötelezettségek szerinti kiszámításához használt képletek

2025, 2026

$$FEC_{max,2025} = FEC_{G1,2025}$$

$$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$$

$$FEC_{G1,BL}$$

Végsőenergia-fogyasztás, 1. csoport alapértéke

$$R_{G1,BL_{2025}} = \left(1 - \left(\frac{82}{365} \right) \times 0,019 \right) = 0,996$$

82 az átültetési határidőtől, 2025. október 11-től 2025 végéig eltelt napok száma.

$$FEC_{max,2026} = FEC_{G1,2025} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL})$$

2027, 2028, 2029

$$FEC_{max,2027} = FEC_{G1,2025} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}) \right)$$

$$FEC_{max,2028} = FEC_{G1,2025} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}) \right)$$

$$FEC_{max,2029} = FEC_{G1,2025} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (3 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}) \right)$$

2030, 2031

$$FEC_{max,2030} = FEC_{G1,2025} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (4 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}) \right) \\ + \left(FEC_{G3,BL} - (1 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL}) \right)$$

$$FEC_{max,2031} = FEC_{G1,2025} - (6 \times 0,019 \times FEC_{G1,BL}) + \left(FEC_{G2,BL} - (5 \times 0,019 \times FEC_{G2,BL}) \right) \\ + \left(FEC_{G3,BL} - (2 \times 0,019 \times FEC_{G3,BL}) \right)$$

A következő években (2032-től)

$$FEC_{max,20n} = FEC_{G1,2025} - \left((n-25) \times 0,019 \times FEC_{G1,BL} \right) + \left(FEC_{G2,BL} - \left((n-26) \times 0,019 \times FEC_{G2,BL} \right) \right) \\ + \left(FEC_{G3,BL} - \left((n-29) \times 0,019 \times FEC_{G3,BL} \right) \right)$$

ahol $n \in \mathbb{N}$: $n \geq 32$.

Rövidítés	Magyarázat
$FEC_{G1,2025} = FEC_{G1,BL} \times R_{G1,BL_{2025}}$	Az 1. csoport maximális végsőenergia-fogyasztása 2025-ben (arányosan) (Az 1. csoport az összes közintézményt jelenti, a 2. és 3. csoportba tartozók kivételével; lásd alább)

Rövidítés	Magyarázat
$R_{G1,BL_{2025}}$	$\left(1 - \left(\frac{82}{365}\right) \times 0,019\right) 996$ A 2025. évi csökkentési szorzó. $FEC_{G1,BL}$ 2025-ben nem 1,9 %-kal, hanem arányosan csökken, ami 2025-ben az átültetés napjától hátralévő 82 napnak felel meg
$FEC_{G1,BL}$	Végzőenergia-fogyasztás, 1. csoport alapértéke; Az 1. csoport az összes közintézményt jelenti, a 2. és 3. csoportba tartozók kivételével
$FEC_{G2,BL}$	Végzőenergia-fogyasztás, 2. csoport alapértéke; A 2. csoport az 50 000-nél kevesebb, de 5 000 főnél több lakosú helyi közigazgatási egységek összes közintézményét jelenti
$FEC_{G3,BL}$	Végzőenergia-fogyasztás, 3. csoport alapértéke; A 3. csoport az 5 000 főnél kevesebb lakosú helyi közigazgatási egységek összes közintézményét jelenti
n	Évszám két számjeggyel, például 2030 esetében 30

A célérték teljesítésének ellenőrzése: A célérték és a tényleges végzőenergia-fogyasztás összehasonlítására szolgáló képletek (2025–2031 között)

$$FEC_{real,G1,adj,2025} - RED_{T_OR_D,adj,2025} \times R_{T_OR_D_{2025}} \leq FEC_{max,2025}$$

$$FEC_{real,G1,adj,2026} - RED_{T_OR_D,adj,2026} \leq FEC_{max,2026}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2027} - RED_{T_OR_D,adj,2027} \leq FEC_{max,2027}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2028} - RED_{T_OR_D,adj,2028} \leq FEC_{max,2028}$$

$$FEC_{real,G1\&2adj,2029} - RED_{T_OR_D,adj,2029} \leq FEC_{max,2029}$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2030} - RED_{T_OR_D,adj,2030} \leq FEC_{max,2030}$$

$$FEC_{real,G1\&2\&3,adj,2031} - RED_{T_OR_D,adj,2031} \leq FEC_{max,2031}$$

Rövidítés	Magyarázat
$FEC_{real,G,adj,20n}$	Közintézmények végzőenergia-fogyasztása (a közlekedés és a védelem kivételével); kiigazítva (adott esetben); ahol G a G1, G1+G2 vagy G1+G2+G3 értéknek felel meg, az adott évtől függően. s.t. ($n \in \mathbb{N} : n \geq 21$) – 21 és 99 között minden természetes számnál
$RED_{T_OR_D,adj,20n}$	A védelmi ágazat vagy a közlekedési ágazat végzőenergiafogyasztás-csökkentése („VAGY”: vagy a védelmi ágazat csökkentése, vagy a közlekedési ágazat csökkentése, vagy a mindkét ágazatban elért csökkentés) a 20n. évben; kiigazítva (adott esetben); a védelmi vagy a közlekedési ágazat bázisában (2021) elért végzőenergia-fogyasztásával összehasonlítva s.t. ($n \in \mathbb{N} : n \geq 25$)

Rövidítés	Magyarázat
	$\max \begin{cases} 0 & \text{if } FEC_{T\&D,20n} \geq FEC_{T\&D,2021} \\ (FEC_{T\&D,2021} - FEC_{T\&D,20n}) & \text{if } FEC_{T\&D,2021} > FEC_{T\&D,20n} \\ \\ 0 & \text{if } FEC_{D,20n} \geq FEC_{D,2021} \\ (FEC_{D,2021} - FEC_{D,20n}) & \text{if } FEC_{D,2021} > FEC_{D,20n} \\ \\ 0 & \text{if } FEC_{T,20n} \geq FEC_{T,2021} \\ (FEC_{T,2021} - FEC_{T,20n}) & \text{if } FEC_{T,2021} > FEC_{T,20n} \end{cases}$
	<p>Végsőenergia-fogyasztás, Közlekedési ágazat</p> <p>s.t. ($n \in \mathbb{N} : n \geq 21$)</p> <p>— 21 és 99 között minden természetes számnál</p>
$FEC_{D,20n}$	<p>Végsőenergia-fogyasztás, Védelmi ágazat</p> <p>s.t. ($n \in \mathbb{N} : n \geq 21$)</p> <p>— 21 és 99 között minden természetes számnál</p>
$FEC_{T\&D,20n}$	<p>Végsőenergia-fogyasztás, Közlekedési és védelmi ágazat</p> <p>s.t. ($n \in \mathbb{N} : n \geq 21$)</p> <p>— 21 és 99 között minden természetes számnál</p>
$R_{T_OR_D}_{2025}$	$\left(\frac{82}{365} \right)$ <p>A közlekedési és védelmi ágazat 2025-ben elért megtakarításainak csökkentési szorzója. A védelmi és közlekedési ágazatban a végsőenergia-fogyasztás terén elért megtakarításokat a 2025-ös évre arányosan számolják el. Ez a 2025-ben az átültetés napjától számított hátralévő 82 napnak felel meg.</p>

B. FÜGGELÉK

Az éghajlattal összefüggő kiigazítás, a közszolgáltatási szintek változásai, valamint közintézmények eltávolítása vagy hozzáadása*Éghajlati kiigazítás*

Az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikke (4) bekezdésének alkalmazásában a végsőenergia-fogyasztás éghajlati kiigazításának alapelvei a következők:

- Az éghajlati eltérésekből fakadó kiigazítás csak az energiafogyasztás éghajlatfüggő részét érinti. Ez általában csak az épületek fűtésére és hűtésére használt végsőenergia-fogyasztásra vonatkozik.
- Bármely tagállam dönthet úgy, hogy területét egy vagy több éghajlati övezet részének tekinti.
- Az éghajlati kiigazítás kiszámításának alapja az egyes tagállamok teljes végsőenergia-fogyasztása az egyes közszolgáltatási ágazatokban minden egyes meghatározott éghajlati övezetre vonatkozóan ⁽¹⁾.
- Az éghajlati eltéréseket a legkorszerűbb paraméterekkel kell megjeleníteni: A leggyakrabban használt paraméterek a fűtési célú energiafogyasztás fűtési foknapjai, hűtés esetében pedig a hűtési foknapok.
- A tagállamok az adott ország szempontjából megfelelő éghajlati övezeteket határozhatnak meg, feltéve, hogy a meghatározott éghajlati övezetekre vonatkozóan rendelkezésre állnak az előírt éghajlati paraméterek (fűtési és hűtési foknapok) ⁽²⁾. Minden fűtési és hűtési célú végsőenergia-fogyasztási adatot egy adott éghajlati övezethez kell hozzárendelni.
- Az energiafogyasztásra általában nagyon mérsékelt hatást gyakorló kisebb éghajlati eltérések kiszámításának elkerülése érdekében az éghajlati paraméterekre (jellemzően a fűtési vagy hűtési foknapokra) a bázisévhez képest plusz/mínusz 5 %-os de minimis küszöbértéket kell alkalmazni. Ez azt jelenti, hogy az éghajlati kiigazításra csak akkor kerül sor, ha az éghajlati paraméter 5 %-kal magasabb vagy alacsonyabb, mint a bázisévben ⁽³⁾.
- Az éghajlatfüggő részarányt – azaz a fűtésre és hűtésre felhasznált végsőenergia-fogyasztást – a közszolgáltatás típusa, az átlagos műszaki konfiguráció és az éghajlati viszonyok alapján kell megkülönböztetni. Továbbá a végsőenergia-fogyasztás meghatározásakor csak azokat az energiahordozókat kell figyelembe venni, amelyeket széles körben használnak fűtési vagy hűtési célokra. A fűtés esetében ezek általában a következők: távfűtés, földgáz, fűtőolaj, pelleték, faforgács, szilárd biomasszából előállított tüzelőanyagok, szilárd fosszilis tüzelőanyagok és villamos energia (csak a fűtésre használt részarány). A hűtés esetében ezek általában a következők: villamos energia (csak a hűtésre használt részarány) és távhűtés.
- Ha egy tagállam úgy dönt, hogy a fűtésre vonatkozóan éghajlati kiigazítást alkalmaz, akkor a hűtésre vonatkozó kiigazítást is alkalmaznia kell, feltéve, hogy a fent említett de minimis küszöbértékek teljesülnek.
- A végsőenergia-fogyasztás éghajlatfüggő részarányának pontos becslését empirikus bizonyítékokra és/vagy kapcsolódó kutatásokra kell alapozni. Ha a tagállam empirikus bizonyítékok alapján nem tud érdemi becsléseket adni a közszolgáltatás végsőenergia-fogyasztásának éghajlatfüggő részarányára vonatkozóan, akkor az 5. táblázatban és a 6. táblázatban meghatározott alapértelmezett értékek tekinthetők megfelelő átlagértéknek.

⁽¹⁾ Mivel a kötelezettség a tagállamok egészére vonatkozik, nem célszerű az éghajlati kiigazításokra vonatkozó számításokat alacsonyabb lebontási szinteken, pl. minden egyes közintézmény esetében elvégezni. Elegendő az éghajlati kiigazításoknak a lehető legmagasabb lebontási szinten – azaz csak éghajlati zónák és közszolgáltatások szerint differenciáltan – történi kiszámítása, és a hibakockázat is kisebb.

⁽²⁾ A fűtési és hűtési foknapokat az EGT-ben a JRC teszi közzé, itt: <https://agri4cast.jrc.ec.europa.eu/dataportal/>.

⁽³⁾ A plusz/mínusz 5 %-os de minimis küszöbérték minden éghajlati paraméterre külön-külön alkalmazandó. Ez azt jelenti, hogy ha egy adott évben a fűtési foknapok bázisévhez viszonyított különbsége 5 % alatt marad, míg a hűtési foknapok különbsége meghaladja a küszöbértéket, ebben az évben csak a hűtésre vonatkozó éghajlati kiigazítást kell alkalmazni.

Általános képlet a fűtési vagy hűtési célú végsőenergia-fogyasztás éghajlati kiigazítására

$$FEC_{HC, adj} = FEC_{HC} \times (1 - f_{adj}) + FEC_{HC} \times f_{adj} \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}} \right)$$

$FEC_{HC,adj}$	Fűtési vagy hűtési célú végsőenergia-fogyasztás az éghajlati kiigazítás után
FEC_{HC}	Fűtésre vagy hűtésre használt energiahordozókból származó bejelentett végsőenergia-fogyasztás (*)
f_{adj}	A fűtésre vagy hűtésre használt energiahordozókból származó, bejelentett végsőenergia-fogyasztás éghajlatfüggő részének megfelelő kiigazítási tényező
par_{rep}	Az éghajlati paraméter értéke (fűtési vagy hűtési foknapok) a jelentéstétel évében
par_{base}	Az éghajlati paraméter értéke (fűtési vagy hűtési foknapok) a 2021-es bázisévben

(*) A fűtési célú energiafogyasztás általában a távfűtésre, a földgázra, a fűtőolajra, a pelletekre, a faforgácsra, a szilárd biomasszából előállított tüzelőanyagokra, a szilárd fosszilis tüzelőanyagokra és a villamos energia fűtési célú részarányára vonatkozik, míg a hűtési célú energiafogyasztás a távhűtésre bejelentett fogyasztásból és a villamos energia hűtési célú részarányából áll (lásd az 5. táblázatot és a 6. táblázatot).

Az éghajlati kiigazításhoz kapcsolódó alapértelmezett értéktáblázatok:

Az 5. táblázat a fűtésre vagy hűtésre felhasznált végsőenergia-fogyasztás éghajlatfüggő részarányára vonatkozó alapértelmezett értékeket mutatja be, a közszolgáltatások és az átlagos éghajlati viszonyok szerint differenciálva, szakértői becslések alapján. Az alapértelmezett értékeket nem az épületek szintjén kell alkalmazni az éghajlati kiigazításra, hanem akkor kell alkalmazni, amikor egy adott éghajlati övezetben a közszolgáltatási ágazat teljes fűtési vagy hűtési energiafogyasztása tekintetében éghajlati kiigazításra kerül sor, ahol az éghajlati övezeteket a tagállamnak kell meghatározni. Az 5. táblázatban meghatározott éghajlatfüggő részarányok csak az egyrészt a fűtéshez, másrészt a hűtéshez felhasznált energiafogyasztásra vonatkoznak. A fűtési célú energiafogyasztás a távfűtésre, a földgázra, a fűtőolajra, a pelletekre, a faforgácsra, a szilárd biomasszából előállított tüzelőanyagokra, a szilárd fosszilis tüzelőanyagokra és a villamos energia fűtési célú részarányára bejelentett energiafogyasztásra vonatkozik, a 6. táblázat szerint. A hűtési célú energiafogyasztás a távhűtés tekintetében jelentett energiafogyasztásból, valamint a villamos energia hűtési célra felhasznált részarányából áll, a 6. táblázat szerint.

5. táblázat

A fűtési vagy hűtési célú végsőenergia-fogyasztás éghajlatfüggő részarányára vonatkozó alapértelmezett értékek, a közszolgáltatások és az átlagos éghajlati viszonyok szerint differenciálva

%-ban

Közszolgáltatás	Közép- és Északnyugat-Európa átlagos éghajlati viszonyai esetében		Dél-Európa átlagos éghajlati viszonyai esetében		Észak-Európa átlagos éghajlati viszonyai esetében	
	Fűtési célú energiafogyasztás	Hűtési célú energiafogyasztás	Fűtési célú energiafogyasztás	Hűtési célú energiafogyasztás	Fűtési célú energiafogyasztás	Hűtési célú energiafogyasztás
Iroda- és hivatali épületek	80	90	65	90	85	90
Kórházak és egészségügyi épületek	55	80	40	80	60	80
Iskolák és óvodák	75	90	60	90	80	90
Egyetemek	80	80	50	80	85	80
Gyárépületek és műhelyek	85	90	80	90	90	90
Köztulajdonban lévő lakóépületek (például kollégiumok)	65	90	50	90	75	90
Egyéb (saját tulajdonban lévő vagy bérelt) középületek	65	90	50	90	70	90

6. táblázat

A villamosenergia-fogyasztás fűtési és hűtési célokra felhasznált részaránya, közszolgáltatások és átlagos éghajlati viszonyok szerint differenciálva ⁽¹⁾

%-ban

Közszolgáltatás	Közép- és Északnyugat-Európa átlagos éghajlati viszonyai esetében		Dél-Európa átlagos éghajlati viszonyai esetében		Észak-Európa átlagos éghajlati viszonyai esetében	
	A villamosenergia-fogyasztás fűtési célú részaránya	A villamosenergia-fogyasztás hűtési célú részaránya	A villamosenergia-fogyasztás fűtési célú részaránya	A villamosenergia-fogyasztás hűtési célú részaránya	A villamosenergia-fogyasztás fűtési célú részaránya	A villamosenergia-fogyasztás hűtési célú részaránya
Iroda- és hivatali épületek	4	7	7	18	8	2
Kórházak és egészségügyi épületek	7	18	7	30	6	7
Iskolák és óvodák	3	5	4	12	4	2
Egyetemek	4	8	7	15	4	3
Gyárépületek és műhelyek	3	7	3	15	5	4
Köztulajdonban lévő lakóépületek (például kollégiumok)	2	3	3	20	3	1
Egyéb (saját tulajdonban lévő vagy bérelt) középületek	5	3	7	15	6	2

⁽¹⁾ A táblázatban szereplő értékek alapértelmezett becsléseket jelentenek. A részarány azonban nagyban függ egy adott tagállam energiarendszerének bizonyos jellemzőitől, például az elektromos fűtésnek a hőellátásban képviselt jellemző arányától vagy a különböző közszolgáltatásokhoz használt tipikus épülettechnológiától. Ezért a tagállamok megfelelőbb, statisztikai adatokon alapuló értékeket is alkalmazhatnak.

A közszolgáltatási szintek jelentős változásai okozta kiigazítás

Az (EU) 2018/1999 rendelet 5. cikke (1) bekezdésének alkalmazásában a végsőenergia-fogyasztás megfelelő szolgáltatás-szint-alapú kiigazításának alapelvei a következők:

- A kiigazításra külön kerül sor a különböző közszolgáltatási ágazatok vonatkozásában jelentett végsőenergia-fogyasztás tekintetében, a 2. táblázatban foglaltak szerint, a tagállam szintjén ⁽⁵⁾, mivel a szolgáltatási szint méréséhez különböző paraméterekre van szükség.
- A szolgáltatási szint méréséhez használt referenciaparamétereket gondosan kell kiválasztani, és azoknak a lehető legközvetlenebb összefüggést kell mutatniuk az energiafogyasztással ⁽⁶⁾. A 6. táblázat példákat mutat be az adott kontextusban megfelelő referenciaparaméterekre.
- A plusz/mínusz 5 %-os de minimis küszöbérték alkalmazásával csak a szolgáltatási szintekben bekövetkező jelentősebb változások vehetők figyelembe. Ez azt jelenti, hogy a szolgáltatás-szint-alapú kiigazításra csak akkor kerül sor, ha a szolgáltatási szintek mérésére szolgáló paraméter egy adott évben 5 %-kal magasabb vagy alacsonyabb a bázisévhez képest.
- Ha egy adott közszolgáltatási ágazat szolgáltatás-szint-alapú kiigazítást és éghajlati kiigazítást is igényel, a két kiigazítási lépést egymás után kell elvégezni. Mivel az éghajlati kiigazítás tagállamonként eltérő lenne, először kellene elvégezni az éghajlati kiigazítást és csak ezt követően a szolgáltatás-szint-alapú kiigazítást, amelyet csak a tagállam szintjén kell végrehajtani.

7. táblázat

A közszolgáltatások szerint differenciált, a szolgáltatási szint mérésére szolgáló megfelelő referenciaparaméterek jegyzéke

Épületek energiafogyasztása	Referencia-paraméterek
Iroda- és hivatali épületek	m ² (kondicionált terület)
Kórházak és egészségügyi épületek	m ² (kondicionált terület)
Iskolák és óvodák	m ² (kondicionált terület)
Egyetemek	m ² (kondicionált terület)
Gyárépületek és műhelyek	m ² (kondicionált terület)
Köztulajdonban lévő lakóépületek	m ² (kondicionált terület)
Egyéb (saját tulajdonban lévő vagy bérelt) középületek	m ² (kondicionált terület)
Folyamatok energiafogyasztása	
Közvilágítás	megvilágított utcák km-ben vagy a fényforrások száma
Vízellátás	Éves vízfogyasztás
Szennyvíztisztítás	Évente kezelt szennyvíz
Hulladékgazdálkodás	Évente keletkezett hulladék
Egyéb folyamatok	Nincs referenciaparaméter (nincs előírva kiigazítás)

⁽⁵⁾ Mivel a kötelezettség a tagállamok egészére vonatkozik, nincs értelme a szolgáltatási szintben bekövetkezett változásokkal kapcsolatos számításokat alacsonyabb lebontási szinteken, pl. minden egyes közintézmény esetében elvégezni. Elegendő és kisebb a hibakockázat akkor, ha a számítás tagállami szinten végzik, és csak a közszolgáltatási ágazatok szerint differenciálják.

⁽⁶⁾ Például az iskolába vagy óvodába járó tanulók vagy gyermekek száma meglehetősen közvetett összefüggésben áll az ágazat energiafogyasztásával. Ennek az az oka, hogy ennek a számnak csak jelentős emelkedése eredményezné – némi késéssel – új létesítmények rendelkezésre bocsátását, a csökkenő tanulói létszám esetében pedig fordítva. Ugyanez igaz a tömegközlekedés energiafogyasztásához kapcsolódó utaskilométer-paraméterre, mivel egy bizonyos küszöbérték eléréseig a közlekedési eszközök használatának növekedése vagy csökkenése elhanyagolható hatással lesz az energiafogyasztásra.

Mobilitási szolgáltatások energiafogyasztása	
Tömegközlekedés	Megtett kilométer/év
Közintézmény tulajdonában lévő, nem tömegközlekedési célú járműflotta	Nincs referenciaparaméter (nincs előírva kiigazítás)

Általános képlet a végsőenergia-fogyasztásnak a szolgáltatási szint változásaihoz való hozzáigazítására

$$FEC_{adj} = FEC \times \left(\frac{par_{base}}{par_{rep}} \right)$$

FEC_{adj}	Kiigazított végsőenergia-fogyasztás
FEC	Végsőenergia-fogyasztás (gyűjtött adatok)
par_{rep}	A szolgáltatásiszint-paraméter értéke a jelentési évben
par_{base}	A szolgáltatásiszint-paraméter értéke a bázisévben

Ez az általános képlet csak akkor alkalmazható, ha a szolgáltatási szint méréséhez választott paraméter indokolja a szolgáltatási szint és az energiafogyasztás közötti közvetlen összefüggés feltételezését.

A közintézmények eltávolításával és hozzáadásával összefüggő kiigazítások

Ha közintézmények szűnnek meg, újonnan jönnek létre, vagy tévedésből kimaradtak az alapértékből, az alapfogyasztás és az éves végsőenergia-fogyasztás összehasonlításakor a „hasonlót a hasonlóval való összehasonlítás” elvét kell alkalmazni. Konkrét esetekben ez azt jelenti, hogy:

- Ha egy közintézmény – bármilyen okból – megszűnik, végsőenergia-fogyasztását ki kell zárni az alapértékből, valamint a végsőenergia-fogyasztásból az összes következő jelentéstételi évben. A korábbi évekre vonatkozóan, amelyekről már jelentést nyújtottak be, nincs szükség a kiigazított eredmények újraszámítására.
- Ha egy közintézményt – bármilyen okból – hozzáadnak, végsőenergia-fogyasztását hozzá kell adni az alapértékhez, valamint a végsőenergia-fogyasztáshoz az összes következő jelentéstételi évben. Ebben az esetben előfordulhat, hogy a 2021-es bázisévre vonatkozó végsőenergia-fogyasztási adatok nem állnak majd rendelkezésre, így a hozzáadandó közintézmény teljes körű működésének első évében mért végsőenergia-fogyasztást kell olyan alapfogyasztásként felhasználni, amellyel a következő évek végsőenergia-fogyasztása össze lesz hasonlítva.
- A közintézmények átszervezése esetén a bázisév körülményeivel való összehasonlíthatóságot a lehető legnagyobb mértékben el kell érni, a „hasonlót a hasonlóval való összehasonlítás” általános elvének megfelelően.

Minden fent említett esetben el kell végezni a 2025-től kezdődő előző célidőszak végsőenergia-fogyasztásának teljes újraszámítását (7).

(7) Ha a tagállam megfelelő szoftveres megoldást használ a végsőenergia-fogyasztási adatok gyűjtéséhez és a célérték elérésével kapcsolatos jelentéstételhez, a teljes újraszámítást az alkalmazásnak automatikusan el kell végeznie.

C. FÜGGELÉK

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkével összefüggő gyakorlati példák

1. A felújítási követelmény teljesítése (alapértelmezett megközelítés)

Ez a szakasz egy sor szemléltető példát mutat be arra vonatkozóan, hogy hogyan kell meghatározni az éves célérték kiszámításához szükséges alapértéket. Három különleges eset szemlélteti, hogy az alapérték és a célérték hogyan változik különleges körülmények között.

Éves felújítási cél

A 8. táblázat bemutatja, hogyan számítható ki az éves célérték az épületek méretére és aktuális energiahatékonysági besorolására vonatkozó adatok alapján.

8. táblázat

Egy épületállomány alapforgatókönyv-példája 2024. január 1-jén

Épületazonosító	Hasznos alapterület (m ²)	Közel nulla energiaigényű épületek	Az alapértékhez tartozó épületek (1)	A felújítási követelményt el nem érő épületek hasznos alapterülete (m ² -ben)
1	2 000	X		–
2	10 000		X	10 000
3	7 000		X	7 000
4	1 500		X	1 500
5	30 000		X	30 000
6	3 000	X		–
7	300	X		–
8	900	X		–
9	800		X	800
10	700		X	700
11	200 (1)			–
Az alapérték szerinti hasznos alapterület (m²)				50 000
Éves felújítási cél (m²)				1 500

(1) Épületek, amelyek hasznos alapterülete meghaladja a 250 m²-t, 2024. január 1-jén közintézmények tulajdonában vannak, és amelyek nincsenek a közel nulla energiaigényű épületekre vonatkozó szabványra felújítva.

Feltételezve, hogy a 2024. január 1-jei állapot szerint az éves felújítási cél (m²) a következő: 50 000 m² × 3 % = 1 500 m². Ez a 4. sz. épület felújításával (a példában) vagy több épület (például a 9. és a 10. épület) felújításával érhető el, hogy a végeredmény összesen legalább ugyanannyi m² legyen.

Az éves felújítási cél változatlan marad az (EU) 2023/1791 irányelv hatályosságának időszakában, még akkor is, ha az épületállomány új épületekkel egészül ki, illetve épületek lebontása vagy eladása esetén. A közintézmények tulajdonában lévő valamennyi új épületnek 2028. január 1-jétől kibocsátásmentesnek kell lennie, az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelv 7. cikkében meghatározottak szerint. Azt is előírja, hogy az új középületeknek a kibocsátásmentes épületekre vonatkozó szabvány alkalmazásáig legalább közel nulla energiaigényű épületeknek kell lenniük.

Példa a bontásra és pótlásra

A tagállamok az épületek éves épületfelújítási hányadához hozzáadhatják az elmúlt két év során lebontott lévő épületek helyébe lépő, a közintézmények tulajdonában lévő új épületeket. Erre a kivételre példa a 9. táblázatban látható.

9. táblázat

Példa a bontásra és pótlásra

Épületazonosító	Hasznos alapterület (m ²)	Közel nulla energiaigényű épületek	Az alapértékhez tartozó épületek ⁽¹⁾	Státusz	A felújítási követelményt el nem érő épületek hasznos alapterülete (m ² -ben)
1	2 000	X			–
2	10 000		X		10 000
3	7 000		X		7 000
4	1 500		X		1 500
5	30 000		X		30 000
6	3 000	X			–
7	300	X			–
8	900	X			–
9	800		X	Lebontott	800
10	700		X		700
11	1 200	X		Új épület	1 200
Az alapérték szerinti hasznos alapterület (m²)					50 000
Éves felújítási cél					1 500

⁽¹⁾ Épületek, amelyek hasznos alapterülete meghaladja a 250 m²-t; közintézmények tulajdonában vannak: 2024. január 1-jén nincsenek a közel nulla energiaigényű épületekre vonatkozó szabványra felújítva.

Feltételezve, hogy a 11. sz. épületet egy konkrét épület (azaz a 9. sz. épület) pótlására építették, amelyet az elmúlt két évben bontottak le, a 11. sz. épület alapterülete a régi, lebontott épület méretének erejéig beszámítható a célba. Ennek az épületnek a beszámítása azt jelenti, hogy abban az évben a fennmaradó cél $1\,500\text{ m}^2 - 800\text{ m}^2 = 700\text{ m}^2$.

A 11. sz. épület 800 m²-es alapterületét csak akkor lehet beszámítani a célértékbe, ha a tagállam bizonyítani tudja az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (4) bekezdésében meghatározott két feltételnek való megfelelést, amelyek a következők:

— Költséghatékonyság: $(A\ 9.\ sz.\ épület\ bontásának\ teljes\ költsége + a\ 11.\ sz.\ épület\ megépítésének\ teljes\ költsége) < a\ 9.\ sz.\ épület\ közel\ nulla\ energiaigényű\ épületté\ vagy\ kibocsátásmentes\ épületté\ történő\ felújításának\ teljes\ költsége.$

— **Fenntarthatóság:**

— a 9. sz. épület teljes energiafogyasztása a becsült gazdasági élettartama alatt $>$ (a 11. sz. épület teljes energiafogyasztása a becsült gazdasági élettartama alatt + a 11. sz. épület teljes energiafogyasztása az építési szakaszban),

VALAMINT

— a 9. sz. épület teljes szén-dioxid-kibocsátása a becsült gazdasági élettartama alatt $>$ (a 11. sz. épület teljes kibocsátása a becsült gazdasági élettartama alatt + a 11. sz. épület teljes kibocsátása az építési szakaszban).

2. A felújítási követelmény teljesítése (alternatív megközelítés) – Gyakorlati példák

Az egyenértékű energiamegtakarítás éves célzott mennyiségének meghatározása

Az éves energiamegtakarítás célzott mennyiségének meghatározása érdekében a tagállamok választhatják meg az általuk előnyben részesített módszert, feltéve, hogy teljesülnek a 6. cikkben foglalt követelmények. Ennek egyik módja a felújítandó épületek kategóriák szerinti azonosítása és a várható energiamegtakarítás meghatározása minden évben a referenciaként használt épületek felújítás előtti és utáni energiafogyasztására vonatkozó standard értékek alapján. A 10. táblázatban és a 11. táblázatban említett példában a tagállamnak évente 230 000 m²-t kell felújítania, ez azonban két eltérő energiamegtakarítási követelményt eredményez az X. és az X+1. évben. Ennek az az oka, hogy az épületek kategóriák szerinti megoszlása e két év esetében eltér egymástól. Az itt szereplő adatok pusztán szemléltető jellegűek.

10. táblázat

Az X. évben elért egyenértékű energiamegtakarítás becslése

Az X. évben felújítandó referenciaépületek típusai	Az X. évben felújítandó épületek teljes területe (m ² -ben)	Energiafogyasztás felújítás előtt (kWh/m ²)	Energiafogyasztás felújítás után (kWh/m ²)	Energiamegtakarítás (kWh/m ²)	Összes energiamegtakarítás (kWh)
Hivatalok	100 000	380	70	310	31 000 000
Oktatási épületek	50 000	400	70	330	16 500 000
Kórházak	30 000	300	70	230	6 900 000
Sportlétesítmények	30 000	200	70	130	3 900 000
Egyéb	20 000	350	70	280	5 600 000
Az X. évben elérendő összes energiamegtakarítás					63 900 000

11. táblázat

Az X+1. évben elért egyenértékű energiamegtakarítás becslése

Az X+1. évben felújítandó referenciaépületek típusai	Az X+1. évben felújítandó épületek teljes területe (m ² -ben)	Energiafogyasztás felújítás előtt (kWh/m ²)	Energiafogyasztás felújítás után (kWh/m ²)	Energiamegtakarítás (kWh/m ²)	Összes energiamegtakarítás (kWh)
Hivatalok	0	380	70	310	0
Oktatási épületek	100 000	400	70	330	33 000 000
Kórházak	30 000	300	70	230	6 900 000
Sportlétesítmények	50 000	200	70	130	6 500 000
Egyéb	50 000	350	70	280	14 000 000
Az X+1. évben elérendő összes energiamegtakarítás					60 400 000

Ennek másik módja a fenti táblázatokhoz hasonlóan az lenne, ha az épületállomány egy részét egy bizonyos időszakon belül (például 2030 végéig) felújítanák, és megbecsülnék az ebben az időszakban elért éves átlagos energiamegtakarítást.

D. FÜGGELÉK

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkével összefüggő egyéb iránymutatás

A közintézmények épületeinek nyilvántartása

Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdése meghatározza, hogy a tagállamoknak milyen típusú információkat kell közzétenniük a nyilvántartásuk részeként. A tagállamok számára ez azonban alkalmat adhat arra is, hogy további információkat gyűjtsenek a nemzeti épület- és energiahatékonysági politika céljainak támogatása érdekében. Az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (1) vagy (6) bekezdésében foglalt célkitűzés alapértékének kiszámításához részletesebb nyilvántartás is használható. Felhasználható például egy hatékonyabb nemzeti szintű felújítási stratégia kidolgozására az alábbiak révén:

- a felújítandó, kevésbé hatékony épületek azonosítása,
- az épületek kategóriánként és típusonként történő csoportosítása, hogy közös felújítási megközelítéseket lehessen kidolgozni,
- a költséghatékonyabb felújítások előnyben részesítése, például az energiahatékonysági tanúsítvány vagy az épületek egyéb jellemzői alapján,
- a használaton kívüli épületek előnyben részesítése annak érdekében, hogy olyan szervezetek elhelyezésére lehessen azokat használni, amelyek épületei felújítás alatt állnak.

Az alábbiakban példák találhatók azokra a kiegészítő információkra, amelyeket a tagállamok gyűjthetnek, beleértve az adattípusra vagy a zárójelben szereplő többféle opcióra vonatkozó javaslatokat:

Az alapérték és az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkében foglalt célkitűzés kiszámításához hasznos információk:

- A felújítási alapértékből kizárt épület (IGEN/NEM)
- A felújítási alapértékből való kizárás oka (nem saját tulajdonú/költséghatékonyan nem felújítható szociális lakás, 2024. január 1-jén már közel nulla energiaigényű épület)
- Hatékonysági szint/felújítási státusz (közel nulla energiaigényű/kibocsátásmentes/a közel nulla energiaigényűvel egyenértékű⁽¹⁾ épület a 6. cikk (2) bekezdés a–c) pontja szerint/egyéb)
- A felújítás időpontja (dátum, ha az előző pontban a 6. cikk szerinti közel nulla energiaigényű/kibocsátásmentes/a közel nulla energiaigényűvel egyenértékű épület került kiválasztásra)
- Bontás napja (dátum)
- Építés napja (dátum)
- Lebontott épület pótlása (IGEN/NEM. A mező csak akkor használható, ha az építés dátuma > 2026)

További épületspecifikus információk:

- Cím (lánc)
- Tulajdonos (akár közintézmények jegyzékéből, akár nem közintézmény)
- Használati státusz (saját használatban van / más közintézménynek kiadva / nem közintézménynek vagy magánszervezetnek kiadva / használaton kívül)
- Befogadott közintézmény (ha azt más közintézménynek adják bérbe)
- Az épület jellemzői:
- Épülettípus (például az (EU) 2023/1791 irányelv 5. cikkének (5) bekezdésében szereplő ágazatokra vonatkozó valamely kategória vagy az energiahatékonysági tanúsítvány kategóriái)
- Az energiahatékonysági tanúsítvány szerinti jelenlegi energiahatékonyság (kWh/m²/év)

(¹) A „közel nulla energiaigényű épülettel egyenértékű” felújítási státusz a különleges kategóriába tartozó épületekre vonatkozik, amelyek bár nem érik el a közel nulla energiaigényű épület státuszt vagy a kibocsátásmentes épület státuszt, beszámíthatók az éves célértékbe.

- Négyzetméterenkénti tényleges energiafogyasztás (kWh/m²/év)
- Energiahatékonysági besorolás (kibocsátásmentes épület, közel nulla energiaigényű épület, A, B, C stb.)
- Fő tüzelőanyagok
- Korlátozások (védett épület; a fegyveres erők tulajdonában lévő épület; a központi kormányzat tulajdonában lévő és nemzetvédelmi célokat szolgáló épület; istentiszteletre vagy vallásos tevékenységekre használt épületek)

Felújítási státusz:

- Épületfelújítási útlevelel rendelkező épület (IGEN/NEM)
- Útlevél kiadásának éve (dátum)
- A közel nulla energiaigényű épületté/kibocsátásmentes épületté történő tervezett felújítás éve

A tagállamok közzétehetik – de nem kötelesek közzétenni – ezeket a kiegészítő információkat, ha ezek gyűjtése mellett döntenek. A további adatok közzététele tájékoztatást nyújt az építőiparnak és az energetikai szolgáltató cégeknek, valamint a nyilvánosságnak a közzététel felújítási igényeiről.

12. táblázat

A nyilvántartáshoz szükséges és ajánlott adatok összefoglalása

Típus	Adatok
Kötelező gyűjteni és nyilvánosan hozzáférhetővé tenni	Alapterület Energetikai tanúsítvány
Kötelező összegyűjteni és nyilvánosan hozzáférhetővé tenni, ha az információ rendelkezésre áll	Fűtés, hűtés, villamos energia és meleg víz mért fogyasztása
Határozottan ajánlott összegyűjteni a nyilvántartás felhasználásának megkönnyítése érdekében	A befogadott közintézmény Város/régió Cím Az épület saját tulajdonban van vagy bérelt
A tagállamok számára az alapérték és az éves célérték kiszámítását lehetővé tevő adatok	Az épület beletartozik a felújítási alapértékbe vagy ki van zárva abból Felújítási státusz Felújítás dátuma Bontás dátuma Építés dátuma Az épület egy lebontott épület pótlása
A nyilvántartás közintézményi épületállomány felújításának megtervezésére szolgáló eszközként való alkalmazásához hasznos egyéb adatok	Tulajdonos Használati státusz Befogadott intézmény Az épület jellemzői: Az épület típusa Jelenlegi energiahatékonysági szint ...

Ezen információk egy része megtalálható az energiahatékonysági tanúsítványban, és hasznos lenne azokat adatformátumba átírni, ha az energiahatékonysági tanúsítvány csak PDF-formátumban létezik. Előfordulhat, hogy egyéb adatokat más módon kell gyűjteni. A tagállamok az adatokat más adatbázisokból is vagy az épülettulajdonosok és épülethasználók körében végzett felmérésből is kinyerhetik, és rendszeres nyomon követéssel biztosíthatják az információk naprakészen tartását. Egy másik lehetőség egy távolról hozzáférhető adatbázis létrehozása, amelyhez a közintézményeknek maguknak kell hozzáférniük, és amelyet maguknak kell frissíteniük. Az adminisztratív terhek csökkentése és az összegyűjtött adatok minőségének javítása érdekében a tagállamok olyan megoldásokat is kidolgozhatnak, amelyek automatizálják az adatgyűjtési folyamatot, például intelligens fogyasztásmérés, épületirányítási rendszer, a dolgok internete, digitálisan támogatott energiarendszerek révén.

A következetesség és az elszámoltathatóság biztosítása érdekében a tagállamok fontolóra vehetik egy közintézmény kijelölését a nyilvántartás kezelésére és naprakészen tartására, valamint az e feladatok elvégzéséhez szükséges folyamatok és eszközök kialakítására. Egy ilyen közintézményt be lehetne vonni az épületállomány energiahatékonyságának javítását célzó intézkedésekhez kapcsolódó egyéb jelentéstételi és tervezési feladatokba is, a szinergiák azonosítása és a párhuzamosságok elkerülése érdekében.

Az épületek energiahatékonyságáról szóló irányelvvel kapcsolatos adatgyűjtésre mutató link lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy közvetlenül importáljanak adatokat más adattárakból, és a nyilvántartást szakpolitikai támogató eszközként használják. Mivel például minden középületnek rendelkeznie kell energiahatékonysági tanúsítvánnyal, és mivel minden energiahatékonysági tanúsítványt fel kell tölteni egy közös adatbázisba, a tagállamok kinyerhetik a közintézményekre vonatkozó adatokat, és automatikusan összeállíthatják a nyilvántartás nagy részét anélkül, hogy a feladatokat kétszer kellene elvégezniük.

A tagállamok a következő támogató intézkedéseket is fontolóra vehetik az adatgyűjtés gyors és hatékony végrehajtásának biztosítása érdekében:

- Kommunikációs kampány indítása, amelynek célja, hogy megszólítsa az összes közintézményt (és főként a helyi közintézményeket) annak érdekében, hogy tájékoztassa őket a tulajdonukban lévő és/vagy általuk használt épületekkel kapcsolatos jelentéstételre vonatkozó követelményekről.
- A nemzeti adatbázishoz kapcsolódó, lehetőség szerint előre kitöltött sablonok vagy közvetlen hozzáférési pontok létrehozása, amelyeket a közintézmények felhasználhatnak a tulajdonukban lévő és/vagy általuk használt épületekre vonatkozó adatok bejelentéséhez.
- Annak lehetővé tétele a közintézmények számára, hogy a nyilvántartást felhasználják saját tervezési és jelentéstételi tevékenységeikhez, például azáltal, hogy lehetővé teszik számukra az épületállományukra, az átlagokra és a tendenciákra vonatkozó összesített adatok megtekintését.

A 6. cikk példamutató szerepe miatt a közszférára helyezi a hangsúlyt, azaz a közszféra intézkedéseinek csökkenteniük kell az egyéb szereplők által az energiahatékonyság javítása és az épületfelújítások terén tapasztalt akadályokat, főként ezek megvalósíthatóságának, költséghatékonyságának és tágabb előnyeinek bemutatásával. A közintézmények épületeinek felújítása segíteni fogja az ellátási láncot a szakértelem és a tapasztalatok fejlesztésében, hogy megalapozottabb tanácsot tudjanak adni a magánügyfeleknek. A releváns épületfelújítási adatok terjesztése ezért fontos az építőiparban, de más ágazatokban (például a finanszírozás terén) is, és a következő megfontolások figyelembe vehetők a közintézmények példamutató szerepe által betöltött hatás teljes körű kiaknázása érdekében:

- A nyilvántartás felhasználása az információterjesztési szakasz szempontjából hasznos adatok gyűjtésére.
- A releváns információk összegyűjtése és bemutatása az érdekelt feleknek. Például telepítési költségek, üzemeltetési költségek, energiahatékonysági teljesítmény (előzetes és utólagos becslések) vagy egyéb gyakorlati megfontolások.
- Olyan információterjesztési stratégia kidolgozása, amely releváns és hatékony üzenetekkel képes elérni a szakmát, a vállalkozásokat és a lakossági érdekelt feleket.
- A megosztható esettanulmányok és bevált gyakorlatok azonosítása, beleértve a felújított épületeken végrehajtott beavatkozások fizikai láthatóságának biztosítását.

Az éves felújítási követelménynek való megfelelés

A közintézmények tulajdonában lévő épületek felújításának ösztönzése érdekében a tagállamoknak számos megközelítést kell mérlegelniük:

- A középületek felújítására vonatkozó egyértelmű, hosszú távú stratégia, például a nemzeti épületfelújítási tervek meghatározása. A pénzügyi forrásokon túl számos, az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikke szerinti szerv (olyan közintézmények, amelyek épületek tulajdonosai vagy bérlői) részesülhetnek támogatásban a felújítások hatékony és eredményes beszerzéséhez és megszervezéséhez.
- A felújítások rangsorolásáért és tervezéséért felelős központi hatóság kijelölése. A központi hatóság feladata lehet annak meghatározása, hogy mely épületeket kell először felújítani, figyelembe véve az energiafogyasztást, a jelenlegi használatot és a befogadott közintézmény aktuális terveit. Ennek során a központi hatóság felhasználhatja az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (5) bekezdésével összhangban létrehozott nyilvántartásból származó adatokat. A hatóság ezt követően együttműködhet a felelős szervekkel a felújítás megtervezésében, hogy az új épület a befogadott közintézmény hosszú távú stratégiáját is támogassa. Meg lehetne bízni azzal a feladattal is, hogy támogassa a közintézményt a munka finanszírozási lehetőségeinek azonosításában.

- A közintézmények épületeinek felújítását decentralizált módon is lehet rangsorolni, a szóban forgó épületeket tulajdonló közintézmények motivációs szintje alapján. A központi hatóság feladata lenne egy olyan finanszírozási program létrehozása, amelyre a közintézmények akkor pályázhatnak, ha fel akarják újítani épületeiket. Ezt a lehetőséget tájékoztató kampányoknak kell kísérniük, amelyek felhívják a közintézmények figyelmét a finanszírozási program rendelkezésre állására. Ez a lehetőség nem teszi lehetővé a tagállamok számára, hogy elérjék éves célkitűzéseiket, ha nem kellő számú közintézmény pályázik az épületeik felújításához szükséges finanszírozásra. Ez a megközelítés elszalasztaná azt a lehetőséget is, hogy elsőként a legalacsonyabb költségért a legnagyobb megtakarítást kínáló épületek felújítása (vagy néhány egyéb stratégiai kritérium) alapján történjen a rangsorolás.
- Az alternatív finanszírozási mechanizmusok mérlegelése, mint például az energetikai szolgáltató vállalkozásokra vonatkozó szerződések, és központi támogatás nyújtása az ilyen megközelítésekre nyitott közintézményeknek.

A tagállamoknak mérlegelniük kell továbbá egyértelmű módszertanok kidolgozását és közzétételét a következők érdekében:

- A felújítandó épületek következetes meghatározása, segítve a közintézményeket a költséghatékonyság, valamint a műszaki, gazdasági és funkcionális megvalósíthatóság megfelelő mérlegelésében.
- Azon közintézmények támogatása, amelyek szociális lakások tulajdonosai, annak felmérésében, hogy a közel nulla energiaigényű épületek felújítása elvégezhető-e a költségsemlegességi kritériumok alapján. Szem előtt kell tartani, hogy a tagállamok továbbra is dönthetnek a költségsemlegességi kritériumokat nem teljesítő szociális lakások közel nulla energiaigényű épületekké vagy kibocsátásmentes épületekké történő felújítása mellett.
- A közintézmények támogatása a különleges kategóriákba tartozó épületek (védett épületek, a fegyveres erők tulajdonában lévő vagy nemzetvédelmi célokat szolgáló épületek, valamint az istentisztelekre és vallásos tevékenységek céljára használt épületek) kezelésében. A módszertan segítheti a közintézményeket abban, hogy:
 - helyesen kategorizálják ezeket az épületeket,
 - meghatározzák azt a teljesítményszintet vagy azokat a kritériumokat, amelyeket az (EU) 2023/1791 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében meghatározott különleges kategóriákba tartozó épületeknek el kell érniük ahhoz, hogy beszámíthatók legyenek a felújítási követelménybe. Egy ilyen módszertan például meghatározhatja, hogy mely épületelemek módosíthatók az épület kategóriája szerint,
 - módszertant határoznak meg annak megállapítására, hogy bizonyos energiahatékonysági minimumkövetelményeknek való megfelelés mikor változtathatja meg elfogadhatatlan mértékben a védett épületek jellegét vagy megjelenését. Ezt a módszertant össze lehetne kapcsolni azzal, hogy a nemzeti jogalkotók hogyan kezelik a védett épületeket (például a védelem különböző szintjeit), és egyértelmű iránymutatásokat lehetne nyújtani az építészek és mérnökök számára arra vonatkozóan, hogy mi tekinthető elfogadható szintű módosításnak,
 - olyan esetek kezelése, amikor egy épület közös célokat (például vallásos tevékenységeket, de társasági eseményeket is) szolgál.